СМОЛОСКИП

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ СКУВС — ГОВОРЯТЬ УКРАЇНСЬКІ ГЕНЕРАЛИ — О. Зінкевич: УКРАЇНСЬКІ ГЕНЕРАЛИ — ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКІ НАГОРОДИ ІМ. В. СИМОНЕНКА — ТЕЛІЖЕНСЬКИЙ ПОЕТ — Д. Струк: ЕСКІЗИ НАД ВІДДАЛЛЮ — Д. Струк: ПЕРША ЛЮБОВ — К. Горбач: НЕ САНТИМЕНТ, А ПОЧУТТЯ ОБОВ'ЯЗКУ — СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО СТУДЕНТСТВА — ЗАКЛИКИ ПЕРШОГО СКУВС — СВІТОВИЙ З'ЇЗД "ЗАРЕВА" — НОВІ ЧИСЛА СТУДЕНТСЬКИХ ВИДАНЬ

Вячеслав Чорновіл, київський журналіст, який уклав збірник "Лихо з розуму", засуджений радянськими органами безправ'я на 3 роки каторжних робіт.

"smoloskyp"
magazine of ukrainian youth and students

1
1968

Рік 20 СІЧЕНЬ - ЛЮТИЙ ч. 1 (128) JANUARY - FEBRUARY Vol. 20

"Смолоскип"

Журнал української молоді і студентства
Появляється раз на два місяці

Видає: Видавнича Комісія "Зарева"
при допомозі Комісії Молоді ІСНО
284 South Kingsway Toronto, Ontario

Видавнича Комісія "Зарева":
Лев Винницький — голова, Марко Антонович, Богдан Гасюк, Павло Дорожинський, Осип Зінкевич, Анна Процик, Данило Струк — члени.

Головний редактор: Осип Зінкевич
Члени Редколегії: Богдан Гасюк, Данило Струк.
Технічний секретар: Петро Багрій
Мовний редактор: Олексій Шевченко

Адреса для редакційного листування:
SMOLOSKYP
P. O. Box 6066 Patterson Station
Baltimore 31, Md. USA

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти рукописи. Підписані статті не завжди відзеркалюють погляди Редакції чи Видавничої Комісії. Передрук окремих статтей дозволяється тільки за виразним поданням джерела.

Передплати:
2.00 дол. на рік; 3.50 дол. два роки; 5.00 дол. три роки. Поодиноке число 35 цент.

Чеки виставляти на: SMOLOSKYP
284 South Kingsway, Toronto, Ontario

"Smoloskyp"

Magazine of Ukrainian Youth and Students
Published bi-monthly by

"ZAREVO" PUBLISHERS
under the auspices of the Youth Committee of ISNO
284 South Kingsway Toronto, Ontario

Publishing Board
Chairman: Leo Wynnyckyj
Members: Marko Antonowych, Bohdan Hasiuk, Pawlo Dorozynsky, Osyp Zinkewych, Anna Procyk, Danylo Struk.

Editor-in-Chief: Osyp Zinkewych
Co-Editors: Bohdan Hasiuk, Danylo Struk.
Technical Secretary: Petro Bahrij
Language Editor: O. Shevchenko

Address of Editor's Office:
SMOLOSKYP
P. O. Box 6066 Patterson Station
Baltimore 31, Md. USA

The Editor reserves the right to condense and correct manuscripts. Signed articles do not necessarily reflect the views of the Editor or the Publishing Board. Reprints are permitted only with the express indication of source.

Subscriptions
$2.00 one year; $3.50 two years; $5.00 three years; Single copy 35 cents

Make cheques payable to: SMOLOSKYP
284 South Kingsway, Toronto, Ontario

ЗМІСТ

	Стор.
* * * Відбувся перший СКУВС	1
* * * Говорять українські генерали	2
О. Зінкевич: Українські генерали	2
* * * Літературно-мистецькі нагороди ім. В. Симоненка	7
* * * Теліженський поет	8
Д. Струк: Ескізи над віддаллю (О. Коверко)	9
Д. Струк: Перша любов (вірш)	9
К. Горбаг: Не сантимент, а почуття обов'язку	10
Заклик першого СКУВС	11
Заклик першого СКУВС	13
Світовий Конгрес Українського Вільного Студентства	15
Світовий З'їзд "Зарева"	17
Хроніка українського студентського життя	18
Нові числа студентських видань	18

СМОЛОСКИП
"SMOLOSKYP"
ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ І СТУДЕНТСТВА
MAGAZINE OF UKRAINIAN YOUTH AND STUDENTS

Рік 20 СІЧЕНЬ - ЛЮТИЙ ч. 1 (128) JANUARY - FEBRUARY Vol. 20

Відбувся перший СКУВС

Довгоочікуваний Перший Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства відбувся 11 - 12 листопада 1967 р. в місті осідку Об'єднаних Націй Нью Йорку. Цілий його перебіг, масова участь в ньому українського студентства, гармонійна співпраця і компромісове розв'язування всіх конґресових проблем доказали зрілість і громадську виробленість сучасної студіюючої молоді.

Великим успіхом завершився Конґрес — одноголосним прийняттям заклику до студентства в Україні, до студентства у вільному світі, резолюцій та майже одноголосний вибір нової Управи ЦЕСУС-у, є промовистим доказом, що цей перший в історії українського організованого студентського життя — Світовий Студентський Конґрес був Конґресом порозуміння і єдности всього українського студентства у Вільному Світі — всіх станових й ідеологічних студентських організацій.

Були на Конґресі успіхи, були й недотягнення, були світлі сторінки, але й були тіні. Але понад усе, понад усі дрібні справи, буденні й другорядні, які часом дехто хотів робити важливими — переважала велич події, велич моменту, який в історії українського організованого студентського руху вже вписав світлу сторінку, й хочемо вірити — відкриває нову сторінку — посиленої діяльности ЦЕСУС-у, світової студентської централі.

Протягом довгих років, на сторінках "Смолоскипа" ми домагалися реорганізації ЦЕСУС-у. Мусимо признатись, що часом наші виступи були досить гострі, бо нам було прикро бути свідками існування порожнечі з української сторони на відтинку міжнародньої студентської діяльности. Але сьогодні нам доводиться прийти до висновку, що може й краще сталось, що ЦЕСУС переорганізовано щойно на цьому Конґресі.

За останні роки розбурхане студентське життя успокоїлось, розум взяв верх над почуттями, виросла нова ґенерація, нових, поміркованих студентських діячів, які, хоч мають свої політичні переконання й ідеологічні спрямування (бо було б недобре, коли б вони їх не мали!), одначе вміють ставити загальні справи понад усі інші.

Коли з деяких частин перебігу Конґресу дехто незадоволений, то з вибору Управи ЦЕСУС-у мабуть всі, таки, задоволені. Річ ясна, що й у цій Управі могли бути деякі персональні відмінності. Могло статись так, що Управа могла бути одностороння. І це, на нашу думку, було б невдачею Конґресу. Це могло б було повернути студентське життя назад до часів з-перед десяти років. На щастя і на хвалу учасникам Конґресу цього не сталось. Управа є, в повному розумінні цього слова, компромісова, в ній є заступлені всі ті групи нашого студентства, які бажають працювати і які мали своїх кандидатів до Управи. Хто не мав кандидатів — не може нарікати, що його там немає.

Редакція "Смолоскипа" оцим висловлює своє повне признання учасникам СКУВС і декларує свою повну моральну підтримку новій Управі ЦЕСУС-у, як єдиному центральному, світовому репрезентантові українського вільного студентства. Ми хочемо надіятись і віримо, що всі члени нової Управи усвідомлюють собі, яка величезна відповідальність лежить на них. Ми хочемо також вірити, що все організоване українське студентство, всі його групи, як і ціла українська громада зрозуміють, що Управа ЦЕСУС-у зможе виконати свої обов'язки лише при нашій всецілій моральній й матеріяльній підтримці. Лише тоді ми зможемо почути про успіхи членів Управи, про сильний голос українського вільного студента в обороні наших поневолених братів в Україні, прочитати нові публікації в чужих мовах, які розкриватимуть дійсний стан українського студентства в УРСР й інформуватимуть про його діяльність на чужині.

Висловлюючи признання учасникам Першого Світового Конґресу Українського Вільного Студентства за їхню діловість, виробленість і громадську зрілість, вітаємо нову Управу ЦЕСУС-у словами з заклику:

Кличемо Вас, до нових дерзань, до нових перемог, до нових вершин!

У ВЕЛИКІ РІЧНИЦІ

Говорять українські генерали

У 50 - ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, 50 - ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ, 50 - ЛІТТЯ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ.

У минулому 1967 році ми відзначали три Великі Рігниці — 50-ліття Української Національної Революції, 50-ліття Українських Збройних Сил і 25-ліття Української Повстанської Армії. Новий 1968-ий рік приносить нам дві нові Великі Рігниці — 50-ліття проголошення самостійности Української Народньої Республіки і 50-ліття трагічного бою українського студентства під Крутами.

Відмігуюги великі події нашої історії в "Смолоскипі", ми не хогемо обмежуватись до повторювання відомих фактів. Ми шукаємо оригінального підходу до насвітлювання даних подій ги представлення нашим гитагам нових історигних документів і нових фактів про нашу Визвольну Боротьбу. В такий спосіб ми відмітили 25-ліття УПА (дивись "Смолоскип" г. 5, 1967), в такий спосіб ми хогемо відзнагити інші наші Великі Рігниці. З цією ціллю ми звернулися до Шановних українських Генералів, які перебувають на гужині, з трьома питаннями. Їхні відповіді — дорогоказ для молодих українських ґенерацій сугасности й майбутнього.

У цьому гислі нашого журнала ми публікуємо короткі біографії українських генералів. В наступному погнемо друкувати їхні відповіді.

У Великі Рігниці нашої історії вітаємо щиро сеньйора українських Генералів — Миколу Капустянського та всіх тих Шановних Генералів, які колись зі зброєю в руках боронили право нашого народу на свободу й самостійність.

У ці рігниці шлемо палкий привіт українській творгій молоді й культурним діягам, які в ім'я свободи українського народу були запроторені ворожою російською владою в Україні — в концентраційні табори Мордовії.

Шлемо привіт нашій непокореній молоді й студентству в Україні й тій нашій молоді на гужині, яка не забула про свій народ та його боротьбу за свободу.

Хай слова і думки наших Генералів глибоко западуть в душі наших гитагів. Хай будуть вони матеріялом до застанови, передумувань і зроблення правильних висновків. — Ред.

Українські генерали

Нижче подаємо біографічні дані про тих українських Генералів, які дали відповіді на наші питання. Список публікується за порядком віку і ранґ.

Генерального Штабу Генерал - Поручник Микола КАПУСТЯНСЬКИЙ народився в лютому 1881 р. в с. Чумаки, на Катеринославщині. В 1900 р., закінчивши середню школу, він зголошується добровольцем у військо. Після однорічного вишколу вступає до старшинської школи в Одесі, яку закінчує в 1904 р. з ранґою підпоручника і зголошується добровольцем на війну на Далекому Сході. Повернувшись, через Суезький канал і Чорне Море до Одеси, М. Капустянський склав конкурсовий іспит до військової академії в Петербурзі, яку закінчив в 1912 р. з призначенням до генерального штабу, написавши дисертацію про ролю і значення летунства. В 1913-1914 р. був викладачем у Старшинській Школі у Вильні. Під час першої світової війни М. Капустянський був на фронті і дістав кілька військових відзначень. В 1915 р. за хоробрість, виявлену під Двинськом, одержав золоту георгієвську зброю. В тому ж році одержав ранґу підполковника, а при кінці 1916 р. став начальником штабу 173-ої дивізії.

У ранзі полковника застала революція 1917 р. М. Капустянського біля Гомеля в Білорусі. Повернувшись в Україну, М. Капустянський зголошується одним з перших українських старшин російського генерального штабу до уряду Української Центральної Ради, який призначає його начальником штабу 1-ої української дивізії, 1-го українського корпусу. Як делеґат своєї дивізії, М. Капустянський брав участь у III-ому Всеукраїнському Військовому З'їзді в Києві. В Українській Армії М. Капустянський займав такі високі становища: начальник штабу 11-ої Армії УНР, начальник штабу південно - західного фронту в Бердичеві (січень 1918 р.), начальник штабу II-ої української дивізії в Житомирі (за гетьманату), начальник канцелярії военного наукового комітету, начальник оперативного відділу штабу дієвої армії в Києві (за Директорії), генеральний квартирмайстер Армії УНР (в 1919 р.).

Зимою 1919 р., відступаючи з цілою Українською Армією за Збруч, М. Капустянський був інтернований разом зі штабом в Ланцуті, звідки викликав його Гол. Отаман С. Петлюра і приз-

Генерального Штабу Генерал - поручник Микола Капустянський

начив представником військ УНР при польському маршалі Й. Пілсудськім, де обороняв становище вояків УГА, які попали на польську сторону під час більшовицько-польської війни. В 1920 р. був приділений, як третій головний квартирмайстер, при штабі Головного Отамана С. Петлюри та завідував військовою освітою наддніпрянських частин. В тому ж році одержав ранґу генерал - хорунжого.

У 1923 р. М. Капустянський переїздить до Парижу, де очолює першу соборницьку організацію "Українська Громада", яка згодом прийняла назву "Український Народний Союз". В цьому часі М. Капустянський близько співпрацює з полк. Євгеном Коновальцем, стає членом ОУН, а згодом членом ПУН. В 1935-36 рр., з доручення Є. Коновальця, відвідує США й Канаду, де його оваційно вітали українські поселенці, а про його поїздку широко писала чужомовна преса.

У 1941 р., на доручення голови ПУН полк. А. Мельника, на становищі Референта Військових Справ ПУН, ген. М. Капустянський переїздить нелеґально в Київ, де стає в керівництві українського визвольно - підпільного руху, розпрацьовуючи тактику і стратегію партизанської боротьби. В Києві став членом Української Національної Ради, звідки під тиском німецького терору, переїздить до Рівного, а згодом до Львова. В 1944 р. був арештований агентами ґестапо.

Після створення Української Національної Ради, ген. М. Капустянський стає першим керівником ресорту військових справ.

Ген.-хор. М. Капустянський за свою хоробрість і відданість українській справі одержав численні військові відзначення.

Він є автором багатьох наукових праць, зокрема з військової проблематики та багатьох десятків статтей в українській пресі й збірниках. Важливіші його праці: "Похід українських армій на Київ - Одесу в 1919 р." (три томи, видані в 1922 р., а згодом перевидані в 1946 р.), "Військове знання" 1930-1931), "Українська збройна сила й українська революція" (1936), редактор збірників "За збройну Україну" і "Війна і техніка".

Генерал - полковник Олександер ЗАГРОДСЬКИЙ народився 10 квітня 1889 р. в селі Зеленькі на Уманщині. Перша світова війна застала його в російській армії, де за свої заслуги був нагороджений Георгієвським Хрестом, Хрестом із Лавровою галузкою 3-го ступня та посідав Золоту Зброю. З вибухом української національної революції включається в українську армію в ранзі полковника. В 1920 р. командував 2-ою Стрілецькою Волинською Дивізією, був заступником командуючого Армією УНР, був Начальником Боєвих Груп в складі 2 - 3 Дивізій. Був одним з ініціяторів першого Зимового Походу (6 грудня 1919 р. — 6 травня 1920 р.), був і є головою Орденської Ради Ордену Залізного Хреста Армії УНР, головою Братства св. Покрови Армії УНР, членом Вищої Військової Ради при Уряді УНР, членом Вищої Військової Гонорової Ради УНР.

У 1921 р. ген. полк. О. Загродський був інтернований в Польщі, перебував коротко в таборі Вадовиці, якого був командантом. Коли інтерновану Волинську дивізію було перевезено до Каліша, він обняв команду таборів ч. 10 і ч. 5 та був начальником табору ч. 10.

Генерал - полковник Олександер Загродський

У таборі інтернованих у Каліші був ініціятором і фундатором таборової гімназії ім. Т. Шевченка, багато вихованців якої покінчили високі студії. В час Визвольних Змагань ген. полк. О. Загродський був п'ять разів важко ранений, що потребувало шпитального лікування. Був головою Спілки Воєнних Інвалідів Армії УНР, яку провадив в міжнародну інвалідську організацію С.А.М.А.К. В конґресах цієї організації українські представники брали постійну участь і одержували від неї моральну і матеріяльну допомогу. Після другої світової війни перебував в Австрії, де був почесним головою Організацій Українських Воєнних Інвалідів, заступником голови Хреста С. Петлюри та основоположником УНДС в Австрії, а згодом також і в Німеччині. Переїхавши в США, ген.

полк. О. Загродський був одним з основоположників ОбВУА, головою його Ревізійної Комісії, а зараз почесним членом, як також є головою Центрального Комітету Вшанування Пам'яти С. В. Петлюри, в США.

В Українській Армії УНР ген. полк. О. Загродський одержав такі високі відзначення: Орден Залізного Хреста ч. 3, Хрест Симона Петлюри, Воєнний Хрест, Хрест Вільного Козацтва та ряд відзнак українських комбатантських організацій.

Зараз ген. полк. О. Загродський є Представником Військового Ресорту УНР в США.

Був і є членом багатьох українських організацій в США.

Генерального Штабу Генерал-Полковник Павло ШАНДРУК народився 28 лютого 1889 в с. Борсуках на Волині в селянській родині. В 1907 р. закінчив Острозьку клясичну гімназію, в 1911 р. закінчив Ніжинський історично - географічний інститут князя Безбородька в Ніжині, а в 1913 р. — Олексіївську Військову Школу в Москві. Після цього був призначений до 70-го піхотинського Рязького полку, з яким перебув першу світову війну, одержавши ранґу сотника, командуючи куренем. 11 березня 1918 р. П. Шандрук зголосився до Запорізького Корпусу і був призначений командиром автопанцирника ім. П. Полуботка, а згодом командиром панцирного поїзду в наступі від Мелітополя на Крим. Під час Визвольних Змагань П. Шандрук був командиром таких українських військових частин: від вересня 1918 р. — технічної частини Харківської Місцевої комендантури, окремого Запорізького куреня (від січня до квітня 1919 р.) в обороні Гусятинського відтинку, 9-го стрілецького полку 3-ої Залізної Дивізії (від травня до вересня 1919 р.), 1-го Рекрутського полку в Кам'янці Подільському (від вересня 1919 р.), 7-ої стрілецької бригади 3-ої Залізної Дивізії (в 1920 р.) Після програних Визвольних Змагань П. Шандрук опинився у Варшаві, де від 1928 до 1936 р. займав пост начальника штабу Військового Міністра УНР. На доручення уряду УНР він скінчив, як контрактовий старшина, Варшавську Академію Генерального Штабу, де студіював в 1936 - 1938 рр. Під час польсько - німецької війни був командиром 29 польської бриґади, за що згодом перебував у німецькій тюрмі. Перед закінченням другої світової війни очолив Український Національний Комітет, а від 12 березня 1945 р, став командуючим Української Національної Армії.

Генерального Штабу Генерал - полковник Павло Шандрук

Ген. полк. П. Шандрук був відзначений такими хрестами заслуги і медалями: Хрест С. Петлюри, Воєнний Хрест, Віртуті Мілітарі V-ої кляси, Хрест Українського Вільного Козацтва зі золотою гілкою, Хрест Залізного Стрільця, медаль Архистратига Михаїла.

Ген. полк. П. Шандрук є дійсним членом НТШ, автором понад сто друкованих праць і зокрема великої книги в англійській мові "Arms of Valor", яка одержала високу оцінку. За час свого побуту в США виголосив понад 60 прилюдних доповідей.

Генерал - поручник Михайло КРАТ народився 6 серпня 1892 р. в м. Гадяч на Полтавщині. Після закінчення Кадетського Корпусу в 1909 р. і військової старшинської школи в 1911 р. в Петербурзі, був призначений, як підпоручник, до 93-го піхотного Іркутського полку російської армії, де повнив службу до 23 грудня 1917 р. Під час першої світової війни був чотири рази ранений і нагороджений орденами та медалями. 10 грудня 1917 р., у ранзі полковника, вступив на службу в армії Української Народної Республіки. В українському війську служив в 11-ій піхотній, Запорізькій, 3-ій Залізній та Окремій Кінній Дивізіях. Брав участь у 23 боях. Під час Першого Зимового Походу був начальником штабу Запорізької Дивізії. В серпні 1920 р. був делеґований до Головної Квартири російської армії ген. Врангеля, для усталення пляну спільних дій проти більшовиків.

Генерал - поручник Михайло Крат

Після програних Визвольних Змагань перебував у Польщі. У 1945 р. з наказу Президента УНР вступив до Української Національної Армії, якою командував

ген. П. Шандрук й був призначений командиром І-ої Дивізії, але з причин від нього незалежних, команди тією Дивізією не перебрав. Разом з Дивізією був у полоні в Італії. В грудні 1951 р. переїхав до США.

Генерал - хорунжий Василь ФИЛИНОВИЧ народився 15 січня 1894 р. в м. Сумах на Харківщині. Походить зі старого козацького роду, який сягає часів Б. Хмельницького і бою під Жовтими Водами, де загинув один з предків В. Филиновича. В Сумах В. Филинович закінчив початкову школу, а згодом навчання в реальній, з якої був звільнений і засланий адміністраційним порядком. Зі заслання тікає на Кавказ, де зустрічає інж. Дулю, з роду запорізьких козаків, які колись перейшли на Кубань. Тут він працює спочатку як учень, а згодом як досвідчений землемір, де й складає іспити (екстерном) на звання землеміра.

В 1914 р. був покликаний на військову службу, а в 1915 р. закінчує Чугуєвську Військову Школу. Брав участь в першій світовій війні в складі російської армії. З вибухом революції в 1917 р. розпочинає українізацію свого полку, а потім і дивізії. Виділивши з неї 23 сотні та 3 гарматні батареї, переходить з ними на Україну. Вкінці 1917 р. був назначений військовим командантом міста Сум і повіту, де організував кінний полк і кілька піших сотень. В часі наступу більшовиків на Україну командує відтинком фронту Ворожба-Суми-Гайворон, після чого формує Сумський Окремий Курінь в кількості 1500 багнетів. Під Полтавою вливається до 4-го полку Січових Стрілців та бере участь в усіх боях. В 1919 р. дістає призначення на пост старшини для окремих доручень при ставці Головного Отамана С. Петлюри. Під час Зимового Походу хворіє тифом. Пізніше, на доручення отамана Колодія, разом з 32 старшинами, в грудні 1919 р. переходить на Катеринославщину для підсилення повстанських частин. В Одесі попадає в руки білогвардійців, які перевозять його в Новоросійськ на суд, звідки втікає і приєднується до повстанської групи т.зв. "зелених" кубанських козаків, яких очолює після смерти їхнього командира. В безперервних боях з білими й червоними, група пробивається до кордону з Грузією, рішаючись на одчайдушний крок — перехід Сухумського перевалу. Перейшовши перевал, група здається грузинам, про що повідомляє українську військову місію в Тбілісі, до складу якої згодом входить також В. Филинович. Виконуючи обов'язки члена цієї місії, В. Филинович відвідує Азайберджан та Вірменію та дістає призначення на пост віце-консула в Поті. З Грузії переїжджає в Крим, де дістає доручення ознайомитися зі станом армії ген. Вранґеля, потім їде до Царгороду та через Болгарію до Ставки Головного Отамана С. Петлюри. В Ставці дістає приділення до Генерального Штабу, як воєнний аґент на Балкани з осідком в Болгарії. В 1921 р. на домагання більшовиків був змушений виїхати з Болгарії до Чехословаччини, де вступає до УТГІ і закінчує його зі ступенем інженера. В 1922 - 1940 р. був відпоручником Військового Міністра УНР на Балкани з осідком в Празі. В 1939 р. бере участь у визвольній боротьбі Карпатської України, як член Штабу Оборони КУ, а згодом, після відходу Начальника Оборони полк. С. Єфремова та шефа штабу полк. Гузара - Колодзінського, виконує їхні обов'язки й, по тяжких боях, виводить головні сили Карпатської Січі до Румунії, яка їх передає мадярам. В концентраційному таборі зазнає неймовірних знущань від мадярів. Після звільнення переїжджає до Словаччини. Згодом, у Празі, протягом десяти років видає журнал військово - громадської думки "Гуртуймося".

Генерал - хорунжий Василь Филинович

Генерал Филинович організував і очолював багато українських організацій в Туреччині, Болгарії, Югославії й Чехословаччині. В 1951 р. переїздить до США, де довший час очолював Союз Українських Ветеранів та Українську Воєнно - Історичну Дослідну Студію.

У часі Визвольних Війн був 12 разів ранений.

Написав кількадесять наукових праць, історичних розвідок і статтей. Має великий архів історичних документів, мап, фотографій і книг з часів Визвольних Змагань.

Генерал - хорунжий Роман ДАШКЕВИЧ народився у Тустановичах, на Дрогобиччині, де його батько був священиком. У 1911 р. закінчив українську гімназію в Перемишлі й записався на правничий факультет Львівського університету. За студентських часів був членом управи Української Академічної Громади й Українського Студентського Союзу. Був головою Просвітної Комісії й Просвітного Кружка у Львові, які працювали у читальнях "Просвіти", у "Січах" по цілій Західній Україні, переводячи збори, влаштовуючи відчити, військову підготовку та січові вправи. Від 1911 р. Р. Дашкевич працював у Повітовій "Січі" у Львові, яка, крім Львова, організувала "Січі" також у львівському, бобрецькому й жовківському повітах. Від весни 1913 р. Р. Дашкевич був кошовим повітової "Січі" у Львові. В тому ж році він став також кошовим Українських Січових Стрільців II у Львові, найбільшо-

Генерал - хорунжий Роман Дашкевич

го стрілецького товариства в Галичині, яке мало свої власні однострої і зброю, з якими вимаширували на фронт у 1914 р.

Р. Дашкевичеві не пощастило служити при УСС-ах, бо був покликаний до австрійської армії, де служив при артилерії аж до 1916 р., коли попав в російський полон і був висланий на Забайкал у Сибір.

З вибухом революції в 1917 р., Р. Дашкевич покидає табір полонених і пробивається до Києва, де працює два місяці в Галицько - Буковинському Комітеті при Українській Центральній Раді. В жовтні 1917 р. вступає до Київських Січових Стрільців, де спочатку стає головою Курінної Ради і справником І-ої сотні Січових Стрільців. У січні 1918 р. стає командантом І-ої батареї Січових Стрільців, з якою брав участь в боях українських армій з більшовиками від Житомира до Сарн і в офензиві від Сарн до Києва.

Після гетьманського перевороту, коли Січові Стрільці зложили зброю, Р. Дашкевич командував IV-ою легкою батареєю Запорізького корпусу. Потім Р. Дашкевич був командиром 1-ої батареї Січових Стрільців (від жовтня 1918 р. в Білій Церкві), командиром артилерійської групи під час облоги Києва в грудні 1918 р., командиром гарматної Бригади Січових Стрільців (від січня 1919 р.), з якою перебув на фронті до кінця 1919 р.

Після Визвольних Змагань 1917—1920 р., Р. Дашкевич повертається до Львова, де закінчує правничі студії, осягнувши ступінь доктора прав. Адвокатську практику відбув у д-ра Л. Ганкевича, а згодом відкрив власну адвокатську канцелярію, яку провадив до 1939 р., а потім від 1941 до 1944 р.

В 1922 р. Р. Дашкевич відновив повітову "Січ" у Львові, де був кошовим біля ста "Січей". Коли польська влада зліквідувала "Січі" в 1933 р., Р. Дашкевич організовує руханкові товариства "Луги", які мали в Галичині понад 1000 товариств і 50 тисяч членів.

Під час другої світової війни Р. Дашкевич еміґрує до Австрії, де перебуває до сьогодні.

Ген. д-р Р. Дашкевич написав книжку "Артилерія Січових Стрільців у боротьбі за Золоті Київські Ворота" (Вид. "Червоної Калини", Нью Йорк). Від 1922—1933 р. редагував у Львові журнал "Січові Вісти", а від 1933—1939 р. — "Вісті з Лугу". Ген. Р. Дашкевич є автором чисельних історичних розвідок, споминів і статтей.

Генерал - хорунжий о. Василь ЛАБА народився 1 вересня 1887 р. в Бертешові на Бібреччині, в Західній Україні, в родині заможних селян Михайла і Анни з р. Дикий. В 1906 р. зложив іспит зрілости з відзначенням в Академічній гімназії у Львові. В 1906—1914 рр. студіював філософію і богословіє на університетах Львова, Інсбруку, Відня й Фрибургу. На початку 1914 р. одержав ступінь доктора богословії у Відні. В 1914—1918 рр. був польовим духовником в австрійській армії при 36-ому полку гірських стрільців (Коломия). В 1918—1919 рр. перебував в італійському полоні. Повернувшись з полону був до 1920 р. начальним духовником Української Галицької Армії і генеральним вікарієм Кам'янець - Подільської Єпархії. В 1920—1944 рр. — настоятель Духовної Семінарії у Львові, професор українського католицького Богословського факультету, згодом української католицької Богословської Академії у Львові. Габілітований в 1929 р., іменований звичайним професором та греміяльним крилошанином Митрополичої Капітули у Львові в 1932 р., а в 1934 р.—митрофорним протоєреєм. В 1943 — 1945 рр. о. Василь Лаба був начальним духовником 1-ої Стрілецької Дивізії "Галичина" й інших українських військових частин. В 1945—1950 рр. став ректором української католицької Духовної Семінарії в Німеччині, а згодом в Голляндії. Від 1950 р. до тепер о. В. Лаба виконує функції генерального вікарія української католицької Едмонтонської Єпархії в Канаді. В 1964 р. був іменований проректором Українського Католицького Університету в Римі, а в 1966 р. — генерал-хорунжим Армії УНР.

Генерал - хорунжий о. Василь Лаба

Ген. о. В. Лаба написав багато творів з богословської ділянки, у цьому — головний його твір "Історія старохристиянської літератури", т. І - III (Львів, 1932 р.). Поміщував статті в "Богословії", "Логосі" та періодичній пресі.

Генерального Штабу Генерал - хорунжий Аркадій Валійський

Генерал - хорунжий Аркадій ВАЛІЙСЬКИЙ народився 23 січня 1894 р. в Суражі на Чернігівщині. На початку 1915 р. був мобілізований до російської армії. В тому ж році закінчив Чугуївську військову школу і був призначений до 29 запасового полку, а згодом до 4 запасового полку в Житомирі і 14 в Умані. В 1916 р. був підвищений до ранґи поручника і був висланий на фронт в розпорядження командира 128 Старосколського полку, а згодом на командира сотні в 668 Тисьменицькому полку. В цьому ж році був тяжко ранений. З кінцем 1917 р. А. Валійський був командиром куреня. В січні 1918 р. зголосився до Української Армії і був призначений командиром командантської сотні при Житомирському повітовому команданті, а при кінці того ж року — командантом штабу Житомирського корпусу. В січні 1919 р. брав участь у формуванні Житомирської Юнацької Школи, а перед відступом з Житомира був призначений командиром окремої гімназійної сотні. В складі цієї Юнацької Школи брав участь в боях аж до вересня 1919 р., коли було її перейменовано на Спільну Військову Школу. В січні 1920 р. був призначений командиром сотні Кам'янецької Юнацької Школи. Від 21 листопада 1920 р. перебував у таборах інтернованих у Польщі. В березні 1928 р. рішенням Уряду УНР, був приділений до польської армії в характері контрактового старшини в ранзі сотника і призначений до 81 польського полку в Ґродні на становище командира сотні. В 1931 р. вступив до Вищої Військової Школи у Варшаві, яку закінчив в 1933 р. і знову був призначений до 81 полку в Ґродні в ранзі майора на пост командира батальйону. В 1934 р. наказом Уряду УНР, був підвищений до ранґи підполковника з зарахованням до корпусу старшин генерального штабу. В травні 1936 р. був призначений начальником Штабу Військового Міністра Уряду УНР. З листопада 1939 р. до кінця квітня 1940 р. був в німецькому полоні в Кенінґштайні і Люкенвальде. Наприкінці 1944 р. А. Валійський був начальником Штабу Української Національної Армії. В 1948 р. був членом Вищої Військової Ради УНР з підвищенням до ранґи полковника, а в 1961 р. — до ранґи генерал - хорунжого.

О. Зінкевич

Літературно-Мистецькі Нагороди ім. В. Симоненка

У п'яту річницю смерти великого сина українського народу, молодого поета Василя Симоненка, Редакція й Видавництво "Смолоскипа" покликають до життя ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКИЙ ФОНД, який буде кожнорічно призначувати творчій українській молоді за найкращі твори з літератури й мистецтва. Літературно - Мистецькі Нагороди ім. Василя Симоненка.

Літературно - мистецькі нагороди ім. В. Симоненка матимуть за ціль сприяти розвиткові літератури й мистецтва серед української молоді та увіковічнити його пам'ять серед неї.

Для цієї цілі буде покликане спеціяльне жюрі з найкращих і найбільш компетентних наших літературознавців і мистецтвознавців та кожнорічно буде проголошуваний конкурс.

ВИДАВНИЦТВО "СМОЛОСКИП" ІМ. В. СИМОНЕНКА

1 січня 1968 року, у році п'ятої річниці від дня смерти Василя Симоненка, створено Видавництво ім. В. Симоненка, яке очолює Осип Зінкевич.

Видавництво публікуватиме захалявні твори з України, які не дозволяє цензура в УРСР, перевидаватиме твори молодих письменників з нашої Батьківщини та видаватиме оригінальні твори молодих письменників, які живуть на чужині.

УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА "СМОЛОСКИП"

В листопаді 1967 р. покликано до життя, з осідком в Балтиморі, та представництвами в Парижі, Вашінґтоні й Торонті — Українську Інформаційну Службу "Смолоскип".

УІС "Смолоскип" ставить собі за ціль інформувати чужинців та українську пресу на чужині про стан в Україні та розповсюднювати вістки загального зацікавлення.

ЗАХАЛЯВНІ МАТЕРІЯЛИ З УКРАЇНИ

Теліженський поет

В Україні у відписах передається з рук-до-рук захалявна летючка про дуже відомого в Україні й на чужині теліженського поета.

Нижче публікуємо заключну частину цієї летючки, яка кидає ще одне світло на дійсність в Україні, зокрема в літературних кругах. В передруку задержується правопис оригіналу. — Ред.

Тьмяною нудьгою котилася столітня теліженська курява в той день, коли прославлений теліженський поет з розв'язною легкодухістю кинув полохливо - злобний голос самознищення, добре знайомий українцям як початок падіння на слизькій дорозі.

Всеросійський міщанин згодом мав розвагу: "Лит. газета" опублікувала цікаві листи — філософствуючого китайського парикмахера і кривомудрого українського поета, а на третій сторінці, наче для контрасту, вже те, до чого можна поставитись серйозно, — репліку російського поета Ол. Твардовського, який відмежовувався від офіційних холуїв і від лакейської тактики непомітного пристосованства.

Китайці, ну, що вже тут казати . . .

Але українці, Боже мій! Як важко їм відірватись від службістської моралі і піднятись до людської честі і гідності! Як важко їм відкараскатись від "лакомства нещасного", від самоїдства і янигарства! Чи може то серед них вибиваються на людські очі ті, у кому гнила кров, яка по-справжньому циркулює тільки одну весну, а далі потребує лише іграшкового обігу?

Не дивуймось сіромі — там завжди знайдуться ласощохлисти, охочі облизати сахарин з руки, яка тримає нагай. Та й не вгив її ніхто гордості, а вчать її тільки послуху й ницості.

Не диво службістам — їх вчили, що в послуху і старанності вся совість, честь і мета життя. Про інше вони й не думали!

Але людина, якій скромно віддавало шану все живе й розумне, що є в нашій інтелігенції. Людина, що уявлялась багатьом як гордість і компенсація молодого покоління, покликаного започаткувати відродження і утвердитись на струхнявілому пні. Ну, хай би собі повзло прокладеними каналами в літературу . . . А то гордо ступав своєю дорогою аж розступились найниціші і стали придивлятись гужі. Тепер вони побачили, куди це так гордо прямують . . .

А ми все дивуємось:

"Ну, що було в ньому таке, що тягло його в світ духовних калік і покругів, скляних очей і гумових сердець? З чого вона зроблена, ця людина, що зважилась наплювати на покалічене ім'я свого народу, на гурт зацькованих на своїй дорозі друзів і лягти раптом під жовтим ліхтарем, де зловтішно регоче юрба професійних циніків? Лягти від імені тих, що ніколи не ляжуть, і дати робити з собою, що хочуть.

Імені — імені не пощадив! . . .

Що це? Розряд хамства, що акумулювалось з нечистої атмосфери насильства, різного мору і наплювізму на людину? Плебейство і кріпацтво, що було закодоване Петром і Катериною на шкурі поставлених на коліна предків? Чи то просто нестриманість парвеню і сліпе нечистоплотне прагнення до гарантованої ситості? Де ж воно опиниться, коли будуть відсувати казенний пиріг?

Скільки нашої муки, душевної снаги і крові потрібно було, щоб змити ще й ту ганьбу! Багатьом дітям нашого часу досить цього уроку, щоб рішуче відкинутись від цієї безнадійної ниви . . .

Бувають дні, коли соромишся приналежності до своєї нації, коли все світле ховається в глибину, а ниці прикидається єдино живим.

Ви подарували нам найкаламутніший з тих днів.

Гидуємо і вперше сприймаємо вас у множині і навіть не ставимо своїх імен.

"Чи не слід дослідити причини, які породили тип громадянина, а вірніше людину без роду і племені, для якого "все равно какой язик". Сьогодні українська мова, завтра російська, а згодом з такою ж легкістю можна переключитись на англійську чи німецьку. Мені огидний тип такого безбатченка!"

Михайло Горинь

"Хоч я і тут, але в думках з вами, там, де робиться і посувається культура і мистецтво. Духом і тілом бадьорий! І не падаю духом! І сподіваюсь, що все ще буде добре! А інакше і жити не варто!"

Опанас Заливаха
Явас, Мордовська АРСР

ВСІ—НА ОБОРОНУ, ВСЕ—НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ПОЛІТИЧНИМ В'ЯЗНЯМ В СССР! ПРАВДУ ПРО УРАЇНУ — У ВІЛЬНИЙ СВІТ!

ЕСКІЗИ НАД ВІДДАЛЮ

Перша збірка віршів Олега Коверка — "Ескізи над віддаллю". В-во Нью - Йоркської Групи. Нью Йорк, 1966.

Важко писати про молодого поета, про якого ще ніхто не писав. Ще важче писати про першу книжку віршів, знаючи, що дуже легко можна знеохотити, вразити або перехвалити. Але, не можна й не писати. Кожний вияв творчости в нашій еміґраційній літературі повинен притягати до себе увагу, не менш, як кожний вияв творчости в Україні. На жаль, у нас не все так буває! Молоді письменники, відрізані від кореня, напружуючи всі свої творчі сили — творять, творять і часто, без власної самореклями (а не всі вміють себе продавати), гаснуть в забутті, навіть добре не спалахнувши. Щоб так не сталося з новонародженим поетом Коверком — пишу цю рецензію на його книжечку віршів.

Чепурненька книжечка вміщує в собі тридцять віршів, з яких деякі вже були друковані раніше в "Сучасності", 2 (50), 1965. Прочитавши "Ескізи" раз, другий (бо не легко за першим читанням збагнути цього екзотичного ліріка), читач може прийти до деяких висновків. Поет Коверко не є іноватор, він не накреслює нові напрямки, а радше йде слідами своїх старших колег, розробляє в своєрідний спосіб напрямок Нью Йоркської Групи поетів. Він, як і більшість з них — еґо-імажист (в дійсності Коверко найбільш споріднений з Патрицією Кнлиною). Еґо-імажист — це поет, що в першу чергу звертає увагу на вишуканість образу власної плодючої уяви, не ритміка, не форма, а образ є суть його віршів. За вийнятком одного вірша, (якнй фактично не відповідає цілості збірки), а саме "За Стефаником", ст. 29, всі вірші в "Ескізах" це мов один довиг вірш, мов одна колосальна картина, в якій кожний мазок це один поетичний образ — образ, який передає не так чіткі лінії реалістичного бачення, як чіткі враження поетичного настрою.

Який же це настрій? Це настрій сучасної самотньої людини, яка аж в надто-чулих зв'язках з природою, яка через ніжність своєї самотньої душі "босоніжними дотиками" чує "біль білих акварель", яка "стовбуром самоти" ("крізь грати калейдоскопних почувань") бачить, "де розпливаються калюжі дзеркал параноями бурхливого дня", яка тонко відчуває "зелений розпач дерев", мовчання яблуні, яка прагне затримати час і затримує його. Коли час стоїть, тоді "піраміди рук", "долоні душі", "лиця дерев", "мертві кімнати", різні квіти, дерева, сосни, все кружляє, тече "рікою липкого сузір'я", пахне бальзамом, гарячим соком, липкою вогкістю. Коли час стоїть — немає сьогодні, ні завтра, ні вчора — твориться картина нереальности, картина насичена дивовижними сполученнями слів, які творять не менш дивовижні образи: дерева без тіней в гарячому сонці, люди без меж, які розпливаються. Все це, всі ці образи в творчості Коверка, ціла ця суцільна поетична картина вражінь, яку дає його книжечка, дуже нагадує один із сучасних "артистичних" фільмів "Останнього року в Марієнбаді".

Крім цієї самотности, з її посиленою уявною діяльністю, в Коверкову поетичну картину ще входять нотки ностальґії за юністю, акварельні мазки юних літ, прагнення весни, тощо. Та це тільки маленькі яскравості в загальній темряві картини. Картина Коверка це образ в стилі кіяроскуро, такий також його настрій, і яскраві кольори тут зайві. Мабуть, одинокe пояснення на питання, чому так сумно на душі молодого українського поета, знайдемо в його власному вірші:

По довготривалій бурі
настає сутінь,
і тільки за вікнами зору
скаге дійсність.
Скаге, мов проворний балетмайстер,
по сцені гутливої сітківки
і шукає оплесків признання
в театрі обезлюднених понять.

("Після бурі" ст. 42)

І чи не сам поет по довготривалій бурі шукає признання в нашім обезлюдненім театрі? Думаю, що театр залюдниться і що признання знайдеться, якщо поет не перестане творити. А в цьому напрямку бажаю йому успіху й очікую дальших збірок.

Д. Струк

ПЕРША ЛЮБОВ

Підсніжкою являлась ти мені,
А хто де чув, щоби підсніжку рвати?
Підсніжками любуються лише,
Мов ниточками срібними землі
Коли протерлись сніжні шати.
І хто б подумав, ще тоді,
Коли кришталевою весною
Я перший раз підсніжку угледів, —
І хто б подумав вже тоді,
Що стрінемось ми знову,
Що ти з підсніжки розцвітеш
У повну тайн матіолу?

Так, я тебе матіолою зустрів
У вечір сонця - склону
І запах твій обвив мене
Ностальгії солодким болем.
Матіоли рвуться, кажеш...?
Ну...; що ж, нарвем матіолі...
Та може вічно б ти жила,
Якщоб колись ще на весні
Підсніжку я зірвав і засушив
У серці своїм...?

Д. Струк
(29 листопада 1967)

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ (II)

Не сантимент, а почуття обов'язку

Однією з причин невеликих успіхів праці на молодіжному секторі, це перебільшене підкреслювання фолкльорного чинника: — пісні й танцю. Є навіть молоді люди, що танцюють гопака по кабаретах або нічних льокалях і українська молодіжна преса це вихваляє, як великий успіх для визволення України. Великим досягненням також уважають виступ танцювального гуртка в телевізії. Очевидно, стараються таким способом звернути на себе увагу, але для чужинця - нефахівця ввесь фолкльор усіх слов'ян виглядає подібно. Одначе, серйозно молоду людину це не задоволяє. Українській еміґрації взагалі час обновити свої виховні методи — перевірити наше відношення до фолкльорного моменту і до демонстративно пересадного гуррапатріотизму. Ці речі молоду людину не можуть вже серйозно захопити.

Відношення у виросло́ї на чужині молодої людини до України треба оцінювати зовсім раціонально, звертаючи увагу на почуття обов'язку, а не на чуття і патетичність.

Всякі патріотичні, нереальні пісні й гасла викликують в молодої людини — якщо вона взагалі розуміє текст і значення їх — хіба що іронічну усмішку. Бо ж такий дух панує в тій німецькій школі, яку вона відвідує, супроти таких виявів німецького національного патосу. Очевидон, до широкої маси краще промовляє ексгібіціоністський гуррапатріотизм, але вже не до молодої людини з духовними амбіціями. Виховання слід більше скерувати на культурний напрям. Старшому поколінню, бодай там, де воно виступає, як виховники, слід плекати серед молоді толерантність і пошану супроти наших історичних сусідів. Постійне неоправдане наголошення, що "наше найкраще", а якщо в інших народів є щось вартісне, то це вони від нас "вкрали", що все російське примітивне і погане, викличе в молодої людини також здивовання. Пошани ж супроти сусідів Німеччини учать українську молодь, яка є у німецькій школі й цей мишлевий модель вона сама собою застосовує і у відношенні України до її сусідів. Так само, українцям вже час шукати вину своєї історії не тільки в сусідах, **але в першу чергу в собі.** Й взагалі не треба стільки наголошувати в виховній програмі лиш незмінне минуле, а слід щось зробити для ознайомлювання з сучасним і класти наголос на працю в майбутньому. Постійні скарги, як нас історія скривдила, не приносять практичної користи, а молоді також не притягнуть.

Час також, щоб українські еміґранти перестали думати, що лише вони вирішуватимуть майбутнє України і лише вони творять справжню українську культуру — при одночасному непрощеному незацікавленні культурними й політичними процесами, які проходять в самій Україні. Українська молода людина, яка цікавиться життям і культурою в Україні, не може іґнорувати культурних здобутків, що їх створив український народ в Україні, після траґічних років, коли батьки еміґрантської молоді були змушені покинути свою рідну землю. Інакше ж старше покоління української еміґрації на молоду людину робить враження вузьконаціональної радикальної групи, яка зацікавлена тільки спорами свого ґетто. А це було б несправедливо супроти тих, які жертвують собою для української справи. Вузькі політичні диференції різних партійних угрупувань лякають і відштовхують молоду людину, яка виховується в німецькому довкіллі, на демократичних засадах, з виразним осудженням всяких інших політичних проявів у минулому й нині. Молодь знову ж, свідома свого українства, повинна мати в собі не всякі сантименти чи патетичну любов, а відчуття обов'язку, служити тій Україні, так як кожний американець чи німець повинен чути себе прив'язаним до своєї національности, і для свого народу працювати.

Першим обов'язком, очевидно, є бути поінформованим про всі українські проблеми, знати історію і культуру України.

Наша молодь, тут у Німеччині, яка має безпосередній і кращий контакт з німецьким світом, ніж її батьки, повинна все своє німецьке довкілля настільки інформувати про Україну, щоб не сталося так, як 1918 р., коли українська держава потребувала підтримки з боку Заходу, а там ніхто нічого про українців не знав.

Молодь теж повинна бути зорієнтована в питаннях культури й політики даного народу, серед якого живе, щоб могти при зустрічі з українцями з-поза залізної заслони дати своїм землякам відповідні першорядні інформації.

Українців згадують в німецькій — і не лише німецькій — пресі звичайно в зв'язку з кримінальними чи злочинними (в минулому) подіями. Слід подбати, щоб наше ім'я не викликало тільки іронічної, погірдливої посмішки. Кожен молодий (і не тільки молодий!) українець повинен бути завжди свідомим, що він репрезентує в чужому світі свій нарід, який нині від Заходу, силою політичних обставин, ізольований. Наша середньо- і високошкільна молодь повинна б теж опікуватися такими молодими нашими людьми, які асимілюються, старатися збудити і в них почуття обов'язку. І це одно з основних її завдань на внутрішньому відтинку. Молодь може своєю внутрішньою згідливістю довести старшій ґенерації, що політичні свари і вузькопартійна дрібничковість пережилися і нею не будуть продовжувані.

З осягів на цьому відтинку не треба робити

геройства і не розписуватися про них у пресі для самохвальби, хіба, щоб поділитися досвідом, які бувають труднощі, які вжито методи, щоб їх перебороти. Все це — самозрозумілий обов'язок. І лише такий та про його сповнення, а не для самореклями молодого автора чи для самозадоволення його батьків, повинна наша преса — керована старшою ґенерацією тут — звітувати.

Оті наші зауваги про деякі завдання нашої молодої еміґраційної ґенерації — стосуються Німеччини, баченої не лише з перспективи Мюнхену. Гадаю, що перед подібними проблемами стоять наші молоді люди й по інших західньо - европейських країнах. Якщо наші спостереження сперті головно на молодіжне середовище Франкфурту, менше Мюнхену чи Вестфалії, — а теж висловлені пропозиції викличуть обмін думками молодших і старших, то завдання цієї статті буде сповнене.

Катерина Горбач

ДОКУМЕНТИ

Заклик

Першого Світового Конґресу Українського Вільного Студентства

До Українського Студентства у Вільному Світі

Дорогі Друзі, розкидані по різних Країнах Вільного Світу!

З великою радістю повідомляємо Вас, що 10-12 листопада 1967 року відбувся в Нью Йорку, осідку Об'єднаних Націй, Перший Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства.

Це вперше в історії українського організованого студентського руху зібралися всі ми, представники станових й ідеологічних студентських організацій, щоб спільно обміркувати ті всі життєві проблеми, які стоять зараз перед нами в країнах Вільного Світу і перед українським студентством в Україні.

Зібрались ми, представники СУСТА — Союзу Українських Студентських Товариств Америки (США), СУСК-у — Союзу Українського Студентства Канади (Канада), СУСТЕ — Союзу Українських Студентських Товариств Европи (Европа), САУС-у — Союзу Арґентінсько - Українських Студентів (Арґентіна), ЦУСА — Централі Українського Студентства Австралії (Австралія), Українського Академічного Товариства "Зарево", Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ) і Студентської Секції Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), щоб об'єднаними силами, маючи різні погляди й різні методи праці, але ту саму й ніколи незамінну ціль, працювати для нашого поневоленого українського народу.

Традицією українського студентства модерних часів було йти у лавах борців за найвищий ідеал нашого народу — свою самостійну державу. Українські студенти минулих десятиріч, на рідних землях і на чужині, студіюючи, йшли спільно у передовому фронті найсвідоміших, найбільш відданих справі державного будівництва України бойовиків, інтелектуалістів, політичних і суспільних діячів. Наші попередники, як і наші сучасники в Україні, не шкодують найкращих років свого життя, не шкодують особистого щастя, не вагаються сповнити найвищу жертву — у боротьбі за свободу українського народу.

Така роля нашого студентства, таке завдання студентського руху на рідних землях і в усіх тих країнах, куди кинула нас доля.

Духовість українського студентства формувалася на принципах боротьби не лише фізичними засобами. Боротьба ведена найкращою зброєю, яку Господь дав людині — інтелектом, лежить у наших основах.

Ми, члени українського організованого студентського життя, є членами також всього українського суспільства. Сама історія поклала на плечі нашому молодому поколінню завдання — здобути українському народові належне йому місце у світі.

Найкращою нашою зброєю, здобутою при допомозі освіти, повинно бути наше знання. Не важно, в якій ділянці — музиці, медицині, інженерії, хемії, суспільних науках. Це наше знання й повинно бути нашою наймогутнішою зброєю у нашій праці, нашій діяльності, наших пориваннях.

Бо ж наше знання — це не лише засіб для здобуття матеріяльної незалежности й вигідного життя, але також засіб у боротьбі за свободу нашого народу. В часі, в якому живемо, людина поневоленого народу, без ідейного змісту — не представляє майже жодної вартости для визволення свого народу. Тому саме ідейне обличчя кожного з нас, методи нашої праці й боротьби завжди були й завжди будуть дуже важливі.

Наше місце в боротьбі нашого народу за свободу важливе й зобов'язуюче. Нам доведеться, вже скоро, перебрати місця, зайняті тепер старшим поколінням — нашими чільними діячами у Вільному Світі. Рівночасно ми мусимо бути готові на кожночасну допомогу нашим братам у поневоленій Батьківщині, тим, які пожертвували своєю молодістю в ім'я свободи нашого народу.

Час студій у житті людини — це лише під-

Заключна частина СКУВС: Конґресом керує Павло Дорожинський ("Зарево"). Сидять зліва на право: Михайло Герець ("Зарево"), Христя Кульчицька (ТУСМ) — секретарі, Богдан Футей (СУСТА) — предсідник, Юрій Кульчицький (СУСТА) — заступник предсідника. На фотографії бракують члени президії — Ю. Криволап (ОДУМ), М. Богатюк (ТУСМ), Л. Жила (СУСК).

готовка до зрілого, повного, багатого, насиченого дією — життя людини. Тому нехай кожний з нас, готується до цього найповнішого, найбільш динамічного періоду людського існування — зрілого віку. Віку, коли завдяки знанню, людина не лише хоче, але й може. Може, бо знає.

Місце нашої боротьби, Друзі, буде — може й на довгі роки у викладових залях, у лабораторіях, проєктувальних цехах, концертних естрадах, у тиші наукових конференцій, у мовгазних бібліотеках.

Ми закликаємо, Вас, усіх, українські студенти: прямуйте завжди до великого, ніколи не задовільняйтесь малими досягненнями.

На, Вас, Дорогі Друзі, які опинилися далеко поза кордонами України, народжені й виховані в різних частинах світу, припало почесне завдання бути активними співучасниками боротьби за волю українського народу. Саме тепер — думкою, пером і словом.

Завдання це нелегке — але це завдання, яке є і буде помічним у забезпеченні кращого завтра нашим ровесникам і новим ґенераціям української молоді в нашій Батьківщині.

На рідних землях ворог давить правду різним насиллям. Поза межами України — він намагається обманом і неправдою ширити свої ідеї.

Тому, Дорогі Друзі, розкривайте при кожній нагоді російсько - комуністичну пропаґанду, яка намагається закріпити свої системи серед народів СССР і поширити свої впливи в країнах Вільного Світу.

Доказуйте, що УРСР не є самостійною й суверенною державою, а фікцією держави, що колоніяльна влада в Україні не є владою українського народу, що Україна є експлуатована й використовувана панівним російсько - комуністичним режимом.

Зрушуйте сумління світу постійними пригадками про мільйони українців й інших народностей заморених голодовою смертю російськими більшовиками, закованих по таборах і тюрмах Сибіру.

Як молоді вчені, або кандидати на них, звертайте увагу всього культурного світу на нечуване винищування Москвою української культури, палення українських бібліотек, переслідування, арешти й тайні суди над молодими українськими письменниками й культурними діячами, нищення історичних пам'яток, церков і рідкісних документів, які відносяться до визвольної боротьби нашого народу.

Використовуйте кожну нагоду у крузі своїх колеґ—студентської молоді, щоб знайомити їх, а через них ввесь Вільний Світ зі справжнім станом в Україні.

Студіюйте й вивчайте сучасний стан в нашій батьківщині, бо лише тоді, зможете гідно боронити права нашого народу.

Ставте перед очі культурного світу героїчну боротьбу нашого народу в давнині, в недавноминулому й сьогодні. Боротьбу, яка ведеться за свободу народам та волю й гідність людині!

Аванґардом у цьому, у ширенні правди про Україну у Вільному Світі мусите бути Ви, Дорогі Друзі, кожна й кожний з Вас.

Байдуже, де Ви студіюєте, чи будете студіювати, якою не була б мова Ваших професорів — нехай спільною для Вас буде мова українська, а спільною правдою життя для Вас, хай буде правда про наш народ, який змагається за свободу.

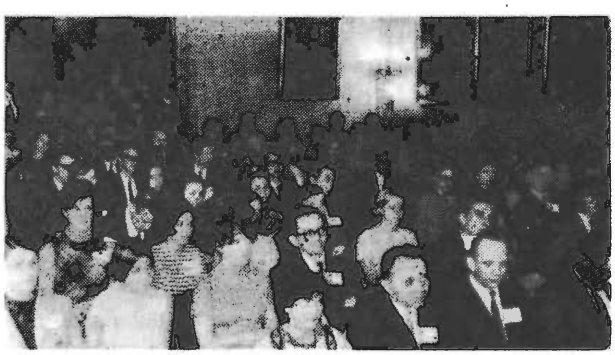

Вид на частину залі Першого Світового Конґресу Українського Вільного Студентства. В першому ряді сидять з-права : Любомир Бачинський (ЦЕСУС), Осип Зінкевич ("Зарево"), Дмитро Штогрин (ТУСМ), Оленка Сацюк - Гікава (СУСТА). В другому ряді, перша зліва, молода малярка Х. Мойнич, поруч неї — член редколеґії "Студентського слова" Христя Гордієнко.

Дорогі Друзі!

За нами вже Перший Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства. Збулася мрія багатьох поколінь нашої студіюючої молоді.

У висліді цього Конґресу посилено діяльність української світової студентської централі — ЦЕСУС-у, яка об'єднує від сьогодні всіх нас, членів станових, ідеологічних і конфесійних студентських організацій.

Закликаємо Вас, як і закликаємо всіх українців, всі наші організації: дайте всю свою підтримку новій Управі ЦЕСУС-у і його діяльності. Допоможіть йому посилити працю на форумі міжнародного студентського життя, де його представники могли б на повний голос сказати цілому світові слово правди про переслідування, русифікацію і заперечення всіх академічних свобід у поневоленій Україні.

Закликаємо Вас, Друзі, до праці, до нових зусиль, до нових дерзань!

Нехай всі ми будемо разом, в спільному змагу за світле майбутнє нашого українського народу!

ПРЕЗИДІЯ ПЕРШОГО СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ

УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО СТУДЕНТСТВА

Нью Йорк, 12 листопада 1967 р.

Заклик

ПЕРШОГО СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО СТУДЕНТСТВА

До Українського Студентства в Україні

Дорогі Друзі!

Ми, українські студенти з різних континентів і країн Вільного Світу, зібралися 10-12 листопада 1967 року в Нью Йорку, осідку Об'єднаних Націй, на Першому Світовому Конґресі Українського Вільного Студентства.

Доба і час, в якому відбувається цей Конґрес і в якому живемо, ставлять перед українською студіюючою молоддю в країнах Вільного Світу важливі обов'язки й завдання. Тому зібралися ми, представники всіх діючих українських студентських організацій: СУСТА — Союзу Українських Студентських Товариств Америки (США), СУСК-у — Союзу Українського Студентства Канади (Канада), СУСТЕ — Союзу Українських Студентських Товариств Европи (Европа), САУС-у — Союзу Аргентінсько - Українських Студентів (Аргентіна), ЦУСА — Централі Українського Студентства Австралії (Австралія), Українського Академічного Товариства "Зарево", Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ), Студентської Секції Об'єднання Демократичної Української Молоді, щоб обміркувати стан і можливості об'єднаної студентської діяльности поза кордонами України, розглянути проблеми українського студентства в Україні та реорганізувати, в зв'язку з новою дійсністю і новими вимогами часу — світову студентську централю — Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС).

Після дводенних ділових нарад та щирого обміну думками ми закінчили успішно наш Перший Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства і у великому духовному піднесенні, кожний з нас прирік ще з більшою енерґією та ще з більшою охотою працювати для українського народу, віддаючи йому всі свої сили й знання.

Перший Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства відкриває нову сторінку в історії українського організованого студентського руху. Ми від довшого часу відчували потребу більш посиленої нашої діяльности на міжнародному студентському відтинку. Тому треба було об'єднати всі сили українського студентства, щоб ім'я великого багатомільйонового українського народу було гідно заступлене в сім'ї студентства народів світу.

Дорогі Друзі,

Нам боляче, що в XX-ому столітті, коли десятки великих і малих народів порвали пута колоніяльного гніту, Україна ще дальше знаходиться в колоніяльній залежності, а українському студентству забороняється представляти свій власний народ в міжнародному студентському житті.

В країнах, де ми навчаємося, в десятках і сотнях університетів, на різних з'їздах, конґресах і конференціях ми зустрічаємо студентів з усіх країн світу, різних рас і національностей, але серед них немає представників України.

Рівночасно з цією, неуваною в нашому часі, дискримінацією, до нас доходять все нові й нові тривожні вістки з України:

— Панівна влада арештує й таємно засуджує молодих культурних діячів тільки за те, що вони домагаються української мови у ВУЗ-ах.

З України вивезено та дальше вивозиться тисячі української молоді в Казахстан і Сибір. Цій молоді російсько - комуністична влада забороняє навчатися рідною мовою, мати українські школи та видавати українські газети й книжки;

— З радянських видань довідуємося, що в тисягах шкільних бібліотек немає або майже немає українських книжок, зате бібліотеки переповнені російськими книжками; а тиражі українських видань є надзвичайно обмежені;

— В Україні видаються російські книжки, російською мовою видаються майже всі наукові підручники, багато газет та журналів, а рівночасно в Росії, де живуть мільйони українців, немає ані одного українського видавництва, ані однієї школи з українською мовою навчання, навіть в тих місцевостях, де більшість населення є українці;

— Російсько-комуністична влада в СРСР стала зараз виразно на шлях російського великодержавного шовінізму, проповідуючи всюди вищість російського народу, його культури й мови.

КПРС зробила ВУЗ-и й технікуми України знаряддям офіційної русифікації українського народу. Тому русифікатори ведуть таку посилену нагінку на українську історію, культуру й мову — ці три найосновніші елементи окремішности кожного народу.

Рівночасно з цим дальше існує переслідування свободи слова, обмежується свобода творчости та забороняється видавати твори багатьох молодих письменників.

Дорогі Друзі,

Настав час, щоб сказати панівній владі та російським шовіністам: годі! Годі поневолювачам свободи й рівности між народами застосовувати середньовічні методи гніту й утисків!

Наша доба, це доба відважної й активної боротьби молоді різних країн світу за свободу — проти диктатури, проти гніту, колоніялізму, імперіялізму та національної дискримінації.

Наші симпатії були й завжди будуть по стороні тих, які борються за свободу, за національну незалежність та соціяльну справедливість.

Тому наша всеціла підтримка всім тим з-поміж Вас, які знають ціну свободі, які безстрашно ту свободу обстоюють і за неї борються.

Наші симпатії для тієї молоді, яка демонструвала під пам'ятником Шевченкові в Києві й Каневі, яка демонструвала в обороні своїх друзів у часі тайних сусідів у Львові, яка домагається української мови у високих школах України, яка відважно обстоює права свого народу й за них бореться.

Ви знаєте, Друзі, й ми знаємо, що повну свободу можна буде осягнути лише в незалежній і свобідній українській державі. Як довго наша батьківщина не матиме своєї незалежности, як довго не вирветься з-під геґемонії Росії — так довго є немислима свобода в Україні, так довго не може бути забезпечена для українського народу й всіх національних меншин національна рівність і соціяльна справедливість.

Тому ми кличемо й Вас, студенти національних меншин в Україні!

Як українські студенти, так і Ви, студенти різного національного походження, будьте рівнорядними співтворцями майбутнього України.

Звертаємося до Вас: будьте завжди по стороні українського народу, по стороні борців за свободу й національну незалежність. Будьте разом з нами всіма в боротьбі за світле майбутнє, за майбутнє нашої спільної батьківщини!

Українські студенти, студенти України!

Бороніть становище української мови в початкових, середніх і високих школах!

Закінчивши навчання, залишайтесь в Україні та працюйте для нашого народу на нашій рідній землі! Обороняйте національні права українського народу! Коли навчаєтесь поза кордонами нашої батьківщини, пам'ятайте про свій народ, його змагання до волі, про його мову, культуру ,його минуле й незавидне сучасне.

Пам'ятайте, що Ваші успіхи є успіхами всіх нас, цілого українського народу. Вони є заохотою для нас, вони є стимулом для нашої праці, вони зближують нас з Вами і об'єднують в одне нерозривне ціле.

Ви і ми — одна нерозривна цілість українського народу. Ви там в Україні, а ми тут на чужині пов'язані нерозривними духовними зв'язками, пов'язані спільним минулим і спільною боротьбою за спільне майбутнє українського народу.

Ми хочемо так само, як і Ви хочете, щоб

Управа НаСУС-а: Сидять з-ліва: Іван Палан — заступник голови, Козімо Дмитрик — голова НаСУС-а, Ярослав Добош — секретар. Стоять з-ліва: Ірина Назимок — заступник референта зовнішніх зв'язків, Володимир Безушко — скарбник, Маруся Мельник — референт преси.

"оберталася земля і щоб з нею оберталася Україна". Ми хочемо бути повноцінними і рівними серед всіх народів світу будівничими завтрішнього кращого світу. Ми хочемо сказати світові, що це ми, українці, цивілізували схід Европи і боронили її захід. Ми хочемо це сказати без сорому і без страху, не питаючись дозволу "старшого брата" чи "опікуна".

Скажім собі, Дорогі Друзі, тепер і назавжди, що не буде в світі такої сили, яка б могла роз'єднати нас. Не буде такої влади, яка могла б зупинити наш спільний змаг за свободу, за національно - державну незалежність, соціяльну справедливість, за духовну самобутність нашого народу, за гідність людини, за світле, велике й справедливе завтра українського народу.

Кличемо Вас, до нових дерзань, до нових перемог, до нових вершин!

Ми віримо, як вірив наш великий Тарас Шевченко:

Борітеся — поборете!

з непохитною снагою і візією Василя Симоненка, що

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!

ПРЕЗИДІЯ ПЕРШОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО СТУДЕНТСТВА

Нью Йорк, 12 листопада 1967 року.

Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства

Емблема СКУВС за проєктом Ореста Поліщика

Нью Йорк (Вл. кор.). Перший Світовий Конґрес Українського Вільного Студентства розпочався в суботу 11 листопада 1967 р., в полудневих годинах, в Українському Інституті Америки, в місті осідку Об'єднаних Націй — Нью Йорку.

Президія: В склад президії, на підставі попередніх домовлень і узгіднень, входили: Б. Футей — голова, Х. Кульчицька (ТУСМ), М. Герець (УАТ "Зарево") — секретарі, П. Дорожинський (УАТ "Зарево"), Ю. Криволап (ОДУМ), Ю. Богатюк (ТУСМ), Л. Жила (СУСК), Ю. Кульчицький (СУСТА) — заступники предсідника.

Ділові Комісії: В часі Конґресу діяли такі ділові комісії: 1) **Мандатна:** Л. Янів (СУСТА) — голова, Л. Бачинський (ЦЕСУС), І. Чума (СУСТА), Б. Сороколіт (СУСК), О. Зінкевич ("Зарево"), І. Павленко (ОДУМ), В. Ванчицький (ТУСМ), В. Бакум (САУС) — члени. **Статутова:** Цю комісію очолював Є. Гановський (ЦЕСУС), а до неї входили всі члени мандатної комісії, крім того представник ЦУСА — А. Гайвас. **Номінаційна:** Є. Гановський (ЦЕСУС) — голова, А. Чорнодольський (СУСТА), Л. Жила (СУСК), О. Репетило (СУСТЕ), Я. Бігун (ЦУСА), П. Дорожинський ("Зарево"), Ю. Криволап (ОДУМ), І. Бардин (САУС) — члени. **Пресово - інформаційно - фінансова:** Л. Зобнів (СУСТА) — голова, Т. Тарнавський (СУСТА), Б. Сороколіт (СУСК), Л. Бачинський (СУСТЕ), М. Герець ("Зарево"), В. Росинський (ОДВУ), Х. Кульчицька (ТУСМ), І. Городиський (ЦУСА)— члени.

Заклики й резолюції: Проєкт заклику СКУВС до українського студентства в Україні виготовило "Зарево", а проєкт заклику до українського студентства у Вільному Світі виготовив ТУСМ. Обидва заклики були узгіднені всіма учасниками підготовчих комісій. На Конґресі їх відчитав Богдан Сацюк і вони були прийняті одноголосно, оплесками. Резолюції підготовляли станові союзи (СУСТА і СУСК), вони були між ними узгіднені й також одноголосно прийняті на Конґресі.

Участь в Конґресі: В Конґресі взяли участь делеґати від таких студентських станових, ідеологічних і конфесійних організацій: СУСТА — 32, СУСК — 16, ЦЕСУС — 6, СУСТЕ — 4, САУС — 3, ЦУСА — 6, "Зарево" — 6, ОДУМ — 7, ТУСМ — 10, "Обнова" — 1, Студентська Секція УКЮ (Гамільтон) — 1, Разом — 92 делеґати.

Вплати: Кожний делеґат - представник вплачував 10 долярів реєстраційного, крім того СУСТА і СУСК вплатили по 175 дол., ТУСМ, "ЗАРЕВО" і ОДУМ—по 125, САУС і СУСТЕ — по 15 дол., ЦУСА — 30 дол., на потреби СКУВС і майбутню діяльність ЦЕСУС-у. Кошти реєстрації гостей були 2 дол.

Привіти: На Конґрес прислано кільканадцять письмових привітів, а також вітали його усно представники від різних організацій. З важливіших привітань слід згадати привіт о. д-ра В. Кушніра, Президента ПАУК, Архиєпископа УАПЦ Мстислава Скрипинка, Й. Лисогора, голови організаційної комісії СКВУ (який говорив англійською мовою), д-ра М. Чубатого. Учасники Конґресу вітали голову Українського Студентського Союзу в 1912 р. майора Осипа Навроцького з Вінніпеґу.

Доповіді й інформації: Доповідь "Українське Студентство в Україні" виголосив президент СУСТА Ю. Кульчицький. Другу заповіджену й подану в програмці доповідь "Стан українського студентства в діяспорі" президент СУСК-у не виголосив, не зважаючи на те, що він на Конґресі був присутній, що є доказом дуже несерйозного ставлення Л. Жили

до Конґресу і його учасників.

Короткі інформації про свої союзи й організації виголосили: Є. Гановський про ЦЕСУС, А. Чорнодольський — СУСТА, Л. Жила —СУСК, Л. Бачинський — СУСТЕ, Я. Бігун — ЦУСА, І. Бардин — САУС, П. Дорожинський — "Зарево", Ю. Криволап — ОДУМ, Х. Кульчицька — ТУСМ.

Дискусії й проблеми: Великих дискусій на СКУВС, фактично, не було, можливо й тому, що всі спірні справи були заздалегідь узгіднені окремими комісіями. Не було дискусії після одинокої доповіді про студентство в Україні, хоч така дискусія була обов'язково потрібна для роз'яснення багатьох з тим пов'язаних справ.

Найбільш дискусійною була справа мандатів, від окремих красвих Союзів, які були передані студентам у США і Канаді, з інших країн. Це була мабуть найбільш спірна справа, яка доводила до дуже гострих дискусій на форумі мандатної комісії. Представники "Зарева" обстоювали погляд, що це є перший в історії, такого роду, Конґрес, тому пропонували визнати мандати всім зголошеним делеґатам, які виконали свої фінансові повинності, як рівнож й тим, які прибули на Конґрес, від скремих громад чи конфесійних організацій, централі яких участи в СКУВС не зголосили. Представники ТУСМ-у обстоювали цілком протилежний погляд, домагаючись не допустити на Конґрес декількох представників. Хоч формально по їхній стороні було багато рації, але коли б було дотримано всі формальності, то була загроза, що половина делеґатів з Канади, і майже всі делеґати з інших країн участи в СКУВС могли не брати. Тоді, в такій ситуації, Конґрес не міг бути світовим. Коли ці спірні питання, які забрали багато часу мандатній комісії, були полагоджені, коли голова мандатної комісії Л. Янів зложила звіт Конґресові, і коли Конґрес признав мандати всім зголошеним учасникам, тоді цю справу на форум Конґресу поставили особи, приналежні до того самого середовища, спричинюючи дискусію, в деяких випадках досить гостру, яка тривала повних дві з половиною години. В дискусії дуже несерйозно виглядало, коли особи, вже з досить поважним студентським стажем, по кілька разів ставили різні внески, а перед самим голосуванням їх знову відкликали. Врешті, предсідник Б. Футей перевів голосування, яке дало такий вислід: 64 делеґати голосували за тим, щоб всім зголошеним представникам визнати мандати, 14 голосували проти такого визнання, а 4 стрималися.

Досить цікава була дискусія над зміною статуту ЦЕСУС-у, яка виказала, що дискутанти старалися, щоби новий статут був досконалий та ясно спрецизований, щоб на майбутнє уникати будь-яких непорозумінь.

Неочікуваним інцидентом на Конґресі і стихійним вибухом його почувань був виступ в англійській мові одного заслуженого представника зі США з привітанням. Коли він почав своє привітання по англійському, не зважаючи на те, що він знає українську мову, його перервала вигуком з залі Марійка Бринявська-Чолій з Канади, домагаючись, щоби він говорив по українському. Після закінчення привіту, Роман Сербин, також з Канади, запропонував, щоб ту промову перекласти на українську мову і відчитати учасникам Конґресу. Його внесок викликав бурхливі й оваційні оплески. Коли один студент з США запропонував, щоб англомовному промовцеві вислати лист з вибаченням — присутні на залі не дали йому змоги говорити.

Сам спонтанний інцидент, є дуже характерний і заслуговує на те, щоб усі заінтересовані винесли з нього відповідні висновки.

Звідомлення Комісій: Всі заклики, резолюції, статут, прийнято одноголосно. Окремо ще звітували Т. Тарнавський від Пресово - Інформаційно - Бюджетової комісії, подаючи обширний проєкт пляну праці фінансової та пресової комісій, що було одноголосно ухвалено. Про підготовку меморіялу до студентства вільного світу звітувала Оленка Сацюк. Тому, що проєкт меморіялу не був викінчений, Конґрес доручив спеціяльній комісії його підготовити та перекласти на чужі мови. До комісії входять Д. Штогрин (голова), Б. Сацюк, О. Зінкевич, О. Сацюк й І. Павленко. Також затверджено редколеґію спеціяльного видання з нагоди СКВУ в складі: П. Дорожинський (голова), Є. Гановський, О. Зінкевич і Б. Футей.

Вибір Управи ЦЕСУС-у: Заключною частиною СКУВС керував П. Дорожинський, який в своєму слові зробив короткі підсумки Конґресу, висловлюючи велике вдоволення з його перебігу й висліду, після чого відбувся вибір керівних органів. Виборча комісія мала узгіднену листу лише Управи й Контрольної Комісії. Управу вибрано оплесками, при одному "проти", а при виборі Контрольної Комісії 10 осіб стрималося. До Товариського Суду було аж 14 кандидатів з залі (!).

Управа ЦЕСУС-у складається з таких осіб: Богдан Футей — президент, Юрій Кульчицький (СУСТА), Любомир Жила (СУСК), Павло Дорожинський (УАТ "Зарево"), Б. Кульчицький (ТУСМ), Юрій Криволап (ОДУМ), Президенти САУС-у, СУСТЕ й ЦУСА — заступники, Ярослав Бігун — генеральний секретар, Андрій Чорнодольський — референт зовнішніх зв'язків, Олена Сацюк — пресовий референт, П. Келебай — скарбник.

Контрольна Комісія: Ігор Бардин — голова, Люба Ковалишин, Ляриса Янів — членки. **Товариський Суд:** І. Іванчук — голова, К. Семанишин, В. Ванчицький — члени.

Підсумки: Найважливіший успіх СКУВС це в першу чергу — масова участь в Конґресі студіюючої молоді. Понад 300 студентів з'їхалося з найбільш віддалених частин США, Канади й інших країн. Це було доказом, що великі речі можуть зрушити студентський масив і що цей масив є близько зв'язаний з українськими справами й хоче для них працювати.

Тоді, коли в Україні переслідується українську мову й українську культуру, а на чужині ця мова й культура занепадають під впливом асиміляційних процесів, учасники Конґресу виявили своє спонтанне привязання до української мови.

Великим успіхом Конґресу була домовленість у всіх важливих і принципових справах, які, в основному, приймалися одноголосно. Великим успіхом було прийняття закликів до студентства в Україні й на чужині та резолюцій, які показали, що, не зважаючи на різні ідеологічні розходження, сучасне студентство є вже настільки вироблене, що в загальноукраїнських справах воно може знайти спільний знаменник та заманіфестувати свою єдність довкола ідей свободи й самостійности українського народу.

Найбільшим практичним успіхом Конґресу, безсумнівно, було прийняття нового статуту ЦЕСУС-у, переорганізація його, на нових основах, та вибір нової компромісової Управи.

СВІТОВИЙ З'ЇЗД "ЗАРЕВА"

Під час Світового Конґресу Вільних Українців, відбувся 18 листопада 1967 р. в Нью Йорку, VIII-ий Загальний Конґрес та IX-ий Краєвий З'їзд "Зарева". Обидва З'їзди важливі тим, що в них взяли участь також члени "Зарева" з Европи й Південної Америки.

З'їздом керувала президія, яку очолював д-р Михайло Пап, Олег Бак-Бойчук був заступником, а Анна Герець — секретарем.

Відкриття З'їзду відбулося зразу після СКУВС, 12 листопада, коли було вибрано ділові комісії. Тиждень пізніше відбулось продовження нарад і завершення З'їзду вибором Управ.

Найважливішою подією на цьому з'їзді був поділ "Зарева" на два ділові сектори — Академічний і Студентський. Обидва ці сектори, хоч і будуть співпрацювати між собою, матимуть цілком окремі завдання, де їхні члени зможуть себе виявити та віднайти в окремій діяльності та проявах, в залежності до їхньої освіти, наукового стажу й віку.

Учасники З'їздів докладно обговорили ці питання і у висліді прийняли відповідні в цих справах рішення.

Було вибрано **Центральний Провід** в такому складі: **Павло Дорожинський** — президент, д-р Марко Антонович і Остап Квітковський — заступники, Голови Краєвих Проводів — д-р Іван Жеґуц (Европа), Лев Винницький (Канада), Богдан Коваль (Аргентіна) — члени.

До Проводу **Академічного** "Зарева" були вибрані: д-р Марко Антонович — голова, інж. Михайло Герець і проф. Богдан Боцюрків — члени.

Головна Контрольна Комісія: проф. Петро Стерчо — голова, Осип Зінкевич і Володимир Бакум — члени.

Головний Товариський Суд: проф. Богдан Винар — голова, Мирослав Антохій і Анна Процик — члени.

До **Краєвого Проводу Студентського "Зарева"** в США були вибрані: Остап Квітковський — голова, Олег Бак-Бойчук — перший заступник, Володимир Лисько — другий заступник, Любомира Смолій — секретар, Уляна Варивода — скарбник, Мирон Андраш — організаційний реф., Ярослав Колісник — діяльностевий реф.

Контрольна Комісія: Богдан Римаренко — голова, Оля Яцура, Василь Камінський — члени.

Товариський Суд: Алла Герець — голова, Оксана Бакум і Альберт Кіпа — члени.

● **Лювен. Загальні Збори НаСУС-а.** 11 листопада відбулися в Лювені (Бельгія) Загальні Збори Союзу Українських Студентів у Бельгії. В Зборах взяло участь 25 студентів з різних університетів Бельгії, дійсні члени, кандидати і сеньйори. Зборами керувала Президія в складі: Григорій Панчук — голова, Ірина Назимок і Ярослав Дорош — секретарі. З діяльности в попередній каденції звітували Андрій Гайдамаха (бувший голова) та уступаючі члени управи — Ірина Назимок, Богдан Качинський, Галина Чемерис, Оніх зв'язків, Ірина Назимок — заступник референта зовнішніх зв'язків, Маруся Мельник — пресовий референт, Віктор Зінко — спортивний референт. Контрольна Комісія: Іван Охримович — голова, Олесь Сацюк та Ігор Макарушка — члени.

Загальні Збори схвалили ряд резолюцій, в яких вони протестують **"проти велико-російського імперіялізму в Україні"** та осуджують **"русифікацію, нищення української культури, переслідування та арештування українських професорів, письменників та студентів"**. В інших точках резолюцій вони вітають українські церкви та їхніх Владик, перший СКУВС та СКВУ, закликають своїх членів тісніше співпрацювати з СУСТЕ та ЦЕСУС-ом, інформувати середньошкільну молодь про можливості студій та брати участь в імпрезах та курсах обох українських університетів в Европі (УВУ й УКУ).

лександр Братковський, Ігор Коник та Богдан Савків. Після оживленої дискусії Упрваі уділено абсолюторію.

Учасники Зборів вшанували пам'ять загинувшого в залізничній катастрофі 13 жовтня 1967 р. члена НаСУС-а Володимира Гуценка.

На пропозицію номінаційно-верифікаційної комісії вибрано **нову Управу НаСУС-а** в такому складі: Козімо Дмитрик — голова, Іван Палан — заступник та культурно - освітно - студійний референт, Ярослав Добош — секретар, Володимир Безушко — скарбник, Ігор Коник — референт зовніш-

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ

● **Торонто. УСК за працею.** В новому Академічному році Український Студентський Клюб у Торонті очолює Управа в такому складі: Ігор Бардин — голова, Юрій Копач — заступник, Леся Левицька — секретар, Павло Ройко — скарбник, Іванка Глібович — культурно - освітній референт, С. Ґеник Березовський — пресовий реф., Христя Томків — референт зв'язків, Галя Паламарчук — імпрезовий реф.

Осінню 1967 р.УСК відбув двоє сходин і одно дозвілля на оселі "Київ". На перших сходинах члени знайомились між собою в дружній розмові за чаєм і перекускою, обмірковуючи плян праці на біжучий рік. До УСК-у вписалось багато нових членів і кожний з них відмічував, чи він бажає, щоби сходини відбувались українською, англійською чи обома мовами.

Дозвілля на оселі "Київ" відбулося в дружній атмосфері при грах і ватрі. На наступних сходинах, при участі 200 студентів, промовляв голова Виконного Органу УНР д-р А. Фіґоль про політичний сектор українського суспільства.

Свою доповідь д-р А. Фіґоль розпочав описом науки кібернетики, перейшовши потім до проблем українського суспільства. Прелеґент ствердив, що українцям бракує цілости (яка, нпр., є у жидів). Він описав загальну структуру УНРади і ролю, яку вона могла б відіграти в цій ідеї цілости. Д-р А. Фіґоль заохочував студентів зацікавитися працею УНРади і стати бодай її мандатними (коли не діючими) членами. Вечір закінчено запитами від студентів, що вказувало на те, що вони цікавляться справами УНР-ади (За кореспонденцією С. Ґеника-Березовського).

● **Вінніпеґ. Мистецька виставка С. Репи.** 22 жовтня 1967 р. в авдиторії УНО відбулася виставка молодого митця Степана Репи, яку влаштувала МУНО, а референтами виставкового комітету були Зоряна Гриценко і Марія Мандзій.

С. Репа народився 1937 р. в Манітобі. В 1961 р. він закінчив Вінніпезьку школу Мистецтва і викладав курс кераміки, проєктування, скульптури, гончарства, малярства та рисування в різних школах Канади.

На виставці, яку відкрив член Ради Губернаторів Манітобського університету Данило Загарія, було виставлено 35 художніх праць молодого митця, зокрема акварель.

С. Репа виставлявся в багатьох містах та мав прихильні оцінки своїх картин. Зараз він студіює гуцульське мистецтво і має бажання поїхати в Карпати, щоб безпосередньо запізнатись з тамошнім мистецтвом та його творцями.

нові числа студентських — видань

ВІТАЄМО НОВІ СТУДЕНТСЬКІ ПУБЛІКАЦІЇ

В останньому кварталі 1967 р. появилися дві нові студентські публікації — "ЛІТАВРИ" — сторінка СУСТА в щоденнику "Америка" (Філядельфія) і "СМОЛОСКИП" — циклостилевий журнал учнів Ст. Джонс середньої школи у Вінніпеґу.

"Літаври" видано з нагоди 15-ліття постання СУСТА. У вступній статті "Чому літаври?" пишеться: **"Літаври — це слово зв'язане з нашою минувшиною. На Січі козаки били в літаври, коли на раду скликали товариство. Ми студенти також, вільнодумці та друзі, спільно працюємо. Одначе, наша зброя за волю та гідність людини, не шабля, а перо, а літаври наші це свіжа думка, що клекотить та охоплює нас запалом до праці. І ще одна причина назви "Літаври". Коли Київ знаходився під фашистським окупантом, в 1941 році, поетка Олена Теліга видавала журнал "Літаври". Продовжуючи традицію боротьби пером за волю людини та за признання нашого українського "Я", ми українські студенти прибираємо цю назву для нашої газети".**

У передмові до першого числа нашого одноіменника "Смолоскипа" пишеться: **"Оцим першим числом нашого журнала хочемо поділитися з Вами нашими сьогоднішніми надбаннями. Хоч може скромно, та все ж таки побачите, що в нас є почуття української гідности, української приналежности, та любови до себе — до свого народу".**

Обидвом студентським новим публікаціям Редакція "Смолоскипа" пересилає найкращі побажання — гідно служити українській студіюючій молоді, плекати в неї любов до української мови й української культури та розвивати в неї літературний і журналістичний талант. Щасти Вам, Боже, Друзі!

● **"ЛІТАВРИ"** — сторінка СУСТА. Редаґує Колеґія. Ч. 1, рік I, додаток до "Америки" (10 листопада 1967 р.). **Зміст:** "Чому Літаври?", Ю. Кульчицький — "Дещо про Катедру Українознавства", "СУСТА і його роля у скликанні СКУВС та відбудові ЦЕСУСу", "Семінар про Східню Европу", "Заклик українського студентства Канади й Америки" (від СУСТА і СУСК-у).

● **"СМОЛОСКИП"** — український журнал, Ст. Джонс середня школа (гай скул), Вінніпеґ, рік I, ч. 1, тираж 200, стор. 10, циклостиль. Редакційна Колеґія: Ярема Шулякевич (гол. редактор), Богдан Заяць (спів-редактор), Борис Гвоздулич, Ігор Голінка, Орест Мартинович, Люба Федорків (члени редколеґії), Левко Бугай, Орест Чумак (ілюстратори), проф. В. Прочук (опікун видавництва). **Зміст:** Я. Шулякевич — "Христос Рождається", В. І. П. — "Дорогі читачі!", Олекса Степовий — "Свят - вечір", Ігор Голінка — "Мій Святвечір", Люба Федорків — "Синотаф", Борис Гвоздулич — "Наші учителі", "Спорт", Орест Мартинович — "Шкільний спорт", Богдан Заяць — "Загадки".

● **"СТУДЕНТСЬКЕ СЛОВО"** — сторінка СУСТА. Редаґує Колеґія в складі: Люба Ковалишин (відповідальний редактор), Христя Гордієнко (заступник), Андрій Чорнодольський (адміністратор), Орест Поліщук (мистецьке оформлення). Додаток до "Свободи" (14 жовтня 1967 р.). **Зміст:** Ю. Кульчицький — "Що дає студентам СУСТА?", Івась Бережницький — "За покращання академій", Христя Падох — "Як я стала енциклопедисткою", "Знову осінь", "Відбулася конференція СУСТА", "Виїзд в терен", "Відвідини середньошкільників".

● * * * — число з датою 10 листопада 1967 р. ("Свобода"). **Зміст:** "Програма СКУВС", "Заклик до українського студентства Канади й Америки", "Остаточні рішення на Світовий Конґрес Студентства", "Світовий Конґрес Українського Студентства", "Течії студентської думки в світі та ЦЕСУС", "Семінар про Східню Европу", "Старі горщики", О. Лисяк — "Червона комета" (вірш).

Примітка: обидва повищі числа "Студентського Слова" не мають ані нумерації, ані на них не відмічено, що це сторінка СУСТА при "Свободі".

● **"СТОРІНКА ТУСМ"** — редаґує Колеґія з уповноваження ЦУ ТУСМ. Гол. редактор — Мотря К. Богатюк. Рік IV, ч. 4, додаток до "Америки" (9 серпня 1967 р.). **Зміст:** "XI Світовий Конґрес ТУСМ-у", Т. Дужа - Куропась — Виїнятки з доповіді", "Наші ґрадуанти", "Комісія для скликання першого СКУВС", хроніка.

● * * * ч. 5, рік IV, додаток до "Америки" (9 листопада 1967 р.). **Зміст:** "Перший СКУВС", Юліян Липовий — "Сеньйорат ТУСМ", Микола Тернополянин — "Що таке "академічна свобода"?, "Заклик ЦСУ ТУСМ до членства ТУСМ", Н. Дяків — "Голос молодої студентки".

● **"Студентська сторінка"** — сторінка ТУСМ. Видає Редколеґія при Осередку Діяльности в Нью Йорку спільно з Центральною Управою. Ч. 8, рік II, додаток до "Шляху Перемоги" (27 серпня 1967 р.). **Зміст:** В. Б. — Центральні проблеми", А. Скальський — "Яких нам треба зв'язків?", "Він дуже любив Україну", "Відбувся XI-ий Конґрес ТУСМ" (інформації).

● **"СТОРІНКА ТУСМ"** — редаґує Колеґія з уповноваження ЦСУ ТУСМ у складі: Х. Кульчицька, Рената Шаран, Олег Лисяк. Ч. 3, рік V, додаток до "Свободи" (4 листопада 1967 р.). **Зміст:** "Думки провідників студентського руху про СКВУ та СКУВС" (інтерв'ю). "Комунікат Організаційної Комісії СКУВС".

● **"СТУДЕНТСЬКА ДУМКА"** — редаґує Колеґія з уповноваження ЦСУ ТУСМ. Головний редактор— Богданна Горіх. Ч. 5, рік V, додаток до "Гомону України" (11 листопада 1967 р.). **Зміст:** Богданна Горіх — "Треба хотіти вести", "СКУВС" (інтерв'ю з Б. Кульчицьким), "програма СКУВС", "Комунікат Організаційної Комісії СКУВС".

● **"СТОРІНКА ЗАРЕВА"** — редаґує з доручення ЦП ОУАТ "Зарево" Пресова Комісія в складі: П. Дорожинський, А. Процик, Б. Гасюк. Ч. 3, рік VI, додаток до "Свободи" (28 жовтня 1967 р.). **Зміст:** "Перед світовим Конґресом Зарева", О. Зінкевич "Напередодні першого СКУВС", програма з'їздів "Зарева", О. Б. — "Вечір присвячений О. Довженкові", "У 25-ліття смерти О. Ольжича", "Проф. О. Грановському сповнилось 80 років", комунікат ЦП "Зарева", хроніка.

● **"ФРАНКО - УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ"** — журнал Організації Української Молоді у Франції (ОУМУФ). Ч. 28-29, листопад 1967 р. Париж. Редколеґія: Катерина Лазовінська — директор, К. Угрин — секретар, М. Маслов, О. Репетило, К. Штуль, О. Калюжна — члени. Стор. 128.

"Bulletin Franco - Ukrainien", No. 28-29, Novembre 1927, publié par "Les Jeunes Amis de l'Ukraine, Paris, France, p. 128. Sommaire: "Lettre du Camp No. 17 de Mordovie", "Allocution prononcée par Ivan Dziouba lors de la Commemoration du 25-e Anniversaire du Massacre de Babyn Yar", "La Revolution Ukrainienne", Dm. Andriyevsky — "La Revolution d'Octobre", M. Jeremijew — "Autour du cinquatenaire de la Revolution Ukrainienne", Kalena Uhryn — "Bilan d'un Cinquatenaire", M. Mikhnovski — "L'Ukraine Independante", Allan Grossmann — "Babyn Yar", Mgr. Mstyslaw — "Lettre Ouverte", O. Kovalenko — "L'histoire' au service de l'imperialisme Russe", "Le point de vue de C. Sztul", Kalena — "Les Ukrainiens au Canada, Tonia Sztul — "I like Canada", "L'Ukraine sur 'La Terre des Hommes' ", Informations diverses, Chronique des Jeunes Amis de l'Ukraine, Baba Palachka.

БІЛА КНИГА СТОРОЗТЕРЗАНОЇ УКРАЇНИ

Вже появився другий наклад і поступає в продажу

ЛИХО З РОЗУМУ

Збірник матеріялів уклав український київський журналіст співробітник Академії Наук України

Вячеслав Чорновіл

Збірка документів з України про 20-ох українських патріотів, заарештованих совєтськими органами безпеки в другій половині 1965 р. і які поширюються по нашій Батьківщині як "захалявна література".

З цих рядків читач довідається про справжню Україну, яка бореться за національну свободу свого народу і людську гідність всіх громадян, незалежно від їх національного чи соціяльного походження. Це совєрідна **"БІЛА КНИГА"** про страждання засуджених патріотів, про їхній змаг за кращу долю, про ідейно - культурні стремління сучасної ґенерації, як також про нелюдське переслідування української мови, культури і всього українського. Це акт обвинувачення проти ґеноциду, що його здійснює московський імперіялізм проти українського народу й інших поневолених народів.

Зачерпнути з безпосереднього джерела відомості про сучасну Україну, відслонити на короткий час заслону над процесами, що проходять у нашій Батьківщині і які тривожать усю свідому свого завдання українську політичну еміґрацію — дає нам змогу книга **"ЛИХО З РОЗУМУ"**.

Ціна 6.00 дол. з пересилкою (або рівновартість).

Цю багато ілюстровану книгу, на 336 сторінок, можна замовити лише:

В Канаді:
Ukrainian National Federation
P.O. Box 1104, Stn. "D"
Toronto 9, Ont.

В США:
SMOLOSKYP
P.O. Box. 6066, Patterson Station
Baltimore. Md. 21231, USA

В Европі:
P.I.U.F.
3, rue du Sabot
Paris 6-e, France

СМОЛОСКИП

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ

БАЦИЛЬ СВОБОДИ. — ГОВОРЯТЬ УРАЇНСЬКІ ГЕНЕРАЛИ (інтерв'ю). — М. А.: Є. МАЛАНЮК. — О.З.: "СТО ПОЕЗІЙ" М. ВІНГРАНОВСЬКОГО. — ВІРШІ Р. БАБОВАЛА І Л. ГОСЕЙКА. — Н. М.: ОДНА З ЧАСТИНОК БЕЗКОНЕЧНОГО ПОТОКУ ЧАСУ. — В. Одайник: ЕГ-М І СВОБОДА. — М. Т.: НА СМЕРТЬ ОСНОВОПОЛОЖНИКА ПЛАСТУ. — КАТЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА — СТАЛА ДІЙСНІСТЮ. — МОЛОДЬ СТУДЮЄ МАТЕРІЯЛИ З УКРАЇНИ. — ВІРШІ. —ХРОНІКА. — БІБЛІОГРАФІЯ.

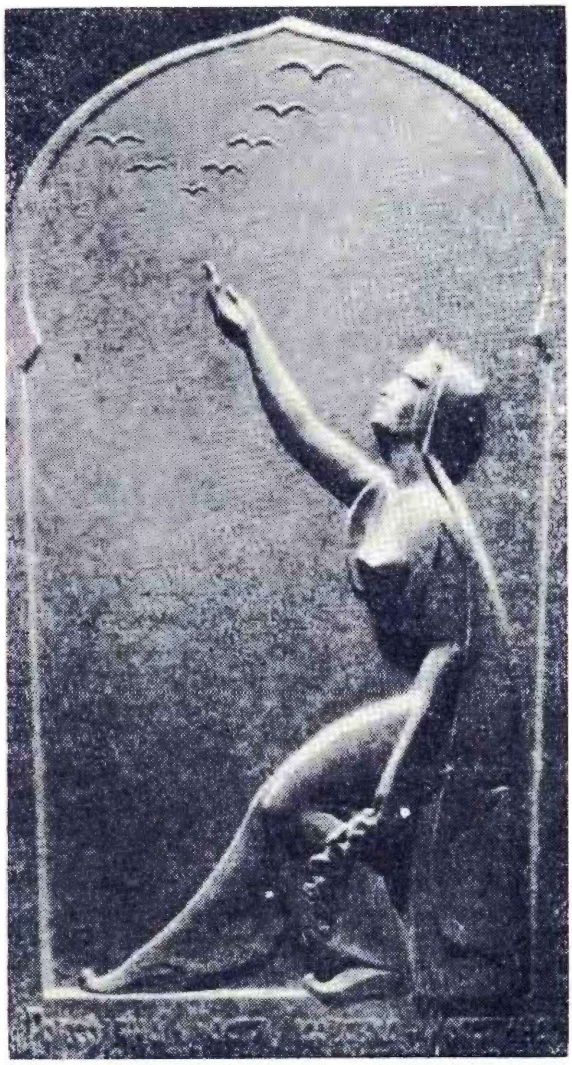

П. Лінинський: Роксоляна. Метал.

"smoloskyp"
magazine of ukrainian youth and students

2-3
1968

Рік 20 БЕРЕЗЕНЬ - ЧЕРВЕНЬ 1968 ч. 2-3 MARCH - JUNE Vol. 20

"Смолоскип"

Журнал української молоді і студентства
Появляється раз на два місяці

Видає: Видавнича Комісія "Зарева"
при допомозі Комісії Молоді ІСНО
284 South Kingsway Toronto, Ontario

Видавнича Комісія "Зарева":
Лев Винницький — голова, **Марко Антонович, Богдан Гасюк, Павло Дорожинський, Осип Зінкевич, Анна Процик, Данило Струк** — члени.

Головний редактор: Осип Зінкевич
Члени Редколегії: Богдан Гасюк, Данило Струк.
Технічний секретар: Петро Багрій
Мовний редактор: Олексій Шевченко

Адреса для редакційного листування:
SMOLOSKYP
P. O. Box 6066 Patterson Station
Baltimore 31, Md. USA

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти рукописи. Підписані статті не завжди відзеркалюють погляди Редакції чи Видавничої Комісії. Передрук окремих статтей дозволяється тільки за виразним поданням джерела.

Передплати:
2.00 дол. на рік; 3.50 дол. два роки; 5.00 дол. три роки. Поодиноке число 35 цент.

Чеки виставляти на: SMOLOSKYP
284 South Kingsway, Toronto, Ontario

"Smoloskyp"

Magazine of Ukrainian Youth and Students
Published bi-monthly by

"ZAREVO" PUBLISHERS
under the auspices of the Youth Committee of ISNO
284 South Kingsway Toronto, Ontario

Publishing Board
Chairman: Leo Wynnyckyj
Members: Marko Antonowych, Bohdan Hasiuk, Pawlo Dorozynsky, Osyp Zinkewych, Anna Procyk, Danylo Struk.

Editor-in-Chief: Osyp Zinkewych
Co-Editors: Bohdan Hasiuk, Danylo Struk.
Technical Secretary: Petro Bahrij
Language Editor: O. Shevchenko

Address of Editor's Office:
SMOLOSKYP
P. O. Box 6066 Patterson Station
Baltimore 31, Md. USA

The Editor reserves the right to condense and correct manuscripts. Signed articles do not necessarily reflect the views of the Editor or the Publishing Board. Reprints are permitted only with the express indication of source.

Subscriptions
$2.00 one year; $3.50 two years; $5.00 three years; Single copy 35 cents

Make cheques payable to: SMOLOSKYP
284 South Kingsway, Toronto, Ontario

ЗМІСТ

	Стор.
Байрон (переклад С. Караванського): Свободо! (вірш)	1
* * * Бациль свободи	1
* * * Говорять українські генерали (інтерв'ю)	2
М. А.: Євген Маланюк	9
Остап Тарнавський: Смерть Одіссея	9
О. З.: Сто поезій — М. Вінграновського	9
* * * Молода творчість в Україні й на чужині (хроніка)	11
Творчість наймолодших на чужині: Вірші Романа Бабовала і Любомира Госейка	12
Данило Струк: Перекорінення сердець	13
Н. М.: Одна з частинок безконечного потоку часу	14
Володимир Одайник: Ег-м і свобода	16
М.Т.: На смерть Основоположника Пласту	19
Молодь і освіта в Україні (хроніка)	20
Хроніка українського студентського життя	21
* * * Катедра Українознавства — стала дійсністю	21
* * * Молодь студіює матеріяли з України	21
Нові числа студентських видань	23

СМОЛОСКИП
"SMOLOSKYP"
ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ І СТУДЕНТСТВА
MAGAZINE OF UKRAINIAN YOUTH AND STUDENTS

Рік 20 БЕРЕЗЕНЬ - ЧЕРВЕНЬ 1968 ч. 2-3 (129-130) MARCH - JUNE Vol. 20

СВОБОДО!

Людського розуму розкутий дух!
Свободо! Найдорожча ти в тюрмі!
Ти сяєш там, як полум'я в пітьмі,
В серцях твоїх закутих в пута слуг.

Нехай залізні грати і ланцюг
Твоїм синам судилися повік,
І край їх рідний до неволі звик,
Але вістки про волю тішать слух.

Тюрма Шільйон! Ти не тюрма—ти храм!
І на підлозі вівтарів твоїх
Від Боннівара, що томився там,
Зберігся знак — сліди невтомних ніг.

Не руш ніхто і не стирай цих плям!
Хай бачить Бог тиранів смертний гріх!

Байрон

(Переклав Святослав Караванський, Явас, Мордовія, 1966)

БАЦИЛЬ СВОБОДИ

Історія людства, від найдавніших і аж до найновіших часів, не знає випадку, щоб система терору, обмеження свободи, поневолення, система панування деспотів чи народу над народом, була вічна.

В історію приходили сильніші і слабші диктатори, більш і менш жорстокі деспоти і, майже всі вони, падали під натиском страшної зброї, найбільшої, найбільш проникливої, найбільш безжалісної — ім'я якій свобода.

Бацилль свободи став наймогутнішою зброєю у нашому столітті. Він не знає кордонів, часових обмежень, не боїться атомних бомб.

Бацилль свободи руйнував могутні імперії, розбивав цілі армії поневолювачів, нищив дротяні загороди.

Історія людства ще не знає такої сили, яка б зупинила поширення цього бацилю, вчені модерних часів ще не знайшли способу, який вбив би його, зупинив його ріст, поширення. Бо найбільш драконські методи не всилі вбити свободу.

На наших очах, після упадку Гітлера і Сталіна, після змін і перемін, в історію людства котиться нова хвиля деспотичного терору на землях останньої на кулі земній — російської імперії, нова хвиля жаху, переслідувань, сваволі поліційних органів, безправ'я, котиться від Владивостоку до Берліна; вона захоплює і наші землі — Україну.

І рівночасно з цим, бацилль свободи охоплює цілу імперію, він проривається в найбільш закам'янілі серця, він здобуває все нових і нових ісповідників. Народ випрямлює хребет, безстрашно підносить голову, домагається прав, пише протести, апелює до совісти світу.

Бацилль свободи приходить в Україну не як затія чужих, західних великодержав. Його не принесять чужинці з якимись плянами, це не продукт чужих розвідок. Бацилль свободи, цей дух свободи народжується в самій Україні, у всенародній гущі, серед інтеліґенції, молоді, студентства.

І якими наївними, безсилими являються Брежньови і Овчаренки, які хочуть впхати дух свободи в рямці чужих розвідок, зіпхати до ворожих, західних затій. Які вони наївні, коли не бачать, як цей бацилль свободи просякнув народи Чехословаччини, Румунії, Польщі, як він уже давно прорвав кордони СССР і не зупинивсь на одиницях, а охоплює все більші більші круги суспільности.

Цей дух свободи — це не лише вияв одиниць, це не лише Дзюба, Чорновіл чи Світличний, це вже академіки, члени президії Спілки Письменників України, вчені, конструктори літаків і ракет. Вчора в Україні підписували протест 126, а сьогодні їх уже десять разів більше, а завтра їх будуть мільйони.

Коли в Москві — ще вчора були маловідомі молоді письменники, то сьогодні це вже Якірі і

Літвінови, сини більшовицьких вождів, які творили імперію, це десятки вже академіків і вчених.

І ще раз: якими наївними і смішними являються статті в московській "Правді", київській "Радянській Україні" чи "Літературній Україні", коли про бациль свободи говориться, як про "імперіялістичні диверсії", "затії американської розвідки". Бо коли б бациль свободи був продуктом чужих розвідок, чужих аґентур, то він тим самим уже наперед був би приречений на повну загибіль. Це не був би бациль свободи, а це був би ерзац свободи, синтетичний продукт чужих лабораторій, а не твір самого народу.

Усі вони борці за свободу й конституційні права України — ті всі Дзюби, Чорноволи, Кандиби, Лук'яненки, Осадчі, Морози, Шевчуки, Симоненки, Караванські — всі вони не продукт чужої пропаганди, а продукт радянської дійсности, вихованці панівної системи, не з-за кордону, а народжені в Україні, пройшли ідеологічний вишкіл не в націоналістичних організаціях, а в комсомолі, і тому їхню боротьбу за свободу в дійсності і системі, в якій вони живуть, вже ніхто не може порівняти до "імперіялістичних диверсій", бо вони змагаються за те, що їм належиться, що належиться їхньому народові і всім народам СССР.

Говорять українські генерали

У попередньому гислі "Смолоскипа" (г. 1 (128) ми опублікували біографігні дані про тих ВШ. українських Генералів, які дали відповідь на наші запитання з нагоди 50-ліття Української Національної Революції, 50-ліття Українських Збройних Сил і 50-ліття Самостійности УНР.

З технігких пригин, відповіді на наші питання ми маємо змогу опублікувати щойно в цьому гислі, зі значним запізненням.

Не зважаюги на це, відповіді не тратять вартости, вони виклигуть у кожного гитага багато думок і вимагатимуть серйозної застанови та роздумувань. З деякими думками сугасній молоді буде важко погодитись. Деякі думки нашій молоді важко буде навіть збагнути, бо вихована вона в цілком іншому світі й гасі. Тому і герез це погляди і думки, висловлені у відповідях, мають тим більше значення і вартість і вони напевно викликуть живу реакцію серед нашої молоді. — Ред.

І. Що Ви хотіли б сказати українській молоді, в Україні й на чужині, у 50-ті роковини Української Національної Революції?

Генерального Штабу Генерал - Полковник Микола Капустянський: Як на екрані, бачимо Тебе, вольнолюбна українська молоде: відважні козаки і жертвенне вродливе жіноцтво в тяжкій нерівній боротьбі з окупантом, за нашу волю і долю, який настирливо, підступно і пляново намагається втопити Україну і поневолені інші народи у московському морі. Ми з Вами стара й молода війна душею і думками. Шануйте ж і плекайте нашу прекрасну мову, звичаї і культуру, як зіницю ока. Не шукайте вигод і щастя поза рідним краєм в безмежних просторах несходимого Сибіру. Пам'ятайте, що в діяспорі наша патріотична молодь ретельно набуває знання і досвід у різних військових академіях, в учбових і наукових установах в країнах перебування, щоб допомогти своїй матері Україні визволитись з тяжкої неволі і розбудувати свою державу. Ми, старше покоління, є повні надії і радости, що є кому передати наші боєві прапори, окроплені кров'ю, для переможного закінчення визвольної боротьби. Мимоволі приходить на думку знаменний дороговказ Лесі Українки:

"Співаймо поважно про те як відважно вояк умира на війні. Він рад серед бою лягти головою, а не опустити хоругви. Він радо поляже товаришам скаже: я вдержав — держіть тепер Ви".

Генерального Штабу Генерал - Полковник Павло Шандрук: Справа певної частини української молоді на чужині набрала характеру дуже загрозливого — в погоні за непристойною модою, при чому невідомо, звідки її принесено та в чиєму інтересі її поширено, та частина української молоді цілковито деморалізується. Трудно встановити, чи це сталося внаслідок індиферентности батьків, які не дбають про виховання своїх дітей, чи внаслідок правно - незабезпеченого розбещення і непослуху.

Зовнішній вигляд тих "бітніків" мабуть має свій відповідник у моральному опущенні.

Потрібні рішучі заходи отієї переважаючої частини української молоді, яка є здоровою духовно і фізично, є охайною морально, є патріотичною в розумінні свого обов'язку перед нашою старою батьківщиною і перед новою теж, — як рівнож необхідним є почуття відповідальности батьків та цілого українського оточення, щоб тих бітніків допровадити до людяного стану. Одним із засобів впливу на них є бойкотування їх молоддю і громадянством взагалі, а навіть бойкотування їхніх батьків, наука в школі, в церкві, в молодечих спортивно - виховних організаціях — Пласт, СУМА, ОДУМ і т. д.

Честь і слава тій українській молоді, яка "високо" несе прапор вселюдської моральности, яка є нашою надією в боротьбі за наш поґноблений народ і за нашу дорогу батьківщину.

Щодо української молоді, яка перебуває в поневоленому Рідному Краю, і в обставинах накинених їй силою, терором і всякими іншими засобами, обов'язків перебувати в складі більшовицько - московських організацій (комсомол), то в першій мірі виправданням для неї є конечність вижити в тих умовах, але — здається, вона є цілком політично та національно усвідомлена власне всім поступуванням і намаганням ворога.

Генерал — Поручник Михайло Крат: Історик літератури С. Єфремов і історик - німець Вінтер, автор книжки "Украіне цвішен Ром унд Бизанц", знаходили, що Україна, після розподілу Польщі, коли наші землі були поділені поміж Росією і Австро - Угорщиною, завжди мала щастя в нещасті: коли в західній Україні був повний занепад української культури, на східній — почалося культурне відродження (Котляревський, Гребінка, Квітка - Основ'яненко).

Навпаки, коли на сході було придушене навіть українське слово, — тоді на заході старанням цілої України та матеріяльними засобами патріотів Наддніпрянщини створено Піємонт — (Галичина). І в останні часи, після катастрофи нашої державности, культура наша все ж могла животіти на Заході, в Польщі, Чехії.

Тепер, під владою Москви опинилися майже всі наші землі й на них нищиться нашу самобутність і проводиться нищення нашої нації. Україна ще ніколи не була в так трагічному становищі, як зараз.

Створити Піємонт на скравках українських земель в Польщі чи в Чехії неможливо, бо й ці держави є сателітами Москви.

Тому нашим Піємонтом української культури й національної політики мусить стати еміграція, а в першу чергу молодь, тому що вона вже має поважні успіхи на чужині і тому, що наше студентство й науковці весь час знаходяться в чужинецьких наукових колах.

Зазнайомлення чужинців із українською культурою, історією, економікою, творення нових культурних цінностей — є завданням еміграції. В першу чергу мусимо розвивати та зберегти нашу мову, бо мова є першою прикметою кожної нації. Якщо українець пише наукові твори з україністики — це є дуже добре, дуже добрими є теж літературні твори на українські теми чужими мовами, але такі автори не будуть українськими письменниками чи поетами: Гоголь був письменником російським, Конрад - Корженьовський — англійським а росіянка Марко Вовчок — українським.

У нашій великій батьківщині тепер силоміць твориться "совєтський язик": російськими виразами й синтаксою нівечиться українську мову, а українські вирази впроваджується в російську.

Українська еміграція мусить зберегти чистоту мови та її розвивати. Наша молодь мусить бути першою теж і в цій справі.

Ми знаємо, яке велике значення мала еміграція інших поневолених народів (Косцюшко, Падеревський, Масарик). Ми, а в першу чергу наші студенти, мусимо "лупати скалу" русофільства в американських університетах. Наші концерти, танці, писанки, — все це є засобом для звернення уваги чужинців на українську акцію, але поважну дію можна провадити тільки поважними, науковими засобами.

Звичайно, все це можна осягнути тільки тоді, коли наша молодь не триматиметься свого українського "ґетта". Треба мати свої українські студентські організації, але треба теж брати жваву участь в загальних студентських клюбах.

Ми знаємо, як тяжко було в 1918 р. формувати Українську Галицьку Армію, бо в Австрії майже зовсім не було вищих старшин - українців. Тому наша молодь мусить набувати військове знання в чужинецьких арміях.

Ми знаємо теж, що польські леґіони билися за зовсім чужу для них справу в Домініканській республиці та в Еспанії. Ми знаємо, що в Кримській війні сардинці билися теж за чужу справу (тоді повстала глумлива для них приповідка "Де Рим, а де Крим"). Але провід польських леґіонів і уряд Сардинії цією дорогою добивалися прихильности могутніх держав та їхньої піддержки в акції визволення Польщі та Італії. Отже, хоч і боляче читати про смерть наших юнаків у далекому В'єтнамі, але не даремно складають вони там своє життя. Треба тільки жертви українців та їхні бойові відзначення якнайбільше акцентувати в американській пресі. Студенти мусять про це писати в своїх англомовних пресових органах. До того ж боротьба з Північним В'єтнамом є також боротьбою з Москвою — нашим ворогом.

Не знати, як обернеться на міжнародній арені наша визвольна справа. Може наша молодь матиме щастя примінити своє військове знання під жовто-синім прапором? В кожному разі, хай вона пам'ятає заповіт Петлюри: "Не забувайте про меч. Вчіться добре тримати його в руках".

Українській молоді на батьківщині і в Червоній Армії, я хочу сказати, щоб вона помимо страшних утисків, які переживає ціла Україна, не втратила віри в майбутнє.

Хай кожний з Вас пам'ятає, що тільки в своїй державі не буде висилки до Казахстану й Колими, не буде штучного голоду, зникне новітнє кріпацтво — колгоспи і радгоспи, не буде примусової ніби-то добровільної праці в дні відпочинку. Не будуть нищити наші архіви, бібліотеки, церкви.

У вільній Україні воскресне національна і правдива Христова Церква.

Християнська етика, а не етика ненависти й т. зв. "клясової боротьби" буде підставою виховання дітей і молоді. Все це буде тільки тоді, як виборемо собі "власну хату".

Українським червоноармійцям я хотів би сказати: набувайте військове знання. Ви використаєте його в слушну хвилину не для Москви, а для свого рідного народу, для своєї Батьківщини!

Генерал - Хорунжий Василь Филипович: Святкуємо півстоліття Української Національної Революції, а з нею і півстоліття Відновлення Збройних сил України. П'ятдесят років тому ми, тодішня молодь, яка переважно перебувала в чужих арміях по один і другий бік фронту, на перший подув національної революції, включилася в неї і віддала себе до послуг Батьківщині. На жаль, після дуже довгого поневолення України і її винародовлення, не вся молодь пішла за покликом своєї крови. Русифікація царської Москви просякла глибоко в душу нашого народу. Народ, а в тому й молодь, були мало або й цілковито національно несвідомі. Та молодь, в якій ще не цілком було заглушене національне "Я", включилася у збройну боротьбу за кращу долю України. Тяжка, дуже тяжка і жертвенна була та самопосвята, тернистий шлях стелився перед нею, але ті, що піднялися взяти на себе тягар боротьби, не заламалися. Не заламалися тоді і є незломні сьогодні.

Звідси випливає й відповідь — побажання до сучасної молоді. Перше і основне побажання це пізнати, добре простудіювати своє старе, посереднє і сучасне становище України і її народу, бо лише на базі об'єктивних студій свого минулого можна говорити про сучасне, а тим більше про майбутнє. У цім відношенні сучасна молодь дуже відстала, бо вона не завдає собі труду самотужки студіювати своє минуле. Таке зауваження, може є й прикре, але правдиве. Якби сучасна молодь докладно знала своє минуле, об'єктивно розбиралася в ньому, то і підхід до сучасного був би інакший. Прикладів правдивости такого твердження є дуже багато, наприклад — недосконале знання або й цілковите незнання своєї мови, заперечення своєї національности, викривлення минулого, накиненого молоді партійною приналежністю до тієї чи іншої партії (політичної). Наприклад, наведу Вам один вираз з книжки молодого автора п. С. — "О будьте Ви — батьки - опортуністи, тричі прокляті..." За що ж проклинає автор отих батьків "опортуністів"? Та за те, що ті батьки робили не так, як того хотів молодий необізнаний автор, політичний анальфабет, який дивиться на справу з 50-тилітньої давности очима сьогоднішнього дня, сьогоднішньої свідомости і розвитку нації. Автор не знає, навіть не хоче знати, чому оті "опортуністи" робили так а не інакше, він не хоче бачити тих обставин, в яких відбувалося відродження нації й не хоче подумати над тим, яким би був сьогодні він сам, якби оті "опортуністи" не здвигнули націю до сьогоднішнього стану розвитку і свідомости. Лише пізнавши об'єктивно свою історію, історію, незабарвлену партійною приналежністю до тієї чи іншої політичної партії, можна говорити про те, що мала б робити сьогоднішня молодь України.

Знаючи свою історію, знаючи (з перспективи 50-ти років) хиби попередніх провідників, буде легше їх уникнути і ми певні, що 90% з них самі собою, зникнуть в силу розвитку свідомости народу, в силу цілком нових умов, як внутрішнього так і зовнішнього характеру. Для того ж, щоб не повторялися оті решта 10% хиб, треба виходити і черпати з ідеї національно - державної рації, що виходить з джерел національно - державних періодів старої і новітньої доби, а не з ідеї міждержавно - революційних періодів, бо останні неминуче привели б до поділу української національної спільноти, творилися б різні "революційні уряди", "пашківські республіки" і т. п. Отже, наше бажання бачити сучасну молодь національно - державно думаючу. Ми бажали б бачити її в лавах послідовників національно - державної рації, яку обрав собі український народ (не еміґрація) в своїх історичних державних актах 22. I. 1918—1919 рр. у формі Української Народньої Республіки. Є неприпустимим і згубним творити сьогодні, а особливо на еміґрації, щось нове, бо те нове не буде волею народу, а лише "волею" якоїсь партії, чи партій на еміґрації. Коротко — ми не маємо права міняти те, що було створене волею цілого українського народу на рідних землях. Цим ми не хочемо сказати, що та прийнята форма держави має лишитися на завжди — ні! Але міняти ту форму (якщо буде потрібно) має **право лише й лише Український Народ.** В цьому аспекті ми хотіли б бачити сучасну молодь як послідовників Д.Ц. УНР, що має своє коріння ще з рідних земель, як тих, хто перебрав би прапори УНР в свої руки і доніс їх до Українського Народу і передав би їх Йому на рідних, вільних наших землях.

Говорячи про Д.Ц. УНР., ми не маємо на увазі осіб, які сьогодні, чи завтра є, чи будуть в тому центрі — **люди міняються, але сама національно - державна форма лишається та сама.**

Генерал - хорунжий Роман Дашкевич: Українській молоді треба бути ідейною, а не матеріялістичною. Треба вірити, що Україна таки стане самостійною державою і у тому напрямку працювати, бо людина може бути дійсно вільною і свобідною тільки у своїй державі.

Генерал - Хорунжий о. Василь Лаба: До нашої української молоді моє старече слово. Молодь, говориться, це наше майбутнє. Але те майбутнє не так наше, вікових людей, як радше її. Нехай же вона залишиться нашою і підготовляє собі якнайкраще майбутнє, що можливе тільки на своїй рідній землі і у своїй вільній державі.

Генерального Штабу Генерал - Хорунжий Аркадій Валійський: Українська Національна Революція відновила Українську Державу у формі УНР та її збройне рам'я, Українську Армію. Ця Армія, бувши в стадії формування і організування, вела затяжну і запеклу боротьбу проти відвічних ворогів України, москалів і поляків. Під натиском значно переважаючих ворожих сил, позбавлена поповнення та всяких ресурсів, без до-

статньої зброї, амуніції, виряду і ліків, а навіть запілля, виснажена докраю безперервними боями в невимовно важких умовах, десяткована тифом, була врешті змушена покинути Рідну Землю й опинилася разом з Урядом в чужині. Українська Армія по-геройському виконала своє преважке завдання і, хоч не змогла встоятися супроти більш ніж десятикратної переваги ворога, не була переможена і не скапітулювала. Започаткована нею Визвольна Боротьба не закінчена. Її слід продовжувати всіма можливими засобами аж до остаточної перемоги. Зокрема треба зробити все можливе, щоб підготовити вирішальну збройну розправу, яка мусить прийти. Для цього необхідна гармонійна співпраця всієї нації так в Україні, як головно поза її межами. Відповідальна роля в цьому належить теперішній молоді. Використовуючи великі можливості, які є у вільних країнах світу, українська молодь повинна насамперед вчитися і студіювати, передусім у військових школах і академіях. Після того вона повинна вступати на службу в чужих арміях, щоб там засвоїти практично воєнну штуку. Поруч військової освіти слід звертати увагу на дипломатичні, технічні та політичні науки. Після закінчення студій наша молодь повинна займати відповідні становища в чужих спільнотах. Одначе при цьому їй НЕ ВІЛЬНО ЗАБУТИ РІДНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТИ. Навпаки вона має при кожній нагоді підкреслювати цю приналежність. Одночасно вона повинна бути у безперервному контакті зі своєю рідною українською спільнотою та ПРИЙМАТИ ЧИННУ УЧАСТЬ в українських молодечих та громадських організаціях. В той спосіб вона стане наче зв'язковими між своєю українською спільнотою та даною чужинною, стане справжніми духовими амбасадорами України в чужих країнах. Свої позиції в чужинній спільноті слід використовувати для того, щоб при всякій нагоді вести плянову інтенсивну пропаганду в користь України та її визвольної справи. Для цього необхідно нашій молоді вивчати і знати історію України, а зокрема історію її визвольної боротьби. Чужинців слід освідомити, що Україна — це не Пенсилвенія Совєтського Союзу, але окрема нація з високою культурою та славною бувальщиною, свідома своєї сили та свого післанництва в історії людства. Їм слід з'ясувати особливе геополітичне і стратегічне положення України, її безмірні природні багатства та політичне значення. Українські юнаки, які служать в Червоній Армії, мають великі можливості вивчити військове діло. Їм треба проходити всякі спеціяльні курси і вишколи та діставатися до генштабу, щоб бути повновартісними військовиками з найвищими кваліфікаціями. При цьому слід студіювати історію воєнних подій в останніх десятиліттях, звертаючи особливу увагу на партизанський спосіб ведення війни. Якщо в Червоній Армії постануть, а може вже й постали, таємні протирежимні і протикомуністичні гуртки чи організації, треба нав'язати з ними контакт та створити такого роду українські організації. Очевидно слід зберігати досконалу обережність і чуйність.

П. *Який буде характер збройно - революційних і повстанчих формацій та їхня взаємодія у вирішальних фазах українських визвольних змагань?*

Генерал - Полковник М. Капустянський: В нашу переломову добу в боротьбі за своє існування бореться багато народів.

Реґулярне військо в його тепер різнобарвних складниках і формах змагається на фронтах і пильнує своє запілля від ворожих десантів і партизан. Повстанчі формації оперують у ворожому запіллі, в різний спосіб. В різний спосіб організуючи оборону його — керівництво повстанчих формацій скупчено у військових штабах. Окремі повстанчі загони шукають зв'язку між собою і взаємодійно, накидаючи їм свою зверхність, інформують і розкривають ворожу пропаганду і підготовляють населення до загального зриву. Допомагають парашутним формаціям осісти і діяти у ворожому запіллі. В модерному часі повстанчо - партизанських війн необхідно уникати репресій і розрахунків над місцевим населенням.

З наближенням реґулярного фронту, повстанчі формації збільшують склад армії, або одержують спеціяльне завдання в боротьбі з ворожими спадунами в запіллі.

Досвід визвольних війн в останніх кількох десятиліттях показує, що повстанчо - партизанські війни можуть і відограють вирішальне значення у визволенні поневоленого народу і в поразці ворога. Сила повстанця - партизана — в його ідейному озброєнні, в його боротьбі за свободу свого народу, багато сильніша від наймогутнішої сучасної зброї.

В боротьбі українського народу за визволення нашою наймогутнішою зброєю буде ідейність українського вояка Червоної Армії, який скине з себе пута ворожої індоктринації і сліпої дисципліни і стане передовим борцем за свободу свого народу.

Генерал - Полковник Павло Шандрук: У ближчій перспективі я не бачу підстав для заіснування таких великих подій, як московська революція 1917. Тоді були для нас дуже великі можливості, яких не було належно використано. Аналіза їх і наших невдач вимагала б ширшого обговорення — вона є необхідна, щоб побачили наші наступники, які фатальні помилки було зроблено, щоб їх можна було уникнути в майбутньому. Але напевно було б недоцільним кидати обвинувачення — доцільним є витягнути науку з помилок.

На мою думку будуть дві можливості здобуття українським народом державної самостійности: еволюція в імперіялістичних тенденціях москвинів, що вимагатиме віків часу і ледве, чи колись

наступить, та всесвітній збройний катаклізм. На цей останній рівнож або доведеться довго чекати з огляду на заіснувавші засоби знищення, можливість наслідків вжиття їх гамує людські імпульси — великі нашого світу розуміють це.

У першім і другім випадку ми мусіли б до всього бути приготовані — особливо в політичнім і мілітарнім (хочби й дуже теоретичнім) плануваннях, але перманентних і достосовуваних до біжучих так змінливих обставин і засобів боротьби.

Генерал - Хорунжий М. Крат: На це питання відповісти не можу, бо тяжко в добу атомної війни передбачити, який характер прийме наша збройна визвольна боротьба.

На це питання можуть відповісти тільки Пентаґон і генеральні штаби держав, котрі розважають можливість війни з Москвою та опрацьовують різні варіянти плянів цієї війни.

Генерал - Хорунжий Василь Филипович: Збройна боротьба за волю України може проходити у двох можливих варіянтах. Перше — боротьба в наслідок революції в СССР і, друге — боротьба, як наслідок міжнародного конфлікту між СССР і державою, чи державами ззовні.

У першому випадкові вилучиться з совєтської армії українське свідоме вояцтво і це мало б творити ядро майбутньої армії УНР, рівночасно має розпочатися формування закордонних частин тієї ж армії. Обидві ці армії мусять мати одно зверхне командування. Якщо виникне повстання, то дії повстанчих загонів мають бути підпорядковані зверхньому командуванню армії. В іншому випадкові повториться сумнозвісна отаманія. Всі дії армії мають бути спрямовані на відновлення правних форм, законности, тяглости правоприємства ВЛАДИ на всіх етнографічних просторах України з соборною столицею в Києві. Всі збройно - революційні сили (повстанчі) повинні беззастережно визнати примат армії УНР, головне ядро якої має постати з вояків совєтської армії.

У другому випадкові — зовнішня інтервенція, буде залежати від того, хто саме (яка держава чи держави) будуть воювати з СССР та їх відношення до постання України як незалежної держави. У ліпшому випадкові має постати армія УНР, а не будь-яка інша військова формація, бо непризнання армії УНР, а згода на будь-які інші військові формації, буде ознакою небажання, а то і ворожости до України, як держави. В цьому випадкові неминуче повстання в Україні і творення з повстанчих загонів ядра армії УНР на рідних землях. Взаємодія має проходити у формі вище означеній.

Генерал - Хорунжий Роман Дашкевич: Не вірю, що якісь повстанчі чи революційні формації зможуть в боротьбі з Совєтами здобути українську державу. Українську державу зможе здобути реґулярна українська армія з піхотою, артилерією, танками, літаками.

Генерал - Хорунжий о. В. Лаба: Мою думку висловлюю не як генерал, але як рядовик - громадянин. Здається мені, що наша одинока ставка і надія на здобуття самостійности і волі нашій Батьківщині — це український вояк нинішньої чужої нам червоної армії. У ній має бути самих тільки генералів з українськими іменами — 220. Чей же у тому числі буде принаймні половина їх "з українським серцем". Те саме можна сказати про велике число інших українських старшин, підстаршин і бійців червоної армії. З них буде творитись могутня українська армія, вишколена на усіх родах модерної зброї.

Генерал - Хорунжий Адкадій Валійський: Немає ніякого сумніву в тому, що комунізм провалиться. Це тільки питання часу. По всякій правдоподібності, це станеться внаслідок загальної революції, яка охопить передусім Червону Армію. Українці, які в даний момент будуть знаходитися в цій армії, стануть автоматично зав'язком нової української Збройної Сили. Самозрозуміло, що для цього потрібна відповідна підготовка. Крім того постануть по районах і місцях, як колись, повстанські загони та інші формації. Щоб не повторилося те, що в цій ділянці було шкідливе у недавній визвольній війні, треба завести тісну і гармонійну співпрацю з реґулярним військом та підпорядкувати всі повстанські формації Головному Командуванню Армії.

III. *Яку науку ми винесли з наших Визвольних Змагань 1917—1921 років та, в зв'язку з тим, який дороговказ Ви хотіли б вказати українській молоді на майбутнє?*

Генерал - Полковник М. Капустянський: Які б висновки я не робив, вони не будуть повні. Українську молодь закликаю студіювати твори про наші Визвольні змагання, твори про визвольні війни інших народів, а в тому й наших сусідів. Аналізувати їх і самому, на базі глибоких роздумувань, робити висновки і завжди бачити й оцінювати ті події, які діються зараз, в сучасному світі.

Українську молодь закликаю не спускати очей з подій, які відбуваються в Україні. Нехай боротьба за свободу української молоді, в Україні, буде стимулом і заохотою для науки, праці над собою і праці для нашого поневоленого народу для Тебе, українська молоде, в Західному Світі.

Генерал - Полковник П. Шандрук: Яку ж науку зі всього сказаного можна б витягнути на майбутнє? Її видно з наведених міркувань. Думаю, що є конечним ширше і глибше запізнавання української молоді з нашим минулим і з прогнозами на майбутнє — виклади, пресова пропагандивна акція, а може понад усе кваліфікований добір та підготовка (і самопідготовка) майбутніх діячів по всіх галузях державного життя, в тім і військовиків, передбачливих із залізною волею

командирів — українських специфічно Ганнибалів, Сципіонів, Даянів. Учімо, вчімося!

Генерал - Поручник М. Крат: Про Визвольну Боротьбу 1917—1921 рр. написано вже дуже багато. Я радив би молоді уважно простудіювати ті праці і вона напевно знайде бажану для себе науку.

Але я хотів би особливо підкреслити одну причину нашої колишньої програної. Може мої думки будуть неприхильно прийняті, може їх буде визнано контроверсійними. Однак є неможливо вивчати історію наших війн 1917—1921 рр. і не згадати про дуже важкі обставини, які теж були причиною невдачі боротьби за державність України.

Властиво це не тільки мої думки. Вони висловлені в недавно опублікованій праці польського автора Ю. Мацкевича. В ній висловлено думку, що найважнішою причиною поразки всіх зараз поневолених Москвою народів була незгода поміж усіма протибольшевицькими силами в 1917—1921 рр. Справи не міняє факт, що деякі з тих народів були вільними в короткому часі поміж двома світовими війнами: якби в 1920 р. було зламано більшовицьку Москву, ці народи були б і досі вільними. Ю. Мацкевич твердить, що в тому часі всі, хто тільки боровся з більшовиками (автор робить вийняток тільки для Скоропадського і Петлюри, вважаючи, що тільки вони розуміли світову загрозу комунізму й боротьбу з ним уважали за найголовнішу), в першу чергу стреміли до осягнення своїх національних цілей, і то максимальних, а вже на другому пляні мали боротьбу з комунізмом. Червона Москва використала тоді дипломатичні і збройні конфлікти поміж її ворогами.

Ми, старики, пригадуємо й мабуть вічно пам'ятатимемо, перехоплену депешу Троцького, зимою 1919 р., в якій говорилось: "Всем, всем, всем, Денікину і Петлюре. Киев занят красной армией". Не будемо шукати винних у цій незгоді: звичайно ми є переконані, що винні Денікін і Польща. Польща вважає, що вона має незламне право на наші західні землі, Румунія на Буковину й Бесарабію, Угорщина на Закарпаття, а ми на Засяння, Холмщину й Лемківщину. А російська еміграція й досі вважає "німецькою інтригою" цілу українську справу.

І тож сталося: усі ці держави й нації, які тоді осягнули свої другорядні цілі й ці, які програли, зараз, знаходяться в однаковому положенні, в московській неволі.

Яка ж ситуація зараз?

Усім нам відомо, що цілий світ тремтить перед Москвою й за всяку ціну хоче уникнути нової війни, бо вона була б атомною війною.

Тому ми не можемо надіятися на якусь допомогу збройну, дипломатичну або матеріяльну, а власними силами Україна мабуть визволитись не зможе, бо жодний народ не визволився без допомоги ззовні.

Але коли б усі поневолені Москвою народи, а також т. зв. "сателіти", повстали разом, може тоді й скінчилася б спільна неволя.

Інше питання: чи можлива організація революції в жахливій поліційно - шпигунській системі Совєтського Союзу? В кожному разі політична еміграція всіх народів мусить бути готова до революції й мусить уже тепер проводити спільну дипломатичну визвольну акцію. В цьому напрямі діє уряд УНР на чужині, Паризький Бльок, АБН, УККА, КУК і подібні організації в інших країнах. Ясно, що в цій акції мусить бути згода й співпраця. Всі моменти спірні, особливо за державні кордони, на мою думку, мусять бути відложені аж до повалення Московської тюрми народів. Така моя думка.

Але дехто думає інакше.

Мені здається, — якби еміграція пристосувалася до цього і впроваджувала це в життя, не було б жодної надії на спільну проти Москви акцію поневолених народів, а Україна стратила б усяку надію на відновлення державности, бо знову так, як у 1918 і 1919 р. мала б проти себе всіх сусідів.

Є фактом, що в 1918 і 1919 рр. нам перешкоджали переможні держави Антанти, бо проти нас вели дипломатичну акцію поляки й росіяни. А кардинал Тісеран тоді сказав: "Дивні ті українці — зі всіми сваряться, зі всіми сусідами й навіть поміж собою".

Урочистими резолюціями та деклараціями ми не здобудемо Лемківщини, а поляки помпезними вимогами — Галичини. Спільний фронт еміграції проти Москви буде дуже утруднений тими, власне, резолюціями та деклараціями.

Симон Петлюра не був політичним максималістом. Він пам'ятав, що жодна держава ніколи відразу не формувалася в своїх етнографічних межах. Наш генеральний штаб увесь час твердив, що Україна не може провадити війни відразу з трьома ворогами, з котрий кожний є сильніший від неї. Його не слухали й героїчно билися на двох, а літом 1919 р. на трьох фронтах. Ми не хотіли тимчасово стратити окраїнні землі і втратили свою державу. Це була одна з причин нашої програної в 1919 р.

Причини програної в 1920 р. були інші. Вони ще й досі належно не вияснені, бо належно невияснені причини невикористання Польщею перемоги над Вислою.

На мою думку наша молодь мусить бути в дружніх взаєминах з молоддю інших державних і поневолених народів. Не відмовляючись від наших аспірацій і ідеї соборности всіх українських земель, треба уникати при зустрічах із чужинцями згадки про те, що нас і їх ділить, а в минулому було причиною сварок і війн.

Спори за межу будемо вирішувати за дипломатичним столом, а може й зброєю, але тоді, коли буде повалена Москва — спільний ворог.

Молодь має колосальні можливості. Вона мусить провадити дипломатично - визвольну акцію, бо молодь поневоленої України її проводити не може.

Генерал - Хорунжий В. Филипович: Обставини Визвольної боротьби України в 1917—1921 рр. і теперішні є діяметрально протилежні. Тоді — несвідомість народніх мас, обмежена свідомість вищих верст населення, тоді — нас "окрадених збудили", а як наслідок недостача людей не лише для вищого проводу, а навіть для звичайних адміністраційних посад. Тепер, щось інше — населення України, а особливо еміґрація, є цілком свідомі. І там і тут є кадри на обсаду будь-яких галузей правління державою. Треба пам'ятати про те, що можуть несподівано "сурми заграти", ми всі мусимо бути готові до чину, мусимо забути, до якої політичної партії ми належимо, що держава є понад партією. Лише "згуртовані і не розпорошені", як заповідав нам св. п. Симон Петлюра, ми можемо здобути волю Україні. Не міняймо установлену волею українського народу форму правління, не творімо будь-яких "Визвольних" комітетів, готуймося до перемоги й дружньо, як брат з братом, разом з тими, які є сьогодні в неволі, впряжемося у свій державний віз.

Генерал - Хорунжий о. Василь Лаба: Якщо Всевишній Господь дозволить нам дожити до якоїсь зміни на наших рідних землях, нехай ласкаво зволить послати нам свого Мужа Провидіння, який схопив би у сильну руку новостворену ситуацію: заводив лад внутрі вільної держави, а назовні обороняв її кордони.

У той "слушний час" під військовим оглядом еміґрація не представляла б собою великого значення. Може на дипломатичному полі, але не на полі боїв. Ми розпорошені по країнах світу і неспроможні творити військові формації. На що ми спроможні — те робимо: продовжуємо наші військові традиції і плекаємо визвольницькі ідеї.

Генерал - Хорунжий А. Валійський: Наша дотеперішня Визвольна Боротьба, на превеликий жаль, закінчилася мілітарною невдачею. На це склалися причини зовнішнього та внутрішнього характерів. До перших з них треба зарахувати передусім байдужість, а то й ворожість, так званого вільного Заходу до нашої визвольної справи, зумовлену подекуди також недостачею відповідної пропаганди закордоном, а особливо неперебірливою пропагандою проти нас наших ворогів. Між причинами внутрішнього порядку перше місце займає недостатня національна свідомість українського населення, зумовлена довголітнім поневоленням та асиміляційними діями окупантів наших земель. А далі вибуяле партійництво, що його породила вроджена незгідливість та недостача державницького думання. Сюди потрібно зарахувати також вивищування соціяльних моментів понад національні і державні. У висліді цього загал українського населення не виявив належного зрозуміння для такої важливої події, як Національна Революція, та не зумів, а радше не захотів дати підтримку своєму проводові, тобто Державному Урядові та своєму Війську. При цьому треба мати на увазі, що Уряд, якому приходилося організувати державний апарат та будувати нове життя серед воєнної хуртовини та дослівно під обстрілом ворожих гармат, не мав змоги виконати, як слід, своє історичне завдання. Чимало шкоди заподіяла також отаманщина і самоволя деяких повстанських загонів. З цього наука для грядучих поколінь та прийдешніх будівничих Української Держави: Найперше об'єднати всі творчі сили під кличем: Нація понад усе! Держава понад партії! Салюс Реї Публіце супрема лекс есто! (Добро держави нехай стане найвищим законом). На зовнішньому відтинку ж дбати про добре наладнану і справно діючу пропаганду. Серед населення плекати національну свідомість, особливо визвольницьку традицію, щоб не було в цьому ніякої перерви. А понадусе бути готовим на всяку можливість, бо ніхто не знає, що принесе завтрішній день та коли прийде той очікуваний і леліяний в серцях патріотів день воскресного повстання. При підготовних діях і взагалі завжди треба пам'ятати, що підставою кожної держави є добре вишколена і здисциплінована армія та справна служба безпеки.

Генерал - Хорунжий Роман Дашкевич: Головний Отаман С. Петлюра у своїй промові до старшин Січових Стрільців перед походом на Київ, у Білій Церкві, сказав, що інші народи були у кращому положенні, як українці, коли будували свої держави, бо мали вироблену, збудовану свою націю, а ми будуємо тепер рівночасно і націю і державу.

Ми програли війну з Совєтами і з Поляками, бо не могли рівночасно і скоро збудувати і націю і державу.

Є питання, чи тепер, після 50-ти років, коли ми будували націю і державу, чи маємо бодай на 20% побудовану українську націю.

В 1914 р. перед вибухом І-ої світової війни, ми мали в Галичині бодай 96 товариств Січових Стрільців, яких члени вміли військову муштру, а деякі товариства мали свою зброю. Нині ми не маємо ані однієї гвинтівки і не знаємо військової муштри.

Дороговказ для укранської молоді: будувати правдиву, свідому українську націю і своє українське військо.

Шаблю вибито з рук, але з серця не вибито дух волі й жадання краси! Наша непокора в цім витворі стане серед степів на віки.

Олесь Гонгар
("СОБОР")

Евген Маланюк

У четвер, 15 лютого 1968 року помер один із найвизначніших сучасних поетів, — людина, яка довгі десятиліття була прапором української еміґрації, її речником і мішенню для стрілів і нападів совєтських вислужників. Відійшов останній великий поет "квадриґи", який довго був співробітником "Літературно - Наукового Вістника" й "Вістника".

З Визвольних Змагань українського народу в 1917—1921 роках Євген Маланюк виніс палку любов до України й їй присвятив усю свою творчість, що найкращим цвітом розцвіла зокрема в двох ділянках: поезія й ессеї. У першому своєму посланні Євген Маланюк висловив був ще за 20-х років думку:

Як в нації нема вождів
Тоді вожді її поети...

Одним з таких вождів, до яких прислухалася українська громадськість від 20-х років аж до його смерти, був він сам. У своїх віршах і в ессеях він інтерпретував різні явища нашого минулого й сучасного життя й робив сміливі прогнози на майбутнє.

Творчість Євгена Маланюка покищо досить мало вивчена. Велика праця про нього бл. п. Андрія Гарасевича загинула, а інші обмежуються окремими темами чи загальними твердженнями. А творчість покійного поета, його філософія історії, його естетичні міркування та інші аспекти варто докладно вивчити.

У короткій статті неможливо дати його характеристики, але одне можна сміло сказати: Євген Маланюк це настільки яскраве явище в нашому житті, що ні ним самим, ні його творчістю не можна нехтувати. Дзеркалом зрілости української громади у вільному світі буде видання повного збірника його творів.

М. А.

Євген Маланюк

СМЕРТЬ ОДІССЕЯ

(На гріб Євгена Маланюка)

На захід сонця з костуром прийшовши
і світ вечірній багивши, спочив.
Під хмарогосом не розгорнеш крил,
у гужині вже не співати довше.
У самоті ньюйоркської кімнати
не вгуєш свисту припонтійських гроз;
на бюрку гострене в боях перо
і недописаний паперу клаптик.
І недописаний Твій заповіт,
що народився серед бур і битв.
Де золото полів і синь бездонна —
туди вертаєшся з німих гужин!
Там Твого слова ожидає син,
там жде Тебе Твоя Земна Мадонна.

Остап Тарнавський

"СТО ПОЕЗІЙ" – М. ВІНГРАНОВСЬКОГО

У київському видавництві "Молодь" появилась збірка поезій відомого поета - шестидесятника Миколи Вінграновського — "Сто поезій". Це друга книга поезій молодого поета. Перша появилась ще в 1962 р. — "Атомні прелюди". Довший час поет ніде не друкувавсь, хоч часом появлялись деякі його вірші на сторінках українських радянських періодиків.

Сам факт, що рукопис збірки пролежав у видавництві шість місяців (був зданий 18 січня 1967 р., а підписаний до друку щойно 6 червня 1967 р.) сам за себе багато говорить.

Ціла збірка відзначається свіжістю, а кожний вірш вносить багато нового і оригінального в українську поезію та вказує на зрілість поета, на його перехід від стадії експериментування до виразно скристалізованих, своєрідних позицій.

В збірці опубліковано багато віршів, які

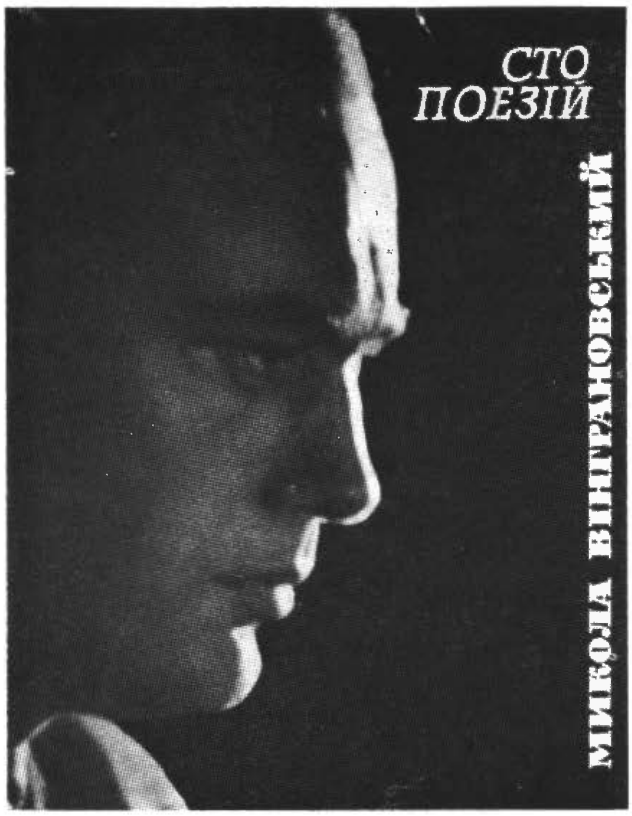

Титульна сторінка збірки "Сто поезій"

були друковані в періодичній пресі, але більшість це цілком нові, які ще ніде не були публіковані.

Помітні в ній також сліди радянської цензури і спроби позбавити поета його власного "я".

Найбільше це помітне у вірші "І є народ...", який зазнав дуже багато змін, пропущень і додатків.

Останній куплет вірша, який первісно звучав так:

Є Ленін. Є планета. Кров і шмаття.
Естрада, сало, космос, кавуни.
І є народ, в якого є прокляття,
Жахливіші водневої війни.

замінено в збірці в такий спосіб:

Є Віра. Є Свобода. Кров і шмаття.
Естрада, сало, космос, кавуни.
І є народ, в якого є прокляття,
Страшніші од водневої війни.

Зі збірки можна довідатись, що вірш, присвячений пам'яті Василя Симоненка (стор. 81-82), був написаний М. Вінграновським. Цей вірш був опублікований у збірці В. Симоненка "Берег течань" ("Пролог", 1965 р.), але без підпису автора, хоч у редакційній замітці було відмічено, що в машинописній збірці він був підписаний автором.

Деяких змін, пропущень зазнав інший вірш М. Вінграновського "Грім грому" (стор. 57), який був відомий вже раніше серед українського студентства і зокрема серед української молоді в Казахстані і Сибірі, як пісня. Після кожної стрічки цього вірша був доданий рефрен, який починався словами "Що воля в неволі" і кінчився словами "Вітчизна в напасті". Після останнього куплету був цілком інший рефрен, який кінчався словами "І кров України струмить з домовини". Є дуже можливо, що рефрен і закінчення вірша був доданий невідомим автором - засланцем, бо й мелодія пісні дуже наближена до мелодій колишніх українських дум, які співали українські невільники.

Змінений також вірш — "Український прелюд". Первісні рядки:

І думка над колесами петля,
Історія намотує годинн...

замінено на такі:

Вже серце під колесами петля!...
Упало серце! Де тому причина?...

"Думку" замінено на "серце", а "петля" яка була над колесами, опинилась під колесами...

В тому самому вірші, рядок "Твоє (України) обличчя чисте, як надія", слово "чисте" замінено на "світле".

В багатьох інших віршах, які були вже перед тим друковані, внесено також зміни.

Збірка "Сто поезій" М. Вінграновського є великим досягненням в українській літературі і її треба уважати за найвизначнішу подію в українській поезії 1967-го року.

Бути вірним Україні — *це наш обов'язок, наше право і привілей, бо ж це означає бути вірним усьому, що цілком природньо нам близьке, дороге й рідне. Навіть "нерозумні" тварини виявляють прив'язаність до свого роду...*

Наскільки ж більшою, глибшою, розумнішою є і повинна бути природна любов до свого рідного — людини, найрозумнішої істоти на цьому світі. Кожна чесна і добра людина любить своїх батьків, що її привели на світ, своїх братів - сестер, з якими зросла, свою рідну мову, якою вимовляла перші дитячі слова, першу молитву, пісню, яку співала рідна мати — усе, що може назвати своїм рідним.

Дрот

МОЛОДА ТВОРЧІСТЬ
В УКРАЇНІ Й НА ЧУЖИНІ

● **Молоді члени СПУ.** До Спілки Письменників України прийнято нових молодих письменників — **Анатолія Колісниченка** (нар. 1943 р. на Вінниччині), автора збірки повістей і новел "Дві притчі одного дерева"; **Анатолія Тарана** (нар. в 1940 р. в с. Миропілля, на Сумщині), автора поетичних збірок "Я — мільярдер" та "Реальність"; **Володимира Забаштанського** (нар. 1940 р. в с. Браїлів на Вінниччині), автора збірки поезій "Наказ каменярів"; **Анатолія Кравченка** (нар. в 1937 р. в Донбасі), який пише російською мовою; **Олега Орача (Комаря)** (нар. в 1940 р. в Донбасі), автора збірки віршів "Подорожник", **Володимира Підпалого** (нар. в 1936 р. на Полтавщині), автора збірки "Зелена гілка", "Повесіння", "Тридцяте літо", **Бориса Чіпа** (нар. в 1946 р. на Полтавщині), автора збірки "Очі мого батька"; **Валерія Шевчука** (нар. в 1939 р. в Житомирі), автора збірки оповідань "Серед тижня"; **Бориса Янчука** (нар. в 1935 р. на Вінниччині), автора збірки повістей "В твоїх руках життя"; **Володимира Маняка** (нар. в 1934 р. на Хмельниччині), автора збірки поезій "Повноліття" і збірки повістей.

● **Молодь домагається збірок поезій.** В Києві недавно відзначувано п'ятиліття магазину "Поезія". Це велика подія в житті киян. Це єдине місце, де хоч часдо-часу можна купити збірку Б. Антонича — "Пісня про незнищенність матерії", І. Драча — "Балади буднів", М. Вінграновського — "Сто поезій", Василя Симоненка... В репортажі про цю небуденну подію Віталій Коваль пише: "У господинь магазину, а їх троє: дві Віри — Біленька і Селіхова та Оля Пашківська — все міряється отакими-от подіями: оте було тоді, як до нас надійшов Плужник... Оля й Віра поступили в університет на філологічний факультет, коли продавали збірку поезій Василя Симоненка... Дівчата-продавці володіють магічною силою. Я бачив, як вони одним словом "нема" просто вбивали своїх відвідувачів, або ж, вже іншим словом — "прошу!" — ощасливлювали вас тієї збірочкою, яку ви чекали так довго і нетерпляче. Але й часто, ой, як часто доводиться говорити оте неприємне слово "нема". Й ще безапелятивне як присуд: листівок і заявок не приймаємо.

— Ви б бачили, — каже Віра, — яка в нас черга стояла за останньою збіркою Івана Драча. За дві години продали 300 примірників. **А ми ж замовляли три тисячі, та не дали: мовляв, де стільки взяти.** Тиражі малі. Що таке 8 тисяч, коли в Україні десятки тисяч лише бібліотек і шкіл. А скільки шанувальників поетичного слова поза школою! До того ж, українську книжку питають і в листах з Мінська, Магадана, Москви, Владивостока, — майже з усіх куточків Радянського Союзу. Щодня надходять паки листів. Буває і навпаки — видавництва, ніби змовившись, друкують і друкують поета, твори якого по десять років незрушно лежать на крамничних полицях і складах..." ("Л.У.", ч. 31).

● **Нова збірка поезій І. Драча.** У київському видавництві "Рад. Письменник" появилась, з датою 1967 р., нова збірка поезій І. Драча "Балади буднів". Як обидві попередні збірки, як майже кожний вірш І. Драча, так і ця нова збірка викликала дуже скорий відгук. Відомий літературний критик Анатолій Макаров в новій збірці не бачить колишнього Драча. Він пише: **"Що лишилося від колишнього Драча в цих одноманітних тропах, в цьому монотонному, глухому, придушеному напівпрозаїчним ритмом голосі?"** І він відповідає: **"Раніше світ у лірці І. Драча був і драматичним, і суперечливим, і жорстоким, але незмінно — ще й прекрасним... Читаючи "Баладу творчості", з подивом помічаєш, що світ викликає в поетовій душі вже не захоплення і гнів, як колись, а швидше почуття бридливости, з яким він дивиться на "гидкі його одежі" й "бридкі усюди". Жива й трепетна плоть життя не надихає його. Йому здається, що сама природа зліплена з якоїсь в'ялої і холодної глини... Отже з нами говорить уже не натхнений новими ідеями, образами, темами поет, а бридливий скептик, під холодним поглядом якого світ стає сірим і нудним, а творчість у силу всіх цих обставин, — не натхненням, а лише "тяжкою повинністю" художника"** ("Л.У.", ч. 29).

Зі збірки "Балади буднів" важливе зацитувати такий вірш І. Драча:

Я ще не знаю, яка на запах
Чеснота,
Я ще не знаю, яка на смак
Підлість,
Якого кольору Заздрість,
якого виміру Смута.
Яка засолена Туга,
яка незглибимо Любов,
Яка синьоока Щирість,
яка мерехтлива Підступність,
Я ще не розкладу по полицях,
Та все ж, поки я виросту,
зробіть щось таке на світі,
Щоб ніколи не заплющувати
очей від Страху.

● **Альманах молодих "Вітрила".** У київському видавництві "Молодь", з датою 1967 р., появився альманах молодої творчости "Вітрила". В альманаху є опубліковані вірші й новелі молодих письменників — Світляни Йовенко, Світлани Жолоб, М. Воробйова, Надії Кир'ян, Ю. Логвина, А. Грузина, С. Бабія, М. Кабалюка, О. Головка, М. Романушка, А. Михайленка, Ю. Каплана та інших.

ТВОРЧІСТЬ НАЙМОЛОДШИХ НА ЧУЖИНІ

БАБОВАЛ РОМАН

ЛЮДИНА І МОРЕ

Як легко розірвати
одвірок серця або сліз
невинним поглядом
чи словом —
таким невинним, як брехня!

Бо вже людина — не людиною,
а морем.

І хоч вона
відвічно ремигає свій хаос і сон,
і хоч вона
що-хвилі топче простір тиші,
людина морем задивляється
в зелений обрій,
а навіть просто — в стовбур манка,
в банальність місяця і суден,
щоб тільки не глядіти
у мохнатий вир своєї суті,
не бачити
на чім лежить
її стопа.
І піна викидає на посуху пляжів
ескізи сумнівів, солоний біль
і очі, де розсілася
терпка роздвоєність,
як сльози.

* * *

Людина родиться людиною,
коли їй море заливає очі,
і примітивна необтесаність бажань
благально простягає крик
своїх антен
до островів
сузір'їв.

Тоді незвично легко
що-небудь розпустити в морі
напруженім, як жилуватості
сердець.

РИМ, 1968 року

АКОРД В РЕ МІНОРЕ — ІЗ СИМФОНІЇ ЖИТТЯ

Знов вечір купався в кривавих пожарах
Миготіли татари розжарених літ
В застиглі пастки своїх поглядів вікна
ловили в півсні їх стихійний політ
коли
в попелястих
провалях пейзажу
гойдалася ніч
на ліянах
дощів
пройшла вона хутко
нечутно
дівочо
крізь кладовище
безсоромних дерев
Коли
розпалилася осінь
стриптизом
і дощ пестив туші
басових
калюж
були в неї
очі завихрення
сині
зібгані
уста наче
шхери кохань
Її крок
розчавлював
завитки суму
А
зачіску
жмакали
пальці вітрів
(бемольно
кудюкнулась
моя
ніагара)
До щік
залицялись
уста
ліхтарів
Вона
затискала
холодні
долоні
(І злість
розносилась
хребтами алей)
З уст
в сутінь
бігли
каравани досади
похабно
сягали:
вітри
до грудей
Не в силі
забуть я
луни
її
ходу
стихії волосся
на
рихлих плечах
Не можна
забуть
що
дні
вічно
втікають
що
в осені
листям
вітри топлять
парк

Рим, 20 січня 1968

МІЙ ГЕРБАРІЙ

Котилися липким асфальтом Молочного Шляху
розпалені таксі, бігли підводи зір.
Втікали по рейках слизьких комет трамваї часу
і срібно дзеленчали втомлені колеса днів.
А спогади
в печерах
ночі
ворожили
тугу,
розклавши карти мрій на стіл померклих сонць.

Коли бувало ніч бігла з буфетів горизонтів,
сідав я верхи на кістляву спину снів.
Доскакував у сад. І там зривав до ранку квіти,
рвав квіти спілих зір і клевери планет.
І все
складав
з дитячою
дбайливістю
в гербарій,
де кинуть оком не одважувався день.

А нині знов я заглядаю в пещений гербарій,
в подертий вже збірник дитячих мандрівок.
Замовкли сіро сплющені конвалії сузір'їв
і мертво шарудять зів'ялі квіти зір.
Окаті
ліхтарі
встромили в ніч
свої
зіниці —
в моїм гербарію були пусті місця.

І я хапаюся за траєкторію кошмарів.
І знов злітаю в ніч, в опукло темний сад.
Збираю похапцем вабливість й запах інших квітів.
Збираю голубі, багряні, жовті кольори.
І
зручно
умостившись
на лататі
місяця, я
зриваю квіти тіней, темряви і сліз.
...А ніч квитки закуплювала до нових галактик
і сонно
двигала
вже свій
великий
чемодан,
набитий вповні снами, зорями і тишиною.

Рим, 6 лютого 1968

ДАНИЛО СТРУК

ПЕРЕКОРІНЕННЯ СЕРДЕЦЬ

В цей час спухлого винограду
Вино погинає оживляти
Між морем і горами
Пабльо Неруда

В цей час перекорінення сердець
даю Вам своє.
Беріть його!
беріть з душею!
Бо в мене у душі
цей чад, що накипів
з розварених корінь
зрадливих мрій, обіцянок, надій,
оживлює оскомою в устах.

Я хочу пити, дихати, сміятись!
Я хочу чути пульс сердець,
що в такт перечать смерті!

А хмарочосні пазурі
калічать небо.
На землі зневіра;
а в душі
липке сплітання
розчарувань і неспокою.

Таке життя! сказав мудрець.
Таке життя для кого?
Ні!
В цей час перекорінення сердець
даю Вам своє.
Беріть його!
беріть з душею!
Мені лишіть лиш час для сну
і власну волю.

3 березня 1968

ЛЮБОМИР ГОСЕЙКО

x x x

Розтерзати
криваві налети,
податися на дамбу —
на той хвилеріз
і там
тинятися мені
губошльопом
і патлами збагнути
штурми рев,
подути в смерч
створінню
інтервалом,
затинькати
мислену стелю,
інкоґніто
вилізти на мис
і там
немов ішак
глупіти,
згасити
пекельну гістерику
і маячню,
чманіти бовдуром
на громіздкі водяні
юрми —
на небесний грохот
і в домну
чумних шквалів

рунутись,
на шляху утрованому шлятись,
шалено просмолитись
асфальтом,
загравою
на громовідводі мору
борсатись,
у карцер попасти
наперекір
чи з оплоту башти
кинутись —
такий мій
вловний
паморочливий
гам.

ЛЕПТА НА СМУТНУ ЛЮБОВ

Мої листи до Тебе, Музо, — це романс,
Це роковини містицизму і модель.
Весінній спів — хирлявий резонанс;
Мінорний настрій — пензель й акварель.

Мої зітхання кошлають Твоє ім'я
(Було посваталнсь вони в порі нудьги).
Я чую, як дрожать палкі уста,
Коли чарує глас Твої мани.

Мої рядки кохаються Твоїм буттям —
Твій випещений стан нагадує любов...
Ямбічний поцілунок прибуття —
Моя це лепта на смутну любов.

Рим, 1968.

Одна з частинок безконечного потоку часу

Ще подушка зберігала сліди його вихрастої голови, ще постіль випромінювала тепло його юного тіла, а він, завзятий та життєрадісний, ледве встигши перекусити на сніданок і цмокнути матір в голо — розмашистим кроком мгався вулицями до університету. Там його гекала повна мистецького надхнення робота, яка захоплювала його цілого, повністю. А ще, можливо, та ні — напевно — юний, не менш радісний погляд зеленкавих огей... Ось так зустрів його цей ранок — прозорою гистотою весняного сонця. Сонця, що в ніякій іншій порі року не збуджує стільки надії, такої безмежної радости, прагнення до незбагнено прекрасних висот, такого творгого надхнення. Ніколи — ось так, як весною не наповнює повітря пахущами бруньок, пахощами молодої зелені, відталої землі, безгавним щебетом пташок. Як же ж бо розкішно жити і мгати, ось таким весняним ранком, молодим кроком назустріг мріям і дійсності, переповненої захоплюючою творчістю...

Час летить шалено, забираюги кудись за плегі, у вігність дні, а юність повна сил і здоров'я вимагає так багато від кожного такого короткого дня. Його ж бо не вистачає, щоб ось докінгити втілення в камінну глибину настирливий, цікавий алегоригний задумобраз; щоб хог поглядом зустріти єдині в світі огі і встигнути зуміти їм сказати все те, що пробуджує в душі весна, творчі задуми і прагнення до досконалого здійснення тих задумів. А ще якісь нові думки — ще назіть не ясні для нього самого, але які весь гас напливають з нестримним бігом життя. Так багато того всього — в голові, в серці, в душі... Немов ось сама ця весняна соняшна куля ввалилась і переповнила собою всю істоту...

Тому так ревгко, так блискавигно і такий повний бурхливої радости покинув свою маму, ледве встигнувши крикнути:

"Мамо! — я вже мгусь. Побагимось. А може встигну на обід прискогити! Па, муті!"

Мама все розуміє. Мама ж знає. Цеж бо мама навгила любити життя, повне творгої наснаги. Це ж бо мама стоїть ось на порозі нашої хати, як і нашого життя і пильно охороняє нас, допомогає вийти і твердо стати на широкий, творгий шлях, повний небезпек і боротьби. Наша мама.

Ось вже кроки — ноги довгі — легко виносять юнака по сходах в храм науки. Він примчався ги не перший. Ще коридори і залі - кляси були повні нігної, таємнигої мовганки, такою своєрідною тишею переповненою таємницями науки. Прохолода великого, старого будинку зустріла його спокійно і він уже, не поспішаюги, попрямував в ательє, в якому професор з такою відданістю і так цікаво передавав їм свої знання з скульптури. Огорнула його зі всіх боків така зовсім інша від зовнішного світу, така своєрідна атмосфера — атмосфера напруженої, творгої думки Людини. Йому гасто приходила думка, що якщо зовнішній світ, вся прекрасна природа навколо, включно і з людиною — весь всесвіт — є досконале, незбагнене твориво Творця Всевишнього, то стіни університету бережуть в собі шлях до творгих вершин Людини. Як же ж розкішно, що ось кожний з нас має можливість насигувати себе знанням, розвивати і удосконалювати в собі молоді паростки, творчих завдатків, які заложені в кожній людині від народження.

Ось і ательє. Ну так і є — він прийшов, хог і не перший, але другий. Не інакше, як

це винувата та перша, весняна квітка, яка раптом розкрилася напроти сонця серед молодо - зелених паростків трави в саду навколо університету і привернула до себе його увагу, примусила зупинитись на хвилинку. Входяги в двері, він відразу побагив його. Це був невеликий, горнявий юнак. Теж гужинець з Европи, якому недавно пощастило вирватись з "раю" на їхній Батьківщині. Тому, мабуть, він був йому найближгий від інших, бо земляків з його Батьківщини на його відділі не було. Він був сам. І тому вони так часто в гасі коротких перерв, любили разом мріяти — шукати шляхи до досягнення національних прав їхніх народів, обговорювати про збереження духового зв'язку зі своїм народом, про свій великий привілей в можливости повністю, зовсім вільно висказати мистецьким твором свою думку . . . Він саме знімав нігне покривало зі своєї скульптури. Мовгки привітались. Ще якось не хотілось порушувати спокій, що панував ще в цілому будинку.

Обережно знявши покривало зі своєї ще недокінгеної роботи, уважно приглянувшись до неї — він, як і завжди, знайшов в ній щось нове, гого ще не було вгора, коли він після останнього штриху накривав її наніг. Він ще не збагнув — що саме є те щось. Це було щось невловиме, не створене його рукою — ані риска, ані заглибинка — лише ота його творга думка, яку він прагнув втілити в камінь, оте творге надхнення, яке не кожному митцеві дано перевтілити в свій твір. Сьогодні це його збентежило. Він ще не освідомив собі —що це, звідки. Намагався впіймати те невловиме, конкретніше зафіксувати, втілити в камінь і тоді продовжувати далі давно задуману, напівреалістигну композицію — "змагання-перемоги". Він так ясно уявляв собі ці, фактигно, дві дії, правильніше ці два моменти, в одному суцільному образі, висігеному в камені. Моменти надхнені історією і прагненням його народу. Моменти, які там —вдома— митці його народу не мають змоги висловити, навіть, в мистецькому творі — повністю, прасдиво, яскраво, відверто.

Відразу весь віддався роботі, не помігаюги нігого навколо. Він навіть не міг би сказати, ги підходив до нього професор. Працював без перерви, без відпогинку. І лише, коли вегірні, ніжні, запашні сутінки затягнули вікно — він зупинився. Протер руками огі, засліплені візією думки, що її він хотів сказати людству через втілення в скульптурі і глянув на ще незакінгений твір. Трудно досконало сказати в скульптурній композиції, те, що горить в душі, не дає спокою і рветься на зовні. Ще тільки натяками вирисовувався задум. Чи ж висловить виразно і переконуюго цей його твір, те, що клекоге в цілій його істоті!? Композиція ще далеко не закінгена, але вже вона, як каже професор, повна експресії і переконливости. Вже таїла в собі шалене прагнення і митця і його народу— нестримної спраги до волі. Вже викликала захват і переконувала в успішному завершенні задуму. Мабуть віра в справедливість і в свій народ помогла йому з такою силою передати в свій відважний і нелегкий задум свої і свого народу прагнення. Обійшов навколо, пильно приглядаюгись до, зміненої за день напруженої праці, композиції. Вже нігого не "підправляв". Накрив простиралом, думаюги про те, що скаже завтра професор, і тоді, закуривши, підійшов до вікна. Не міг відразу, безпосередньо після творгої екстази вийти на вулицю міста, в людський буденний, дрібнигковий галас. Мусів 'торкнутись" Природи — бодай хоч герез відкрите вікно, вдихнути свіже повітря весняного парку, що розкинувся навколо будов університету. Торкнутись душею її таємнигого, могутнього пробудження після довгого зимового сну-відпогинку, набратись від неї такого радісного животворгого спокою. Дивлягись герез вікно на силуети з набубнявілими бруньками дерев, відгув, як невидима нитка міцно зв'язує його з великим Родом, який тане десь далеко в тумані віків. Відгував у собі їх силу.

Рука на плегі чорноокого колеґи вивела з мрій, із задуми. Глибоко зазирнув йому в очі — мусів вернутись в дійсність і упевнитись в тому, що він же ж жива істота XX-го століття. Чорноокий колеґа розумів його — вони обидва зараз в однаковому положенні, як і їх народи. Лише, що вони ось на волі, а народи . . .

Часто, багато вони говорили. Пекугі, актуальні теми, проблеми не лише мистецького, але і політигного життя будоражили їхні істоти. Сьогодні ж якось не говорилось. Вже зовсім вегір і всі вже давно покинули мури університету.

Ще один день майнув за плегі. Наблизив нас і все людство до неминугих подій — які принесуть, або, краще, дадуть змогу — перемогти!

Ідуги галасливими, безжурними вулицями додому, відгував задоволення від невтрагеного намарно дня.

Н. М.

Еґ-м і свобода

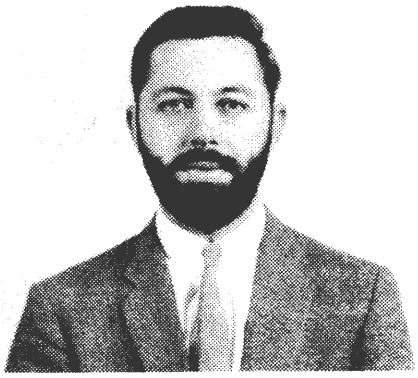

Володимир Одайник

Автор статті "Еґ-м і свобода" Володимир Одайник народився в 1938 р. в Остраві, в Чехословаччині. В 1948 р. йому вдалось виїхати з цієї країни після того, коли комуністи перебрали владу. Один рік В. Одайник жив в Австрії, а згодом переїхав до США, де продовжував середню, а згодом високу освіту.

Б.А. ступінь він здобув на Гантер Колежі і був вибраний до Пфі Бета Каппа. Ступінь М.А. здобув на університеті Каліфорнії в Беркелей. Зараз він працює над своїм докторатом з Політичних Наук в Нью Йорку, одержавши стипендію Данфорд Фундації. Він є членом Дорадчого Комітету наукового журнала "Совєтські студії філософії".

В. Одайник є автором багатьох статтей в різних американських університетських журналах, а також книжки в англійській мові — "Марксизм і екзистенціоналізм", яка появилась у 1965 р. у великому американському видавництві "Дабледей і Ко., Інк." а згодом також в еспанській мові.

Книжка В. Одайника дістала прихильну оцінку в багатьох американських виданнях — "Тзе Нью Йорк Таймс" (21 березня, 1965 р.), "Тзе Гарвард Крімсон" (2 червня 1965 р.), "Сатурдей Ревю" (12 червня 1965 р.), "Тзе Воркер" (20 квітня 1965 р.), "Ляйбрері Джорнал" (15 березня 1965 р.).

В. Одайник крім своєї суто наукової праці бере активну участь в українському житті, виступаючи з доповідями перед студентською і академічною молоддю.

Праці В. Одайника відзначаються широким і глибинним знанням даної проблеми і різних філософських течій. Зокрема впадає в очі його осмислення вчення Маркса і Сартрового екзистенціялізму. В своїй праці "Марксизм і Екзистенціоналізм" В. Одайник доказав, що Сартр пожертвував свій екзистенціоналізм в ім'я марксизму і що теоретизування Сартра проти марксизму були ним самим, в його пізніших працях, заперечені.

Дослідники філософської думки високо оцінили книжку В. Одайника і відзначили її як великий вклад в діялозі між марксистами і не-марксистами.

В. Одайник належить до дуже невеликого гурта наших вчених на чужині, які присвятили цілу свою увагу студіям і дослідам дуже важливої ділянки розвитку філософської і політичної думки.

Увазі наших читачів пропонуємо цікаву своїм представленням і висновками статтю автора — "Еґ-м і свобода".

ЕҐ-М І СВОБОДА

Один маловідомий автор сказав, що "звичайні люди не знають, що все є можливе". Це пригадує нам думку Достоєвського "якщо не було б Бога, тоді все було б можливе". А опісля прийшов Ніцше і проголосив, що "Бог мертвий". І тут починається модерна ідея свободи і філософії еґ-му.

Можна також підійти до питання свободи і еґ-му з історичної точки погляду. Примітивний чоловік (первісний) не мав жодного поняття свободи. Греки розуміли ідею свободи в органічному і соціяльному змислах. Римляни приймали ідею свободи в абстрактному і юридичному значеннях. В середньовіччю ідея свободи означала послух Божим і людським законам.

Модерна ідея індивідуальної свободи — в релігійних, філософських та політичних ділянках виникла щойно в час Відродження та Реформації. І лише в останньому столітті, ідея суспільної та економічної свободи стала ідеалом для людства. І лише в нашому столітті всі ці свободи стали можливі і реальні. Тому, що фізичні і природничі науки, завжди мали значний вплив на людське поняття людини і світу, важливе відмітити, що в XX-ому столітті розуміння всесвіту рішуче змінилося. Давніша наука описувала всесвіт як механічну, закінчену цілість, а сьогодні — він став релятивістичний та свобідний, хоч і дальше підпорядкований законам природи. У кожному поширеному розумінні свободи, є також початок модерної ідеї свободи і еґ-му. І ця схема частинно пояснює, чому еґ-м постав в минулому столітті і удосконалився та поширився в цьому столітті.

Це вперше в історії людства навіть звичайній людині все виглядає можливе. Всі думають, що в індивідуальному, суспільному та політичному житті свобода і рівність є не лише бажаною ціллю, але й є ціллю, яку можна осягнути. З розвитком індустрії і технології більшість людей думає,

що економічна свобода і рівність є реальною можливістю, а з розвитком природничих і фізичних наук, більшість людей вірить, що світ і всесвіт можуть бути покорені і керовані людиною. Здається, що вже скоро людина буде мати змогу створити нове життя, або знищити все життя. Всі колишні обмеження людини у всіх ділянках її індивідуального, суспільного, економічного, політичного, культурного, етичного і релігійного життя несподівано розпалися. Здається, що всі ті речі, які досі було неможливо осягнути та за які найкращі особистості кожної епохи змагалися і про які вони мріяли — є або вже скоро будуть зреалізовані. Здається, що саме в наш час найнеймовірніші мрії людства вже здійснилися. Нарешті людина здобула повну свободу. Вона перемогла. Коротко кажучи, вона стала — Богом.

Яка прекрасна думка — людина стала найвизначнішою дійсністю. Вона здійснила надії всіх віків. Вона осягнула неможливе.

Так, приблизно, пливуть надхненні думки багатьох людей, котрі дивляться лише поверховно на поступ людства в останньому столітті. Ці люди ще не зрозуміли, що означає бути свобідним, бути Богом. Вони ще не розуміють, що протилежно популярному припущенню, свобода — це страшна річ, а всемогутність — жах. Вони ще не збагнули факту, що свобода і всемогутність не несуть зі собою силу та спокій, а приносять тягар та непевність.

Хто зрозумів значення всецілої свободи? Хто зрозумів, що означає всемогутність? Той, хто дійсно збагнув ці думки і примінив їх до свого буття, той є еґ-м.

Звичайні люди не займаються такими думками. Такі думки їм виглядають занадто химерні, недійсні. Правдивих еґ-мів є мало, але сьогодні їх є більше як будь-коли.

Захід зацікавлений еґ-мом, тому що він переживає надмір індивідуальної свободи і тому він підкреслює ту тривогу і ту самітність, які є зв'язані зі свободою. А схід зацікавлений еґ-мом, тому що там індивідуальна свобода ще не розвинена і тому він підкреслює суверенність і відповідальність, які належать кожній людині.

Еґ-м — це не філософія, це сантимент, це почуття. Еґ-м — це не логічна чи систематична доктрина, котру можна знайти в затемнених філософських трактатах — це емоціональне, майже фізичне збагнення значення життя та смерти нашої епохи. Цей факт спричинив зворот багатьох прихильників еґ-му до літератури, як посередника вислову, що більше відповідає їхнім замірам і ідеям. І навіть філософи еґ-му пишуть літературним, майже ліричним стилем. Послідовно професійні філософи твердять, що вони їх не розуміють, що й відповідає суті справи.

Еґ-м це ані доктрина, ані догма — це повне і щире зобов'язання сприймати людину і дійсність такими, якими вони сьогодні справді є. Еґ-м цілковито відкидає всі наміри обдурювати себе самого відносно свого дійсного стану: своєї всецілої свободи і всемогутности. Еґ-му не можна зрозуміти, до нього треба навернутися. І так, як усі навернення, не приходить воно легко. Бо навернення приходить тільки в моментах глибокого сумніву або кризи, коли людина є примушена глянути у нутро свого буття, в значення свого життя. Тоді стара людина умирає, а родиться нова. Нова людина, у котрої прочищені очі, котра бачить сама себе і своє життя ясніше, котра завдяки власної інтерпретації та страждань досягає хоч одно зерно мудрости. І це є еґ-м.

Геґель помітив і можливо переціннив дух нашого віку: йому здавалось, що вся минула історія стреміла до одної цілі — до свободи людини.

Після Геґеля для філософії постало питання: хто зреалізує осягнення цієї свободи. Кіркеґаард надіявся здійснити її в індивідуальній людині, а Маркс в суспільній людині. Можливо вони обидва помилялись тому, що ціль людини не є тільки зреалізувати свободу, а зреалізувати самого себе. Але з них Кіркеґаард володів глибшим розумінням психології свободи. Маркс був більше зацікавлений сприйняттям економічної, суспільної і політичної свободи. Його мало цікавило, що станеться з суспільством і з індивідом, коли така свобода буде осягнена. Він був ліберальний буржуй XIX століття, котрий надійно, оптимістично і без сумніву вірив у свободу, рівність, братерство та поступ. Він міг собі уявляти майбутнє, вільне суспільство тільки в ідеалістичних, утопійних рямцях.

Маркс відкликавсь до людини XIX століття, а Кіркеґаард — XX-го століття. Бо XX-те століття — це століття індивідуальної свободи, що якраз Кіркеґаард аналізував, значення і наслідки, позитивні та неґативні цієї індивідуальної свободи.

Кіркеґаард розумів, що не лише свобода, бо мало-хто її здобуває в цілості, але навіть сама можливість свободи спричинює тривогу. Але він також знав, що частинно в природі людини є потреба домагатись свободи і що чим визначніша людина, тим більшої свободи вона буде домагатись, збільшуючи пропорційно до того свою тривогу. Звичайні поняття щастя і спокою є властиві лише несвідомим та невільникам: бо в мудрості є велике горе, а в свободі тривога і страх.

У декількох своїх працях Кіркеґаард аналізує численні вияви тривоги, які зв'язані з різними можливостями свободи, які стоять перед людиною. Тому, що його зацікавлення були в першу чергу релігійного характеру, він покладався на теологічні ідеї і приклади. Так, напр., починаючи від Адама, кожна людина переживає тривогу через можливість гріха, тому що вона знає, що в неї є свобода грішити. Вибір є її, але з вибором приходить тривога. Жодна людина не є свобідна від тривоги. Бо добра людина боїться можливости гріха. Коли вона грішить, вона переживає тривогу, відчуваючи провину, що є ще однією загрозою її свободи. А людина, котру Кіркеґаард називає демонічною, боїться можливости добра. І коли вона змушена робити добро, вона відчуває

тривогу, бо для демонічної людини добро також загрожує її свободі робити зло. Але для обох, а особливо для останнього, гріх і зло приносять зі собою тривогу, тому що вони (гріх і зло) є відступленням від істини і не дають правдивого задоволення.

Тривога — це можливість свободи, можливість безмежности. Людина родиться в тривозі, живе в тривозі, умирає в тривозі. Ані доброго ані злого тривога не мине. Тривога — це стан людини.

Хоч для Кіркеґаарда цей стан не є безвихідний, він є незмінний, але не безнадійний. Бо Кіркеґаард вірить в спасіння і для нього віра звільняє людину від тривоги. Сама тривога, тоді, має повчальний характер. Вона веде людину до правдивого пізнання його абсурдного стану і так спрямовує її до шукання спасіння у вірі. Людина не повинна пробувати іґнорувати або уникати тривоги, а також не повинна обманювати сама себе про її існування в собі. Вона мусить чесно дивитися їй в обличчя і щиро її признати; вона мусить "умерти, щоби жити знову". Без тривоги ніхто не може прийти до віри. Без віри жодна тривога не може бути покорена. Тільки віра може і є спроможна перевищити абсурдний стан існування людини. Віра, це перемога тривоги, перемога абсурду. В цьому є суть біблійної розповіді про Авраама й Ісаака: Бог доручив Авраамові виконати абсурд, убити свого сина, принести його в жертву Богові, але віра Авраама перевищила абсурд і його син збегірся.

Тоді коли Кіркеґаард писав цілком іншою мовою, вживаючи теологічну термінологію і вживаючи теологічних розв'язок для різних проблем, то Сартр і його послідовники пишуть сучасною мовою нашої доби. Для модерної людини залишаються ті самі проблеми, бо релігійні розв'язки цього століття або відкидаються або й вже незрозумілі.

Для Сартра людина дальше стоїть перед тією тривогою, яка сполучена з безмежними можливостями, з необмеженою свободою, хоч умови, в яких людина знаходиться у всесвіті, є дальше абсурдні. І Сартр також вимагає, щоби людина чесно і правдиво сприймала свою тривогу і свій абсурдний стан. Але тепер ці тривоги є багато тяжчі. Тепер немає винагороди за витривалість в правдивому сприйманні тривоги. Бо для Сартра і віра є уникнанням дійсности, засобом самообману. Для нього — немає Бога, ні пекла, ні раю, є тільки обмежена безмежність хвилини.

Обидва — Кіркеґаард і Сартр — це майстри психології. Їхній аналіз та проникливість в індивідум і його світ свободи є ґеніяльними осягами. І хоч обидва вони зрозуміли важкі проблеми сполучені зі свободою, вони дальше залишаються вірними ідеалові свободи.

Але світ пішов вперед, знову і скоро і змінивсь від того часу, коли вперше почав писати Сартр. Вийшло так, що і Сартр вже не сприймається новою ґенерацією. Це тому, що він говорив до повоєнної ґенерації 40-их років, до ґенерації, котра воювала за свободу, котра ще вірила в свободу, як найвищу цінність людини. Сартр має дальше велике значення для східної Европи, де боротьба за свободу ще не закінчена. Але на заході, нова ґенерація знаходить мало вартісного і задовільного у його філософії. Сартр наших днів зустрінувся з поколінням, яке має майже необмежену свободу у всіх проявах свого життя. Наше покоління — це покоління, яке ще не пізнало жодної нужди, яке економічно незалежне, перед котрим стоять багаті і різноманітні можливості. Воно є свобідне політично і соціяльно, воно має повну свободу у вияві своїх полевих почувань, йому здається, що воно є незалежне від свого суспільства і навіть від історії людства. Більш як будь-яке покоління минулого, воно відкидає минуле: воно вірить, що для нього немає минулого, а є тільки майбутнє. Такого свобідного і незалежного покоління історія людства ще не знала. Воно не признає ніяких обмежень і як дитина без обмежень, воно дуже часто розпущене і хворе. Але треба знати, що все це — не вина цього покоління, світ його зробив таким, яким воно є.

Минуле обдарувало його даром свободи. А тепер виглядає, що цей дар недоцінюється, а навпаки ним зловживається і з призирством висміюється разом з тим суспільством, яке йому цю свободу здобуло.

Що сталося?

Старше покоління не може цього зрозуміти і не зрозуміє. Бо нове покоління переживає такі труднощі, які давніше переживали лише деякі члени аристократії. І так само, як ті аристократи, так само це покоління, маючи двадцять років, уже нудиться і втомлюється життям. Воно скоро багато бачило, багато зробило і воно ще дальше є свобідне зробити все, що йому тільки забагнеться. Але з якою метою?

Нова ґенерація відчуває відчуження, якраз тому що вона є свобідна, вона є вільна. Погляди Сартра на свободу і відчуження втратили свій грунт і його аргументи не мають впливу на нинішню молодь.

Раз свобода є осягнена і перестає бути ідеалом, тоді даремно і зовсім непотрібно переживати тривогу, терпіти та відчувати відповідальність ради неї. І так наслідком свободи вже не є тривога, страждання і відповідальність — а втома і безвідповідальність.

Первісне зрушення і дитяча радість, які походять від здійснення свободи, уже не існують. Це була ґенерація Сартра, яка переживала цю першу ентузіястичну радість. Тепер наступила дійсність а з нею перевірка, розшук і до певної міри розчарування. Бо так як Кіркеґаард і Сартр завжди запевняли, що свобода стає тягарем. І якраз нинішній молоді доводиться цей тягар нести.

І так сучасна молодь вже незацікавлена питанням свободи. Свобода уже не є тим ясним іде-

алом, яким вона була колись. Але молодь є ідеалістична, як завжди. Її ідеалізм тепер повертається від свободи до етики і гуманізму. Нинішня молодь цінить чесність і людяність більше як свободу, бо свободу вона вже має, але чесність і гуманність ще важко знайти. І хоч суспільство тепер є свобідне, йому ще далеко до того, щоб його можна уважати чесним і гуманним. Свобода може бути здійснена, але жорстокість і лицемірство в родинних, суспільних, виховних, економічних та політичних відносинах є ще дальше загальноприйнятим правилом. І якраз тут є ціль, до якої прямує нове покоління нашого часу.

В релігії також надходять зміни. Тепер, коли суспільство і навіть деякі теологи уже признають, що "Бог мертвий", більш радикальний елемент молодого покоління, який раніше завжди був завзято атеїстичний, тепер проголошує, що "Бог живе". І ці неофіти виспівують індійські мантри, вірять у візії і студіюють містицизм.

І скоро, навіть в половому відношенню, т. зв. полова революція переміниться в контрреволюцію. В короткому часі молодь переконається, що вільна любов приносить протилежні, від бажаних, наслідки. Вільна любов, як і свобода, мала принести зі собою щирість, чутливість та свіжість, а вона несе лише шорсткість, плиткість та нудоту життя.

І майбутні покоління напевно відкинуть вільну любов і будуть змагатися за осягнення правдивої любови, яку хоч тяжко примінити в житті, але яка є багато більше задовольняюча і гідна. Бо вільна любов не тільки що не задовільняє, але вона підкопує людську гідність, а людина без гідности перемінюється в машину, в звірину.

Ще невідомо, в яку сторону повернеться молоде покоління. Беручи під увагу обставини, в яких воно виростало, слабша частина може тужити за хаосом і за руїнами, за самогубством, щоби закінчити безглуздя і хворобу; або краще частина переможе і буде ставити високі вимоги дисципліни і порядку.

Усе сьогодні можна передбачити: буде колись існувати щирий і гуманний світ, або не буде жодного світу.

Володимир Одайник

НА СМЕРТЬ ОСНОВОПОЛОЖНИКА ПЛАСТУ

29 березня 1968 р., у 82 році життя, відійшов від нас працелюбний громадський діяч, заслужений педагог, дійсний член НТШ, ідеолог українського пластового руху, автор першого українського пластового підручника "Пласт" (1913, 1962), автор книжки "Життя у Пласті" (1921, 1961), основоположник українського Пласту, проф. д-р Олександер ТИСОВСЬКИЙ - ДРОТ.

У день смерти цього великого українця все українське громадянство дякує Пластунові Основникові Дротові за те, що він уперше об'єднав українську молодь в українському Пласті, дякує йому за те, що він кинув у серця української молоді незгасаючу іскру пластової ідеї, щоб вона у тих серцях розгорілась та щоб незгасаючим полум'ям безперервно горіла у грядучих поколіннях.

Відпроваджуючи Пл. Осн. Дрота у вічність, ми дякуємо йому за те, що він на основі універсальної скавтської виховної системи створив своєрідну, подуману на десятки років, а то і на сторіччя, всеукраїнську концепцію громадського патріотичного самовиховання, яка вповні вже виправдала себе як найуспішніша і для потреб української нації найкорисніша виховна система. Дякуємо Йому за те, що він створив всеукраїнську елітарну організацію, побудовану на твердих ідейних основах, яка якраз, завдяки тій всеукраїнськості, елітарності й тим твердим ідейним основам, пройшла крізь "бурі й негоди" і тепер — є чи не єдиною українською організацією, яка увійшла вже у друге півстоліття існування.

Наші думки линуть до далекого Відня, до Пл. Осн. Дрота з вдячністю за те, що завдяки пластунській організації, яку він створив, українська молодь має змогу брати участь у світових і міжнаціональних з'їздах (Джемборі, Ровермут) і конференціях, має змогу репрезентувати Україну "у народів вольних колі".

Проф. д-р Олександер ТИСОВСЬКИЙ - ДРОТ

Супроводжаючи Пл. Осн. Дрота на вічний спочинок, українські пластунки і пластуни, разом зі своїми сердечними висловами вдячности, заявляють Йому святково перед українською спільнотою, свої запевнення в тому, що Українсь-

кий Пласт, як всеукраїнська елітарна організація, залишиться дійсно українським Пластом, тобто організацією з такими твердими ідейними заложеннями і настановами, які Пл. Осн. Дрот поклав у основу тієї організації.

Заслуги Пл. Осн. Дрота для України — великі, бо він створив Український Пласт, який нині є вже частиною, і то важливою частиною історії українського народу, частиною української культури; є вже нині тим історичним явищем, яке тривало десятки, а в майбутньому, дасть Бог, триватиме сотні років.

То ж нехай всесильний Творець прийме нашого шановного Пл. Осн. Дрота і нехай благословить він нас на ще більш посилену працю і дасть діждати повороту у нашу вільну батьківщину — Україну.

М. Т.

Основою майбутности *кожного народу є його молодь. Народ, що має тільки багато хлопців і дівчат, які не почувають у собі охоти гуртуватися і разом, спільними силами по своїй змозі, працювати для майбутности свого народу, — такий народ не має молоді й не має майбутности.*

Отож пізнай точно, що і якими способами придбав собі наш народ у давнину, що і чому втратив, тоді зрозумієш, в чому йому треба допомоги твоєї і всіх пластунів

Дрот

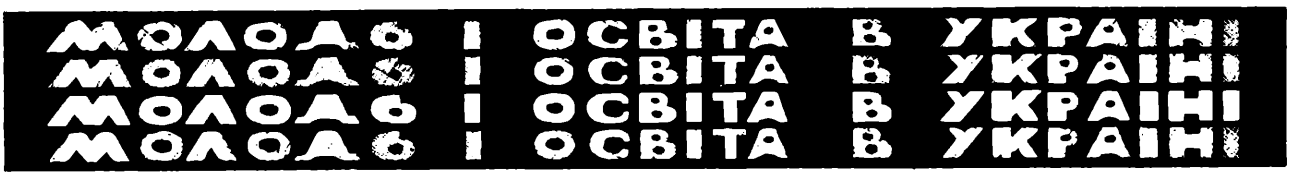

ХРОНІКА

● **Харківський Політехнічний Інститут.** За останніх п'ятдесят років ХПІ випустив 45 тисяч інженерів різних ділянок. Зараз у ньому навчається 20 тисяч студентів ("Р.О.", ч. 31).

● **Русифікація технікумів.** В Україні є зараз 740 технікумів, цебто шкіл, які готують спеціялістів середньої кваліфікації. Недавно Міністерство вищої і середньої спеціяльної освіти СССР (цебто Москви, а не УРСР!) затвердило правила прийому до них в новому навчальному році. Згідно з цими правилами, до цих шкіл можуть вступати особи, які закінчили 8-му класу десятирічок, зложивши відповідні іспити, а також іспити з української АБО російської мови. Це є ще одним доказом, що українську мову відсувається на другий плян і учні в "самостійній" і "суверенній" УРСР можуть і не знати своєї рідної і "державної" мови ("Р.О." 4, ч. 28).

● **Критикують Харківський інженерно - економічний інститут.** Міністерство вищої і середньої спеціяльної освіти УРСР розглядало справу навчання в Харківському інженерно - економічному інституті, в навчанні якого викрито багато недотягнень. Міністерство ствердило, що "якість лекцій (в інституті) не може задовільнити вимог підготовки інженерно - економічних кадрів" ("Р.О.", ч. 27).

● **Нарада ректорів Високих Шкіл.** У березні відбулась у Львові нарада ректорів і партійних секретарів 59 Високих Шкіл з 14 областей Правобережної України. Нараду відкрив горезвісний русифікатор, міністер вищої і середньої спеціяльної освіти УРСР Ю. Даденков. Згідно з виступом його заступника Катерини А. Колосової, зараз в Україні є 137 вузів, в яких працює 42 тисячі науково - педагогічних працівників. Серед них — 1200 докторів наук, професорів і 12 тис. кандидатів наук, доцентів. Серед викладачів найменше докторів і кандидатів наук у галузі мистецтвознавства, в педагогічних та географічних спеціяльностях, іноземній мові, нарисній геометрії. Серед 3 тис. викладачів іноземних мов в Україні є лише один доктор наук! На Київському університеті в останніх 16 роках (1952—1968) захищено лише 109 докторських дисертацій.

На нараді багато уваги приділено також справі марксистсько - ленінській індоктринації студентства ("Р.О." ч. 24).

● **Ювілей київського художнього інституту.** В цьому році минуло п'ятдесят років від дня заснування Київського художнього інституту, який підготував за час свого існування сотні визначних українських майстрів пензля, різця, архітекторів і мистецтвознавців. Ректором інституту є проф. В. З. Бородай ("Р.О.", ч. 18).

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ

КАТЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА — СТАЛА ДІЙСНІСТЮ

Найвеличавіше у цілому Західному Світі відзначило 50-ті роковини проголошення самостійности України — українське студентство. Воно, шляхом тяжкої і безкорисної праці, протягом кількох років, переборюючи прерізні перешкоди, довело до найбільшого почину української спільноти на чужині в останніх повоєнних роках — до установлення на Гарвардському університеті трьох катедр — катедри історії України, катедри української літератури, катедри українського мовознавства і Науково - Дослідного Інституту Українознавства.

В 50-річчя самостійности УНР кращого подарку для української справи, для вільних студій українознавства, для вільного розвитку української науки, не можна собі було й бажати. Україні поставлено в найбільшому і найкращому центрі науки світу непроникальний і вічний пам'ятник, який шириитиме правду про Україну і про її боротьбу за свободу, який дасть змогу студіювати, досліджувати і публікувати наукові твори про батьківщину.

На це колосальне діло спромоглось українське студентство Америки, а за послідовність, видержливість і безмежну самопосвяту за зреалізування цього діла належиться найбільше признання голові екзекутиви ФКУ — Степанові Хемичеві і його дружині Марії, як рівнож усім ентузіястам — українським студентам і нашим громадянам у США.

Кошти уфундування і втримання всіх трьох катедр українознавства будуть виносити 1,800 тис. долярів, а Науково - Дослідного Інституту Українознавства — два мільйони долярів. Покищо зібрано на ФКУ приблизно пів мільйона долярів. Перед українською організованою громадою в США залишається ще велика праця для здійснення. Але ми маємо силу. Коли в Україні, наші українські культурні діячі віддають найкращі роки свого життя, своєї молодости в обороні української культури і наших культурних надбань, нашої мови, нашої науки, то що може стояти нам на перешкоді, щоб не частину свого життя, але лише свою пожертву віддати на велику і важливу ціль?

Уже в біжучому 1968 - 69 академічному році на Гарвардському університеті розпочне свою діяльність Науковий Центр Українознавства, який очолює Голова Президії Наукової Ради ФКУ — проф. д-р Омелян Пріцак.

Усі сподівання української спільноти в цілому світі і, чи не в першу чергу, наших братів з України, звернені до наукового центру в Гарварді. І ми надіємось, що незабаром, у найближчих роках українознавчий центр на цьому університеті виконуватиме ту преважливу українську роботу, яка була так потрібна нам, протягом не лише останніх десятиліть, але й протягом цілих попередніх століть.

МОЛОДЬ СТУДІЮЄ МАТЕРІЯЛИ З УКРАЇНИ

Захалявні матеріяли з України, одержані в останніх місяцях в Західному Світі, притягнули увагу не лише великої української спільноти в різних країнах українського поселення, не лише серед чужинецьких впливових кругів і в чужинецькій пресі, але й, чи не в першу чергу, серед української студіюючої молоді.

Книжка В. Чорновола "Лихо з розуму" стала настільною книгою для багатьох українських студентів не лише тих, які були постійно активні в українському організованому житті, але й серед багатьох тих, які стояли осторонь українських справ, або майже ніколи не читали української книжки. Ми бачили багато випадків, як українська молодь при різних нагодах, з "Лихом з розуму" в руках, палко дискутувала проблеми української культури, української мови і політичного становища в Україні.

Ці принагідні дискусії, при різних нагодах, перенеслись до конференційних заль, де можна було бачити молодих студентів, які з повним переконанням і знанням справи могли свобідно аналізувати події в Україні останніх кількох років.

Вони дістали в руки якраз те, за чим вони шукали і не могли знайти, бо для них, у більшості випадків, факти про дійсність в Україні були заступлені рясною пропагандою на сторінках української преси. Для людини з західною культурою і освітою пропаганда не є переконливою. Для них найбільш переконливим аргументом є добре обоснований факт.

І якраз це, за чим ця еміграційна молодь шукала, вона нарешті знайшла: знайшла у численних працях своїх майже однолітків чи на кілька років старших за них колег, які зараз перебувають в тюрмах чи концентр. таборах Мордовії.

Листи і праці молодих діячів В. Чорновола, І. Дзюби, В. Мороза, І. Кандиби, Л. Лук'яненка, Ю. Шухевича, М. Гориня та дещо старших С. Караванського, М. Масютка, О. Заливаха та інших дали найбільш переконливу базу для студій і роздумувань українській студіюючій молоді на чужині про боротьбу за свободу в Україні, про оборону конституційних прав, про сваволю КГБ, про русифікацію і російський шовінізм в Україні.

Твори й листи з України стали для багатьох тим стимулом, тим "євшан-зіллям", тим віднайденням справжньої України сьогодні, для якої треба не лише працювати, але й віддати всі свої сили і знання.

Т. К.

● **Торонто. Літературно - Мистецький Вечір УСК-у.** 3-го березня відбувся в Торонті, влаштований місцевим Українським Студентським Клюбом, Літературно-Мистецький Вечір, в якому взяло участь понад 300 осіб, в більшості студентської молоді.

В програму Вечора входили: виступ дівочого квартету (Віра Макаревич, Дарка Антонишин, Марійка Стебельська, Христя Томків), виступ поета Данила Струка з читанням власних віршів, продемонстрування зразка електронної музики з опери "Люі Ріель", виступ мистця В. Курила і виставка його мистецьких творів.

● **Нью Йорк. Студійно - наукова конференція "Зарева" — "Сучасні шукання в Україні".** 16 березня відбулася в Нью Йорку, влаштована ОУСАТ "Зарево", студійно - наукова конференція на з.т. — "Сучасні шукання в Україні". Конференція була присвячена аналізі нових матеріялів з України — В. Чорновола, І. Кандиби, Л. Лук'яненка, М. Масютка, С. Караванського та інших. Її відкрив і нею проводив голова ЦП "Зарева" П. Дорожинський. Доповіді виголосили: д-р М. Антонович — **"Державно - політичні елементи в способі думання українця в СССР"**, проф. Всеволод Голубничий — **"Юридичні моменти в боротьбі за права України"**, ред. Остап Тарнавський — **"Захалявна і література фальшу в Україні"**, проф. Володимир Бакум — **Морально - етична база підпільної України".**

Після виголошення доповідей відбулася дискусія, в якій брали участь присутні.

● **Дітройт. "Сучасна Україна" темою конференції "Зарева".** КП "Зарева" влаштував 23 березня студійну конференцію на з. т. "Сучасна Україна". Конференцію відкрив Голова КП "Зарева" Остап Квітковський, а нею керували Люба Смолій і Ярослав Колісник.

Доповіді виголосили: Осип Зінкевич — **"Від новаторства до спротиву й боротьби"**, д-р Денис Квітковський — **"Репресії в Україні в світлі Міжнародної Конвенції про злочин ґеноциду"** і Микола Плав'юк — **Події в Україні і СКВУ".**

Після виголошення доповідей відбулась широка дискусія, в якій вияснено і з'ясовано багато справ, пов'язаних з подіями в Україні. В Конференції взяло участь біля 200 осіб.

● **Балтимор. Конференція СУСТА — "Події в Україні й ми".** 11—12 травня відбулась в Балтиморі Конференція СУСТА на з. т. "Події в Україні й ми". В часі Конференції, яка мала студійно - інформаційний характер і якою керував Андрій Чорнодольський, було виголошено дві доповіді: Роман Тарнавський (Дітройт) — **"Сучасні події в Україні в світлі переслідувань діячів української культури"** і Андрій Чорнодольський — **"ситуація в Україні та українське студентство в Америці".**

Після кожної доповіді відбувся дискусійний форум, на якому обговорювано питання, пов'язані з темою доповіді. В першому дискусійному форумі брали участь Люба Ковалишин і Іван Бережницький (Філядельфія), Богдан Булавка (Балтимор), а в другому — Наталка Кравець (Вашінґтон), Роман Тарнавський (Дітройт) і Андрій Татчин (Балтимор). Живу участь в дискусіях брали студенти — Христя Падох, Люба Ковалишин, Іван Бережницький, Андрій Чорнодольський, Марійка Домарацька, Наталка Кравець та присутні старші громадяни.

● **Нью Йорк. "Нові напрямні" серед студентства.** 30 березня УСГ влаштувала конференцію, на якій було обговорювано питання "нових напрямних" серед студентства. Конференція була поділена на три семінарі, присвячені таким загальним темам: а) **"Українська культурна спадщина"**, б) **"Українські інституції і прірва між ґенераціями"**, в) **"Цілі української спільноти й окремих організацій в Америці".** Модераторами окремих семінарів були — Богдан Чабан, Нестор Томич, Андрій Витвицький, Михайло Кострица, Олег Ільницький. В Конференції, під час якої видвигнено багато нових і цікавих думок і ствержень, взяло участь приблизно 90 студентів, а у товариській вечірці — майже 180.

● **Торонто. "Українські Дні" УСК-у.** 23—24 лютого відбулися, влаштовані місцевим УСК-ом, "Українські Дні" на Торонтонському університеті. В програмі цих Днів, які відкрив голова УСК-у Ігор Бардин, було кілька дискусійних форумів:

1. **"Українська мова потрібна для збереження українства".** Модератором в обговоренні цієї теми був Богдан Сороколіт. Захищали цю тезу Марія Фур і Мотря Грушкевич (з Клівленду), а оспорювали Христина Томків і Віктор Гетьманчук (Торонто). У висліді дебат 43 присутні студенти були за потребою української мови, а 13 проти.

2. **"Чи український студент є консервативно - думаючий?".** Захищали тезу Рената Голод-Третяк і Гриць Грабович (Гарвардський університет), а опрокидували Марта Скорупська і Петро Ліщинський (Торонто). У висліді дебат 23 присутні ствердили, що український студент є консервативний, а 30 — шо ні.

3. **"Українські політичні партії є корисні для української діяспори".** Захищали цю тезу Роман Мельник і Павло Чума-Чумак (Торонто), а оспорювали Ярема Келебай та Роман Сербин (Монтреаль). У голосуванні 15 голосів виявилось за потребою українських політичних партій, а 62 — проти.

"Українські Дні" закінчено доповіддю інж. Зенона Мазуркевича на тему: **"Багатозначність церковної архітектури".**

● **Нью Йорк. Зустріч ЦК ОДУМ-у з Президентом УНР.** 28 лютого відбулася зустріч членів Центрального Комітету ОДУМ з Президентом УНР в Екзилю Миколою А. Лівицьким. В часі зустрічі обговорено ряд питань, пов'язаних з діяльністю ОДУМ-у і УНР, а у висліді їх ЦК ОДУМ прийняв такі ствердження:

1. ЦК ОДУМ-у звертається до всіх Головних і Місцевих Управ

ОДУМ-у, щоб вони зобов'язали кожного одумівця (-ку) до символічної сплати одного доляра на потреби Державного Центру.

2. ЦК ОДУМ-у звертається до всіх членів ОДУМ-у посилити свою піддержку Державного Центру морально й матеріяльно. Вважаємо, що ОБОВ'ЯЗКОМ і ГОРДІСТЮ кожного працюючого одумівця (-ки) було б вплачувати по своїх можливостях НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОДАТОК.

3. ЦК ОДУМ-у закликає старших одумівців (-ок) і тих, які перестали бути активними в ОДУМ-і з уваги на свій вік, включитися в систему праці для Державного Центру.

4. ЦК ОДУМ-у ще раз заявляє свою підтримку Урядові Української Народньої Республіки і ЗАКЛИКАЄ до цього всі українські молодечі організації, які на основі своїх програм бажають зберегти душу української молодої людини для великої української ідеї втіленої в маєстаті Соборної та ні від кого Незалежної Української Народньої Республіки.

Ми віримо, що і вороги і приятелі будуть шанувати нас лише тоді, коли ми будемо мати свою сильну репрезентацію у формі власного Уряду. А сила його залежить лише від НАС ВСІХ.

Ми лише тоді станемо повноцінними громадянами держав нашого перебування, коли раз та на завжди усвідомимо цінности державно - творчих елементів своїх предків.

нові числа студентських видань

● **"ЛІТАВРИ"** — сторінка СУСТА. Редаґують Люба Ковалишин і Христя Гордієнко. Ч. 1, рік II, додаток до "Америки" (5 січня 1968 р.). **Зміст:** "І студенти теж...", "У новий напрям", Ю. Кульчицький — "Студент на демонстрації СКВУ в Нью Йорку", "Наше завдання на еміґрації — боротися", "Українські студенти на Всеамериканській Конференції, що поборює комунізм", "Доповідь Президента СУСТА на СКУВС".

● **"ЛІТАВРИ"** — сторінка СУСТА. Ч. 2, рік II, додаток до "Америки" (24 січня 1968 р.). **Зміст:** "А що з Могилянською Академією", "П'ять президентів СУСТА на СКУВС", "Перевибори на СКУВС", "СУСТА на СКУВС", "Українські студенти в 50-ліття російської революції", Рената Голод - Третяк, Любомир Гайда, Орест Субтельний — "Студенти про Катедру Українознавства", "Новий великий здобуток", "Члени Управи СУСТА в ЦЕСУС-і".

● **"СТУДЕНТСЬКЕ СЛОВО"** — сторінка СУСТА. Редаґують — Люба Ковалишин і Христина Гордієнко, Андрій Чорнодольський (адміністратор), Орест Поліщук (мистецьке оформлення). Додаток до "Свободи" (9 березня 1968 р.). **Зміст:** І Гікава — "Нам їх дуже потрібно", Ліда Головаш — "Важко навчитись", "Свято Крут в Шикаґо", "Українські студенти пікетували совєтську виставку", "Шукаємо!", "Крути, 1968", Хроніка.

Примітка — запит: чому останніх кілька чисел "Студентського слова" не мають нумерації?).

● **"СТУДЕНТСЬКА ДУМКА"** — сторінка ТУСМ-у. Редаґує Богданна Горіх. Ч. 6, рік V, додаток до "Гомону України" (10 лютого 1968 р.). **Зміст:** Олег Романишин — "Паяцик", Ю. Шимко — "Що таке ТУСМ?", Роман Сеньків — "Санта Клавс".

● **"СТОРІНКА ТУСМ"** — редаґує Колегія у складі: Х. Кульчицька, Р. Шаран, О. Лисяк, Додаток до "Свободи" (17 лютого 1968 р.). **Зміст:** Заклик СКУВС до українського студентства у вільному світі", Комунікат СКУВС, "Члени ТУСМ в підготовці СКУВС та з доповідями на СКВУ", Студент — "Ми і "гусаки на Бродвеї", "Вияснюють стан національностей в СССР", "Ялинка" М. Коцюбинського вийшла українською і німецькою мовами", Хроніка.

● **"СТОРІНКА ТУСМ"** — редаґує Мотря К. Богатюк. Ч. 1, рік V, додаток до "Америки" (14 лютого 1968 р.). **Зміст:** Заклик СКУВС до студентства в Україні, М. Тернополяк — "У справі "Заяви" професорів", "Члени ТУСМ, які доповідали на СКВУ", д-р М. Богатюк — "Привіт голови Сеніорату ТУСМ на СКВУ", "ТУСМ ім. М. Міхновського", Юрій Кругляк — "Тернове поле" (вірш).

● **"СТУДЕНТСЬКА СТОРІНКА"** — сторінка ТУСМ. Видає Редколеґія при осередку діяльности в Нью Йорку спільно з Центральною Управою ТУСМ. Ч. 9, рік III, додаток до "Шляху Перемоги" (25 лютого 1968 р). **Зміст:** Заклик СКУВС до українського студентства у вільному світі, Резолюції СКУВС, Комунікат Президії СКУВС, М. Тернополяк — "На хибній стежці", "Члени ТУСМ в підготовці СКУВС", Б. Кульчицький — "Привіт на СКУВС".

У ВИДАВНИЦТВІ "СМОЛОСКИП"

ім. Василя Симоненка

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ РОМАН

ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

СОБОР

РОМАН ЦЕЙ ЗДОБУВ ШИРОКИЙ ВІДГОМІН СЕРЕД ЗАГАЛУ УКРАЇНЦІВ І СТАВ ЗАПРОПОНОВАНИЙ НА ВІДЗНАЧЕННЯ НАГОРОДОЮ НОБЕЛЯ.

КОЖНИЙ УКРАЇНЕЦЬ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПОВИНЕН ПРОЧИТАТИ ЦЮ КНИГУ, ЩОБ ДОВІДАТИСЬ, ЧОМУ ВОВА Є ЗАБОРОНЕНА І ВИЛУЧЕНА З УСІХ КІОСКІВ І БІБЛІОТЕК ТА ЧОМУ ЇЇ ПАЛЯТЬ В УКРАЇНІ.

"СОБОР" ВИДАНИЙ НА ДОБРОМУ ПАПЕРІ , З НАПІВТВЕРДОЮ ОБКЛАДИНКОЮ. 240 СТОРІНОК. ЦІНА 2.50 ДОЛ. ЗАМОВЛЕННЯ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

SMOLOSKYP

P. O. Box 6066 Patterson Station Baltimore, Md., 21231

У видавництві "Смолоскип" вийшла з друку брошура в англійській мові

Осипа Зінкевича

SVITLYCHNY and DZYUBA
Ukrainian Writers under Fire

Брошура розміром 52 стор. містить іформації про переслідування молодих письменників в Україні, статті про І. Світличного й І. Дзюбу, витяги з їхніх статтей, бібліографію та огляд міжнародної преси.

Ціна брошури 1 дол.

Приймаємо замовлення на книжку

ОСИПА ЗІНКЕВИЧА

З ҐЕНЕРАЦІЇ НОВАТОРІВ

про творчу молодь в Україні

300 сторінок друку. Ціна в передплаті 2.25 дол., після появи — 3 дол. Книжка появиться ще в цьому році. Замовлення слати на адресу:

"SMOLOSKYP"

P. O. Box 6066, Patterson Station
Baltimore 31, Md. USA